

Record
930/931 Electronic

Preccord

930/931 Electronic

Inhoud

Blz.	Blz.	Blz.	Blz.
2 Benamingen	16 Drievoudige zigzag	24 Blindzomen	45 Lampe verwisselen
4 Elektrisch	Wafelsteek	25 Afwerken van kanten (stof)	Onderhoud: Oliën, reinigen
Aansluiten kabel en voetweerstand	Taksteek	Smal afwerken	Oliën van grijs
Hoofdschakelaar	Dubbele overlock	Breed afwerken	Schoonmaken grijs
Naallicht	Tricotsteek	26 Knoopsgat	46 Vermijden van storingen
Motor	Randsteek	27 Knoopsgat met koord	Bovendraad breekt
Elektronische naaldstop	Kombi Zigzag	28 Tricot herstellen	Onderdraad breekt
5 Spoelen	Stikkende zigzag	Stuk opzetten met tricotsteek	Foutieve steken
Spoelhuis verwijderen	Blindzoomsteek	Stof opzetten met elastiek	Naald breekt
Opspoelen spoelklosje	Universeelsteek	Stuk opzetten met wafelsteek	Steken overslaan
Spoelklosje inzetten	Lycrasteek	Scheuren herstellen met boog-naad	Machine loopt niet of erg langzaam
Spoelhuis in de grijs plaatsen	Stretchsteek	30 Stoppen	47 Opbergen in de koffer
6 Inrijgen, naaivoet verwisselen	Rimpelsteek	Basis voor stoppen	Verzorging
Naald inzetten	Var-overlock	31 Kleine stopring	
Naaivoet verwisselen	Boognaad	32 Sieratwerking stofkant	
Bovendraad inrijgen	Schelpsteek	Nette afwerking	
7 Transporteur, draadspanning	18 Naaien van open weefsels	Kant aanzetten op stof	
Onderdraad ophalen	Aanzetten van band	Schelpzoomatwerking	
Transporteur verzinken	Band aanzetten met zichbare naad	33 Tricotafwerking	
Draadspanning	Band aanzetten met overlock-steek	Kant op tricot	
8 Kniehevel	19 Zomen met gebruiksteken	Schelpzoom	
Aanschuiftafel	Zichbare zoom met tricotsteek	Elastiek	
Accessoiredoos	Zichbare zoom met vari-overlock	34 Doorslaan	
9 Naivoeten	Zichbare zoom met stretch zigzagsteek	36 Rimpelen	
10 Naald en draad, speciale naalden	20 Naden met gebruiksteken	Rimpelen met parelgaren	
11 Enkele tips voor het naaien	Drievoudige rechte naad	Normaal rimpelen	
12 Rechtsteek	Zigzagnaad	Rimpelen met elastiek	
Vooruit naaien	Strechnaad	37 Monogrammen	
Achteruit naaien	21 Vari-overlocknaad	38 Applikeren	
Afhechten	Dubbele overlocknaad	Eenkleurige applikatie	
Vijf naaldstanden	Vakke samenvoegnaad	39 Meerkleurige applikatie	
13 Zigzag	Vakke samenvoegnaad, lycra	40 Siersteken	
Zigzag instellen	22 Ritsluiting - Jeansvoet	Siersteek-indikator	
Naden afwerken	Plastic - Leer	Bladeren	
Kordonnaad	23 Zadelsteek automaat	Bloemen	
14 Keuze uit groene steken	- Rijgsteek automaat	42 Spiegelbeeld naaien	
15 Keuze uit rode steken	Siersteken	43 Hoeken naaien	
16 Gebruik van rode steken		44 Rondingen naaien	
Drievoudige rechte steek			

Belangrijk!

Veiligheidsvoorschriften

Veiligheidsvoorschriften van de SEV en de VDE (officiële controlebureaus in Zwitserland en de Bondsrepubliek)

De navolgende veiligheidsvoorschriften moet U absoluut in de gaten houden:

- De bewegende naald is een gevaar voor Uw vingers. Het naalppervak dient U dan ook altijd in de gaten te houden, wanneer U naait.

- Handelingen binnen het bereik van de naald, b.v. verwisselen van de naald, verwisselen van het naalppervak, wisselen steekplaat etc. Dit mag uitsluitend indien U de hoofdschakelaar op 'O' hebt gezet. Hetzelfde geldt voor het verwisselen van spoelklosje etc.

- Bij onderhoudswerkzaamheden (schoonmaken of oliën) en onderbreking van het naaien met de machine, bij wisselen van lampje, of bij beëindiging van het Uw werkzaamheden, dient U ten alle tijde de stekker uit het stopcontact te verwijderen.

Reparaties aan het elektronische gedeelte, met name het wisselen van de aansluitkabel naar de voetweerstand, mogen alleen door een van onze dealers worden verricht.

Inhoud

	Blz.	Blz.	Blz.	Blz.			
Aansluitafel	8	Kleine stopring	31	Schelpzoom afwerking	33	Zichtbare zoom met vari-overlock	11
Aansluiten kabel en voetweerstand	4	Kniehevel	6	Sierafwerking stoffkant	32	Zichtbare zoom met stretch zigzagsteek	11
Aanzetten van band	18	Knoopsgat	26	Siersteekkindikator	4		
Accessoiredoos	8	Knoopsgat met koord	27	Siersteken	40/23		
Achteruit naaien	12	Kordonnaad	13	Spiegelbeeld naaien	42		
Afhechten	12	Kombi zigzag	16	Smal afwerken	25		
Afwerken van kanten (stof)	25	Lampje verwisselen	45	Spoelen	5		
Appliceren	38	Lycrasteek	17	Spoelhuis verwijderen	5		
Band aanzetten met zichtbare naad	18	Machine loopt niet of erg langzaam	46	Spoelhuis in de grijper plaatsen	5		
met overlocksteek	18	Meerkleurige applicatie	39	Spoelklosje inzetten	5		
Basis voor stoppen	30	Monogrammen	37	Steken overslaan	46		
Bladeren	41	Motor	4	Stikkende zigzag	17		
Blindzomen	24	Naaien van open weefsels	18	Stof herstellen	29		
Blindzoomsteek	17	Naallicht	4	Stofkant afwerken met elastiek	28		
Bloemen	41	Naaivoet verwisselen	6	Stoppen	30		
Boognaad	17	Naaivoeten	9	Stretchsteek	17/20		
Bovendraad breekt	46	Naald breekt	46	Stuk inzetten met tricotsteek	28		
Bovendraad inrijgen	6	Naald en draad, speciale naalden	10	Stuk inzetten met wafelsteek	29		
Breed afwerken	25	Naald inzetten	6	Taksteek	16/21		
Doorslaan	34	Naden afwerken	13	Transporteur, draadsparing	7		
Draadsparing	7	Nette afwerking	32	Transporteur verzinken	7		
Drievoudige rechte steek	16	Normaal rimpelen	36	Tricotafwerking	33		
Drievoudige rechte naad	20	Onderdraad breekt	46	Tricot herstellen	28		
Dubbele overlock	16/21	Onderdraad ophalen	7	Tricotsteek	16		
Eenkleurige applicatie	38	Onderhoud: oliën, reinigen, oliën van gripper, schoonmaken gripper	45	Universeelsteek	17		
Elastiek	33	Opbergen in de koffer	48	Vari-overlock	17/21		
Elektrisch	3	Opspoelen spoelklosje	5	Verbindingsnaad, lycra	21		
Elektronische naaldstop	4	Randsteek	16	Vermijden van storingen	46		
Enkele tips voor het naaien	11	Rechtsteek	12	Verzorging	48		
Foutieve steken	46	Rimpelen	36	Voetweerstand	4		
Gebruiksteeknaden	20/21	Rimpelen met elastiek	36	Vooruit naaien	12		
Gebruik groene steken	17	Rimpelen met parelgaren	36	Vijf naaldstanden	12		
Gebruik rode steken	16	Rimpelsteek	17	Wafelsteek	16		
Hoeken naaien	43	Ritsluiting, jeansvoet, plastic, leer	22	Zadelsteek automaat –	23		
Hooftschakelaar	4	Rondingen naaien	44	Rijgsteek automaat	13		
Inrijgen	6	Schelpzoom	33	Zigzag	13		
Kant aanzetten op stof	32	Schelpzoom	33	Zigzag instellen	13		
Kant op tricot	33	Scheuren herstellen met boognaad	29	Zigzagnaad	20		
Keuze uit groene steken	14	Schelpsteek	17	Zomen met gebruiksteken	19		
Keuze uit rode steken	15			Zichtbare zoom met tricotsteek	19		

Inhoud

Blz.	Blz.	Blz.
3 Benamingen	16a Drievoudige zigzag	24 Blindzomen
4 Elektrisch	Wafelsteek	25 Afwerken van kanten (stof)
Aansluiten kabel en voetweerstand	Takssteek	Small afwerken
Hoofdschakelaar	Dubbele overlock	Breed afwerken
Naallicht	Tricotsteek	26 Knoopsgat
Motor	Randsteek	27 Knoopsgat met koord
Elektronische naaldstop	Kombi Zigzag	28 Tricot herstellen
5 Spoelen	17a Gebruik groene steken	Stuk opzetten met tricotsteek
Spoelhuis verwijderen	Stikkende zigzag	Stofkant afwerken met elastiek
Opspoelen spoelklosje	Blindzoomsteek	29 Stof herstellen
Spoelklosje inzetten	Universeelsteek	Stuk opzetten met wafelsteek
Spoelhuis in de gripper plaatsen	Lycrasteek	Stofkant afwerken met elastiek
6 Inrijgen, naaivoet verwisselen	Stretchsteek	30 Stoppen
Naald inzetten	Rimpelsteek	Basis voor stoppen
Naaivoet verwisselen	Var-overlock	31 Kleine stopring
Bovendraad inrijgen	Boognaad	32 Sieraftwerking stoftkant
7 Transporteur, draadspanning	Schelpsteek	Nette aftewerking
Onderdraad ophalen	18 Naaien van open weefsels	Kant aanzetten op stof
Transporteur verzinken	Aanzetten van band	Schelpzoomaftwerking
Draadspanning	Band aanzetten met zichtbare naad	33 Tricotafwerking
8 Kniehevel	Band aanzetten met overlock- steek	Kant op tricot
Aanschuitafel	19 Zomen met gebruiksteken	Schelpzoom
Accessoiredoos	Zichtbare zoom met tricotsteek	Elastiek
9 Naaivoeten	Zichtbare zoom met var-overlock	36 Rimpelen
10 Naald en draad, speciale naalden	Zichtbare zoom met stretch zigzagsteek	Rimpelen met parelgaren
11 Enkele tips voor het naaien	20 Naden met gebruiksteken	Normaal rimpelen
12a Rechsteek	Drievoudige rechte naad	Rimpelen met elastiek
Voorruit naaien	Zigzagnaad	37 Monogrammen
Achterruit naaien	Stretchnaad	38 Applikeren
Afhechten	Var-overlocknaad	Eenkleurige applicatie
Vijf naaldstanden	Dubbele overlocknaad	39 Meerkleurige applicatie
13a Zigzag	Vlaakse samenvoegnaad	45 Lampe verwisselen
Zigzag instellen	Vlaakse samenvoegnaad, lycra	Onderhoud: Oliën, reinigen
Naden afwerken	22 Ritsluiting — Jeansvoet	Oliën van gripper
Kordonnaad	Plastic — Leer	Schoonmaken gripper
14a Keuze uit groene steken	23 Zadelsteek automaat	46 Vermijden van storingen
15a Keuze uit rode steken	— Rijgsteek automaat	Bovendraad breekt
16a Gebruik van rode steken	Siersteken	Onderdraad breekt
Drievoudige rechte steek		Foutieve steken

Belangrijk!

Veiligheidsvoorschriften

Veiligheidsvoorschriften van de SEV en de VDE (officiële controlebureaus in Zwitserland en de Bondsrepubliek) De navolgende veiligheidsvoorschriften moet U absoluut in de gaten houden:

- De bewegende naald is een gevaar voor Uw vingers. Het naaiopervlak dient U dan ook altijd in de gaten te houden, wanneer U naait.
- Handelingen binnen het bereik van de naald, b.v. verwisselen van de naald, verwisselen van het naai-voetje, verwisselen steekplaat etc. Dit mag uitsluitend indien U de hoofdschakelaar op O heeft gezet. Hetzelfde geldt voor het verwisselen van spoelklosje etc.
- Bij onderhoudswerkzaamheden (schoonmaken of oliën) en on-derbreking van het naaien met de machine, bij wisselen van lam-pje, of bij beëindiging van Uw werkzaamheden, dient U ten alle tijde de stekker uit het stopkon-takt te verwijderen.
- Reparaties aan het elektronische gedeelte, met name het wisselen van de aansluitkabel naar de voetweerstand, mogen alleen door een van onze dealers wor-den verricht.

Inhoud

	Blz.		Blz.		Blz.
Aansluitafel	8	Kordonnaad	13a	Spoelen	5
Aansluiten kabel en voetweerstand	4	Kombi zigzag	16a	Spoelhuis verwijderen	5
Aanzetten van band	18	Lampje verwisselen	45	Spoelhuis in de grijper plaatsen	5
Accessoiredoos	8	Lycra-steek	17a	Spoelklosje inzetten	5
Achterruit naaien	12a	Machine loopt niet of erg langzaam	46	Steken overslaan	46
Afhechten	12a	Meekleurige applicatie	39	Stikkende zigzag	17a
Afwerken van kanten (stof)	25	Monogrammen	37	Stof herstellen	29
Applikeren	38	Motor	4	Stofkant afwerken met elastiek	28
Band aanzetten met zichtbare naad	18	Naaien van open weefsel	18	Stoppen	30
Band aanzetten met overlocksteek	18	Naallicht	4	Stretchsteek	17a/20
Basis voor stoppen	30	Naavoet verwisselen	6	Stuk inzetten met tricotsteek	28
Blindzomen	24	Naavoeten	9	Stuk inzetten met wafelsteek	29
Blindzoomsteek	17a	Naald breekt	46	Taksteek	16a/21
Boognaad	17a	Naald en draad, speciale naalden	10	Transporteur, draadspanning	7
Bovendraad breekt	46	Naald inzetten	6	Transporteur verzinken	7
Bovendraad inrijgen	6	Naden afwerken	13a	Tricotafwerking	33
Breed afwerken	25	Nette afwerking	32	Tricot herstellen	26
Draadspanning	7	Normaal rimpelen	36	Tricotsteek	16a
Drievoudige rechte steek	16a	Onderdraad breekt	46	Universeelsteek	17a
Drievoudige rechte naad	20	Onderdraad ophalen	7	Vari-overlock	17a/21
Dubbele overlock	16a/21	Onderhoud: oliën, reinigen, oliën van grijper, schoonnaken grijper	45	Verbindingsnaad, lycra	21
Eenkleurige applicatie	38	Opbergen in de koffer	48	Verwijden van storingen	46
Elastiek	33	Opspoelen spoelklosje	5	Verzorging	48
Elektrisch	3	Randsteek	16a	Voetweerstand	4
Elektronische naaldstop	4	Rechtssteek	12a	Vooruit naaien	12a
Enkele tips voor het naaien	11	Rimpelen	36	Vijf naaldstanden	12a
Foutieve steken	46	Rimpelen met elastiek	36	Wafelsteek	16a
Gebruiksteeknaden	20/21	Rimpelen met parelgaren	36	Zadelsteek automaat --	23
Gebruik groene steken	17a	Rimpelsteek	17a	Rijgsteek automaat	23
Gebruik rode steken	16a	Ritsuiting, jeansvoet, plastic, leer	22	Zigzag	13a
Hoofdschakelaar	4	Schelpzoom	33	Zigzag instellen	13a
Inrijgen	6	Scheuren herstellen met boognaad	29	Zigzagnaad	20
Kant aanzetten op stof	32	Schelpsteek	17a	Zomen met gebruiksteken	19
Kant op tricot	33	Schelpzoom afwerking	33	Zichtbare zoom met tricotsteek	19
Keuze uit groene steken	14a	Sierafwerking stofkant	32	Zichtbare zoom met stretch zigzagsteek	19
Keuze uit rode steken	15a	Siersteekindicator	4		
Kleine stopring	31	Siersteken	23		
Kniehevel	6	Smal afwerken	25		
Knoopsgat	26				
Knoopsgat met koord	27				

Geachte Bernina-cliënte,

Wij feliciteren U hartelijk met de aanschaf van Uw nieuwe Bernina naaimachine en bedanken U voor het in ons merk gestelde vertrouwen.

U hebt een zwitsers kwaliteitsproduct aangeschaft, dat met grote zorgvuldigheid in de Bernina fabriek in Steckborn, Zwitserland, werd gemaakt.

«Mijn Bernina boek» bevat alle wetenswaardigheden over Uw Bernina en de talrijke mogelijkheden op het gebied van naaien.

Mocht U verdere informaties over Uw naaimachine of een inlichting met betrekking tot een naaiprobleem wensen, wendt U zich dan tot Uw Bernina vakhandelaar.

Wij wensen U veel plezier met Uw Bernina naaimachine.

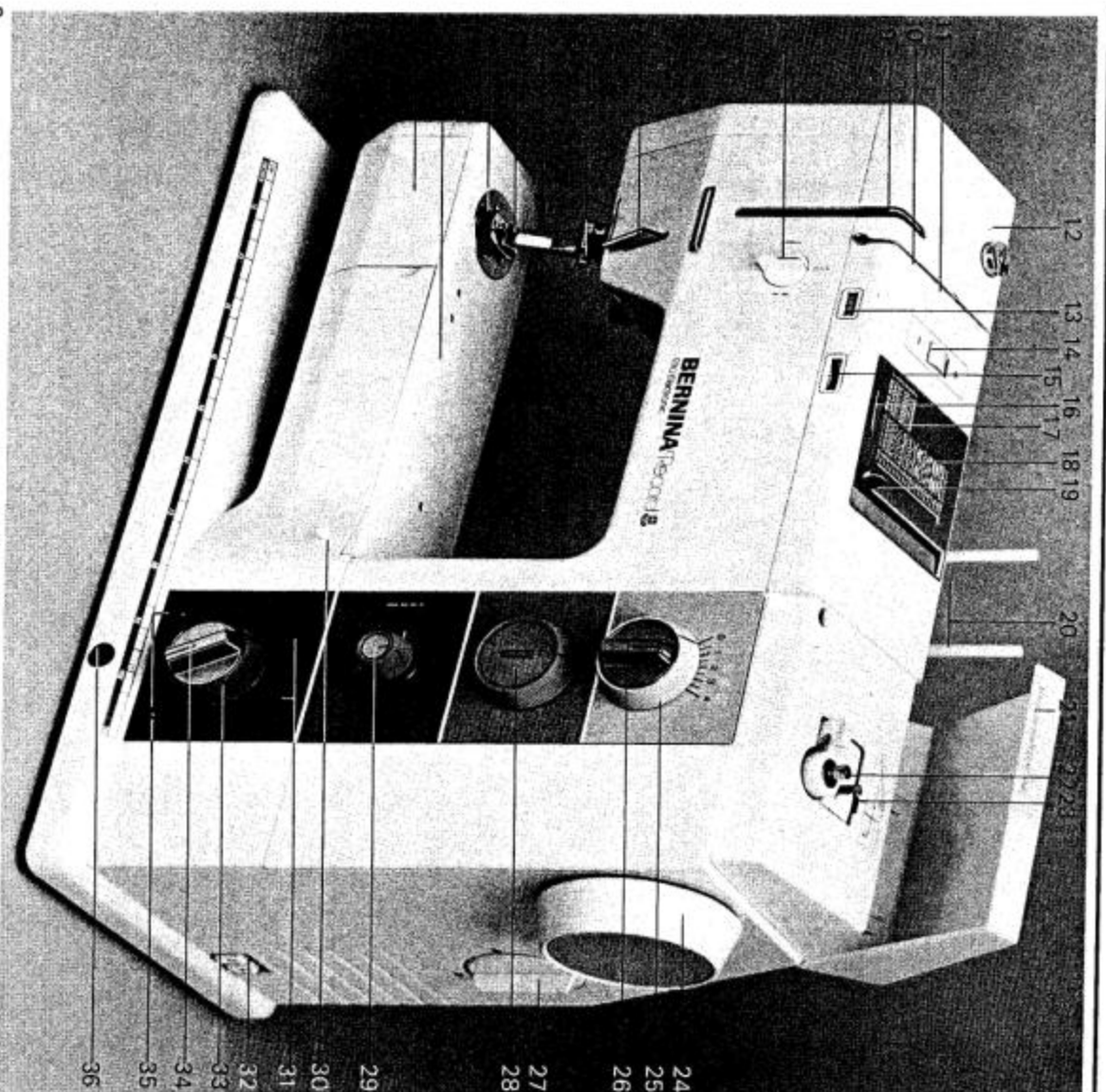

Met vriendelijke groeten

Odette Ueltschi

Odette Ueltschi-Gegauf, Verwaltungsrats-Präsidentin
FRITZ GEGAUF AKTIENGESellschaft
Bernina-Nähmaschinenfabrik, CH-8266 Steckborn TG, Schweiz

Benamingen

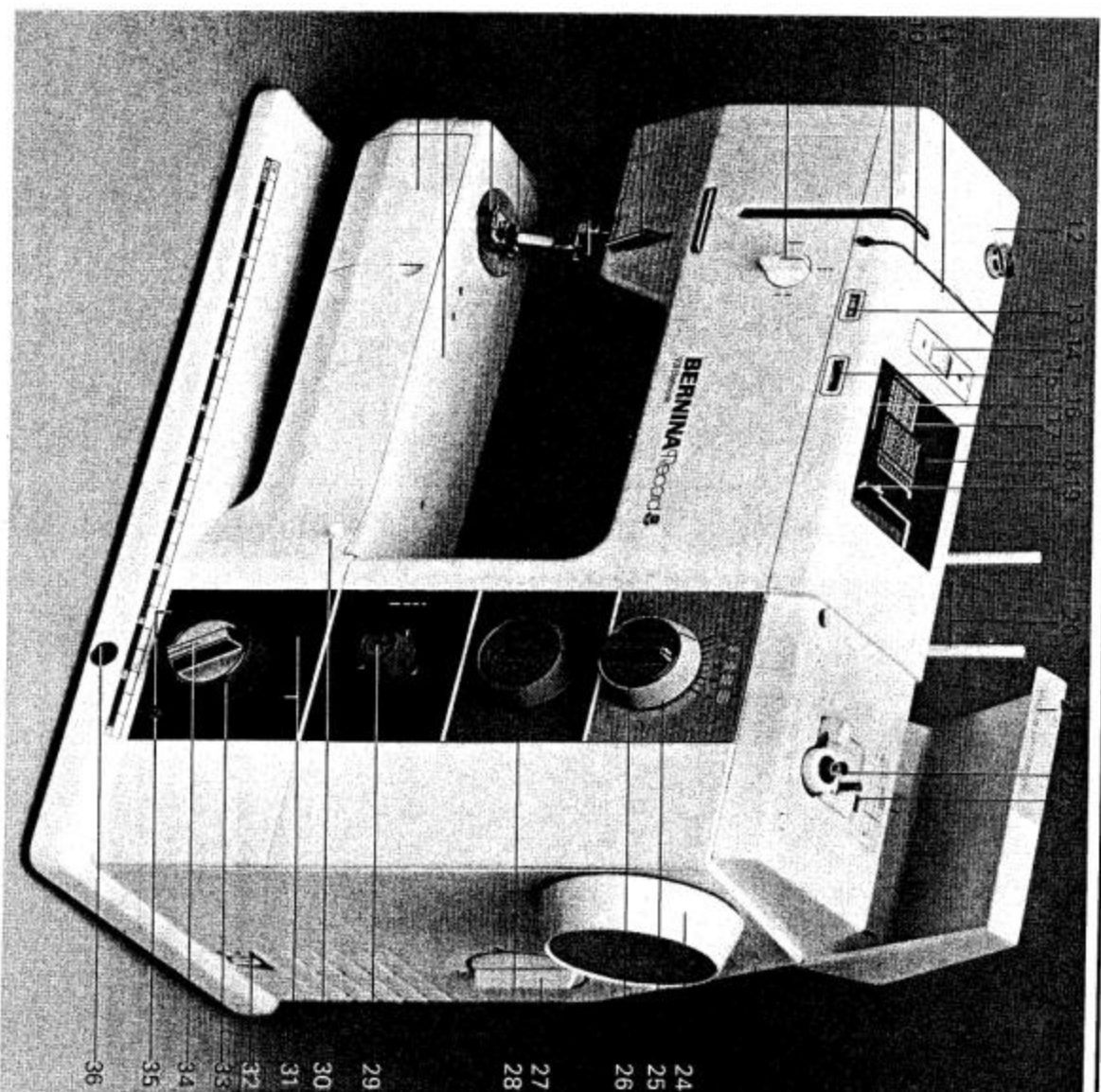

- 1 Vrije-arm klep
- 2 Vrije-arm dekplaat
- 3 Steekplaat
- 4 Naai voet
- 5 Draadafsnijder
- 6 Naaldhouder
- 7 Draadgелеider
- 8 Schakelaar zadelsteek-, rijgsteekautomaat
- 9 Draadhevel
- 10 Draadspanningsleuf
- 11 Draadspanningsschijven
- 12 Bovenkap
- 13 Draadspanningsindicator
- 14 Draadspanningsschijf
- 15 Siersteekindicator
- 16 Kleurindicator
- 17 Rode steken
- 18 Groene steken
- 19 Steekkeuzehevel
- 20 Garenkloshouder
- 21 Deksel garenwinder
- 22 Garenwinderas
- 23 Draadafsnijder
- 24 Handwiel
- 25 Zigzagbreedteknoop
- 26 L-M-R knop
- 27 Hoofdschakelaar
- 28 Knop automatisch knoopsgat
- 29 Steeklenigteknoop
- 30 Bevestiging aansluitafel
- 31 Symbolen voor naaien of stoppen
- 32 Aansluiting voetweerstand
- 33 Transporteurverzinkknop
- 34 Schakelknop voor rode of groene steken
- 35 Kleurindicator
- 36 Opening voor kniehevel

Benamingen

Model 93

- 1 Vrije-arm klep
- 2 Vrije-arm dekplaat
- 3 Steekplaat
- 4 Naaivoet
- 5 Draadafsnijder
- 6 Naaldhouder
- 7 Draadgелеider
- 8 Schakelaar zadelsteek-, rijgsteekautomaat
- 9 Draadhevel
- 10 Draadspanningsgleuf
- 11 Draadspanningsschijven
- 12 Bovenkap
- 13 Draadspanningsindicator
- 14 Draadspanningsschijf
- 15 Siersteekindicator
- 16 Kleurindicator
- 17 Rode steken
- 18 Groene steken
- 19 Steekkeuzehevel
- 20 Garenkloshouder
- 21 Deksel garenwinder
- 22 Garenwinderas
- 23 Draadafsnijder
- 24 Handwiel
- 25 Zigzagbreedteknoop
- 26 L-M-R knop
- 27 Hoofdschakelaar
- 28 Knop automatisch knoopsgat
- 29 Steeklengteknoop
- 30 Bevestiging aanschuiftafel
- 31 Symbolen voor naaien of stoppen
- 32 Aansluiting voetweerstand
- 33 Transporteurverzinknoop
- 34 Schakelknop voor rode of groene steken
- 35 Kleurindicator
- 36 Opening voor kniehevel

Elektrisch gedeelte

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929

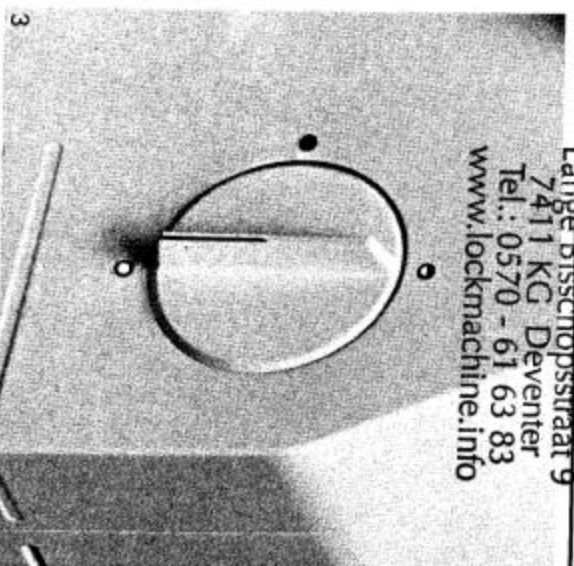
Lange Bisschopstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

1

Aansluiten van snoer en voetweerstand

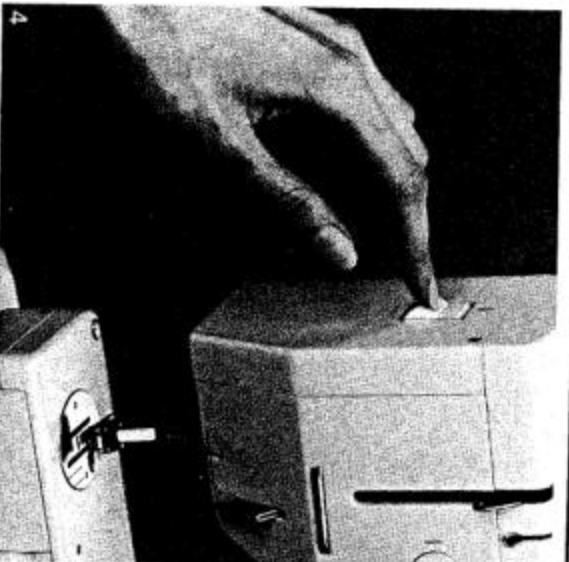
De wijze van het aansluiten van de stekkers ziet U op afb. 1.

3

Hoofdschakelaar

De schakelaar rechts onder het handwiel heeft 3 posities (afb. 3):

4

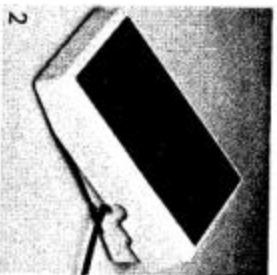
Naallicht

Het naallicht wordt met de in de lampkap gemonteerde schakelaar in- en uitgeschakeld (afb. 4). Wanneer de hoofdschakelaar op ☐ staat is ook het naallicht uitgeschakeld.

☐ Uit De machine is uitgeschakeld

Aan De machine is ingeschakeld voor volle naaisnelheid. Door het meer of minder indrukken van de trede van de voetweerstand kunt U het naaitempo regelen tot en met de topsnelheid.

Aan De machine is ingeschakeld voor gereduceerde snelheid. De maximum snelheid van de machine bedraagt nu de helft. Dit is gemakkelijk wanneer U moeilijke werkzaamheden moet verrichten. Ook voor ongevoefde naaisters om te leren.

2

Voetweerstand (afb. 2) voor het regelen van de naaisnelheid.

4

Motor

De DC-Motor en de elektronische snelheidsregeling geven een enorme doorsteekkracht ook bij langzaam naaien. Hierdoor kunt U heel eenvoudig dikke stoffen, dichte weefsels en dikke naden naaien.

Elektronische naaldstop

Iedere keer, als U stopt met naaien, blijft de naald dankzij de elektronische naaldstop in de bovenste stand staan. Met lichte druk van de voet naar achteren op de voetweerstand, wordt de naald elektronisch in de onderste resp. bovenste stand gezet.

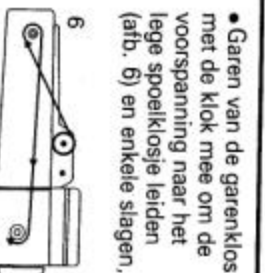
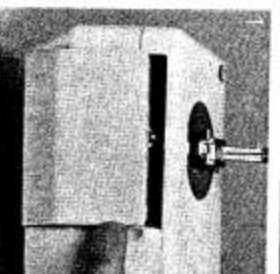
Verwijderen van de spoelhuls

Opspoelen van onderdraad

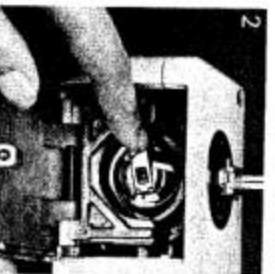
Spoelklosje inzetten

Model 930 93

- Hoofdschakelaar op zetten.
- Controleren of de naald naar boven staat, zo niet, de naald d.m.v. het handwiel in de bovenste stand zetten.
- Vrije-arm klep (afb. 1) openen.

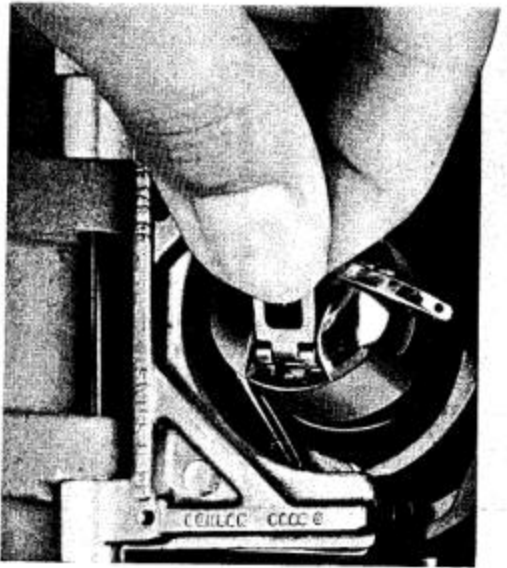
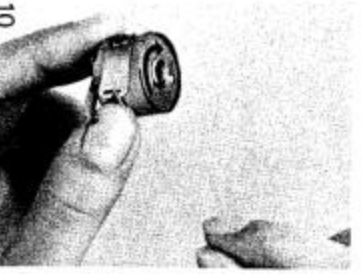
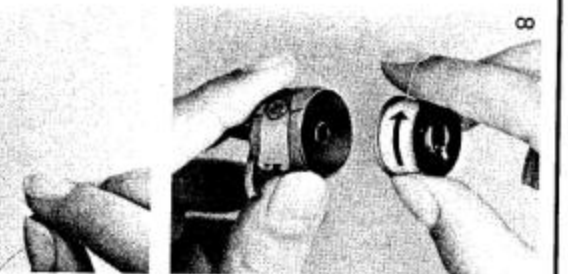

- Met wijsvinger van de linkerhand het klepje van de spoelhuls openen (afb. 2) en de spoelhuls verwijderen (afb. 3).

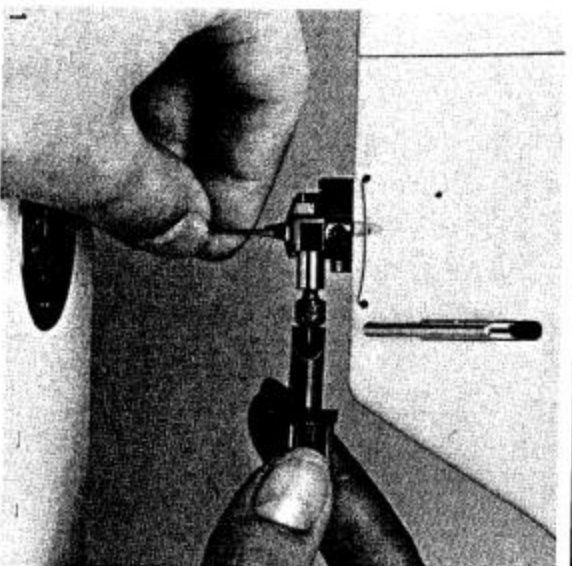
- Deksel van de garenspoel openen (afb. 4). De garenspoel is dan ingeschakeld.
- Leeg spoelklosje op de spoelas zetten (afb. 5), en naar beneden drukken. Spoel aandrukken.

- Garen van de garenklos met de klok mee om de voorspanning naar het lege spoelklosje leiden (afb. 6) en enkele slagen, eveneens met de klok mee, om het spoelklosje winden.
- Hoofdschakelaar op zetten.
- Garenspoel in beweging zetten d.m.v. het indrukken van de voetweerstand. Zodra het spoelklosje vol is, slaat de garenspoel automatisch af.

Spoelhuls in de gripper zetten

- Spoelhuls met duim en wijsvinger van de linkerhand aan het klepje vasthouden. Nu inzetten met de vinger van de spoelhuls naar boven, zodat deze in de gleuf van de gripperbaan past.
- Controle: aan de draad trekken
- Vrije-arm deksel sluiten.
- Deksel van de garenspoel sluiten.

Voor gebruik naivoeten zie blz. 9. Het welslagen van Uw naaiwerk hangt tevens af van de juiste naaivoetkeuze. Het verwisselen van de naivoet moet daarom eenvoudig en praktisch zijn.

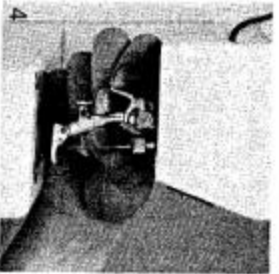
www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Voor juiste naalddikte
zie blz. 10.

- Hoofdschakelaar op 0 zetten
- Controleren of de naald omhoog staat
- De kleine zwarte schroefvendraaier voor het losmaken of vastdraaien van de naaldhouderschroef bevindt zich in de toebehorendos
- Losmaken naaldhouderschroef halve slag linksom draaien (afb. 1)
- Inzetten van de naald: **platte kant van de naald altijd naar achteren.**

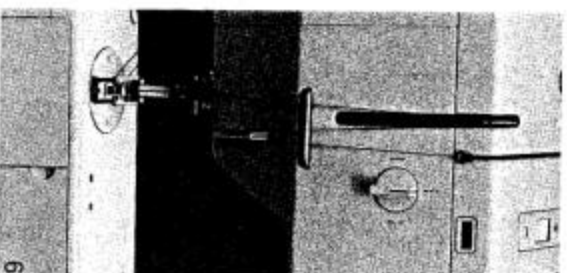
- Naald helemaal tot boven aan inzetten. Wanneer de naald te laag zit, slaat de machine steken over.
- Naaldhouderschroef goed vastzetten.

- Hoofdschakelaar op 0 zetten
- Controleren of naald omhoog staat
- Naivoet omhoog zetten (afb. 2).

- Naivoethevel met wijsvinger van Uw rechterhand omhoogzetten en met Uw middelvinger en duim de naivoet verder wijderen (afb. 3).

- Bevestigen van de naivoet in omgekeerde volgorde, nu echter de naivoethevel naar beneden drukken (afb. 4).

Tijdens het inrijgen garemklos vasthouden (afb. 5).

- Erst de draad achter de draadgeleider haken op de achterzijde van de machine, daarna in de gleuf van de draadspanning leggen (afb. 5)
- Aan de voorzijde van de machine de draad vanuit de gleuf naar beneden leiden achter de draadgeleider langs naar boven en in de gleuf van de draadhevel trekken en weer naar beneden via de draadgeleider aan de naaldstang (afb. 6).

- Draad altijd van voren naar achteren door de naald steken. Het witte plaatje op de naivoet maakt het oog van de naald beter zichtbaar
- Draad ca. 10 cm door het oog van de naald trekken.

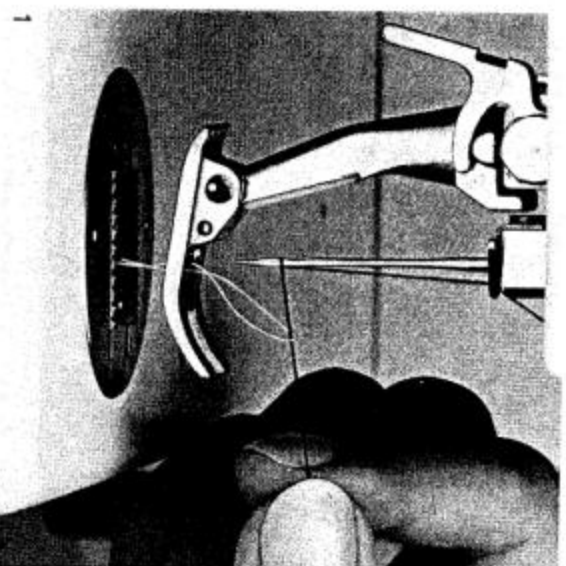
Omhooghalen van onderdraad

Transporteur verzinken

Draadspanning

- Het einde van de bovendraad met rechterhand vasthouden
- Door voeteuweerstand heel even in te drukken 1 steek naaien. Door de naaldstop eindigt de naald altijd in bovenste stand
- Aan de bovendraad trekken, waardoor de onderdraad door het steekplaatgat omhoog komt (afb. 1)
- Beide draden onder het naaivoetje door, schuin naar achteren leggen.

handwiel te draaien tot de naald weer omhoogstaat. In dit geval moet U met de linkerhand de draad vasthouden.

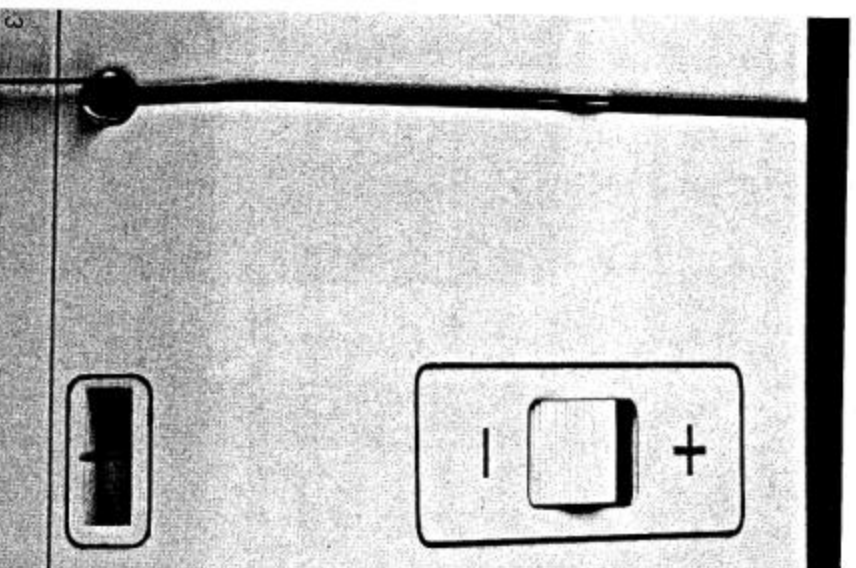

Bij bepaalde werkzaamheden zoals stoppen mag de stof niet getransporteerd worden. Daarvoor dient men de transporteur te verzinken. Dit kan geschieden door de ronde ring naar rechts te draaien tot het merkteken onder het symbool ■ staat (afb. 2).

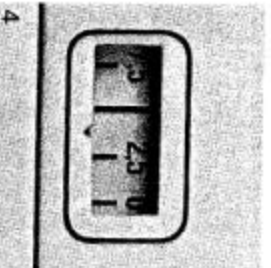

Voor alle normale werkzaamheden dient de ring op de linker stand te staan, onder het symbool □.

Het is een van de grote voordelen, dat de draadspanning van Bernina voor alle normale werkzaamheden niet hoeft te worden veranderd. De normale spanning is ingesteld als de rode streep op de indicator in het midden staat (afb. 3).

Voor speciale werkzaamheden b.v. het naaien met de doorslagvoet, kan de spanning d.m.v. de schijf worden aangepast. Door de schijf naar het «+» teken te draaien, wordt de bovenspanning strakker. Op de indicator verschijnen de getallen 7,5 en 10. De schijf naar voren te draaien, dus naar het «-» teken, geeft een lossere bovenspanning. Op de indicator verschijnen de getallen 2,5 en 0 (afb. 4). Niet vergeten de spanning weer normaal te zetten zodra U de speciale werkzaamheden beëindigd hebt, dus de rode streep in het midden.

Kniehevel

Veel werkzaamheden zijn eenvoudiger indien U beide handen vrij hebt om de stof te geleiden. De kniehevel wordt gebruikt om de naaivoet omhoog- of omlaag te zetten. Dit kunt U doen met Uw rechter knie, waardoor Uw handen vrij zijn.

Wanneer de kniehevel aangesloten is en naar rechts wordt gedrukt, gaat de persvoet vanzelf omhoog en tegelijkertijd verzinkt de transporteur onder de steekplaat. Bij het naaien van de eerstvolgende steek komt de transporteur weer in de normale positie.

Inzetten

van de kniehevel:
De kniehevel bevindt zich in de koffer, zie afb. op blz. 48. De insteekopening voor de kniehevel bevindt zich rechts-voor op de grondplaat.

• Kniehevel zo monteren, dat deze naar links hangt (afb. 1).

Wordt de kniehevel naar rechts gedrukt, dan gaat de naaivoet omhoog. U kunt de kniehevel met Uw rechter knie gemakkelijk bedienen, zonder dat Uw zithouding hiervoor veranderd moet worden.

Mocht de kniehevel niet voor U gemakkelijk zitten, dan kan de stand d.m.v. een schroef aan de onderzijde van de grondplaat, gewijzigd worden. Uw Bernina vakhandelaar zal dit gaarne voor U wijzigen.

8

Aanschuiftafel

Aanschuiftafel
De aanschuiftafel dient ter vergroting van het arbeids oppervlak. Het ver-gemakkelijkt het naaien bij alle naaiwerkzaamheden, waar de vrije arm niet nodig is.

Wegnemen van de aanschuiftafel
Met een stevige ruk naar links (weg van de machine) kan de aanschuiftafel uit zijn fixering worden losgemaakt.

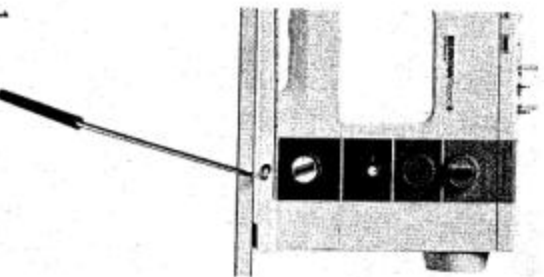
In de platte toebehorendoos zijn de onderdelen overzichtelijk opgeborgen (afb. 4).

Op de binnenzijde van de doos vindt U de belangrijkste instellingen van Uw machine.

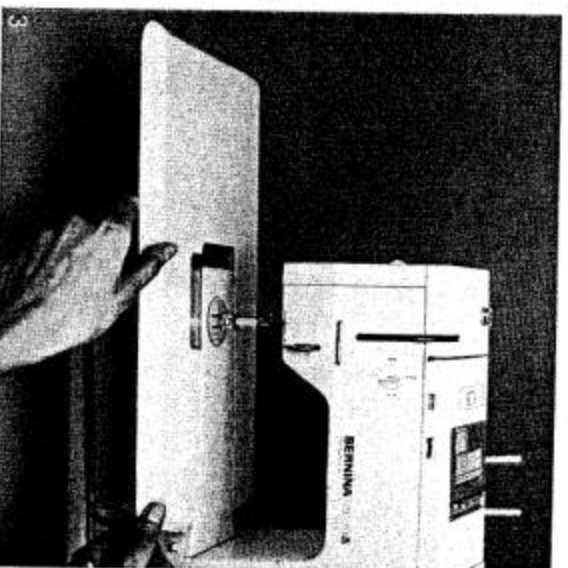
Aanzetten van de aanschuiftafel

De aanschuiftafel op de vrije arm schuiven tot de centreeerstiften (43) in de daarvoor gemaakte opening (44) komen. Met een stevige duw in de richting van de pijl kan de aanschuiftafel op de vrije arm worden gefixeerd. (45)

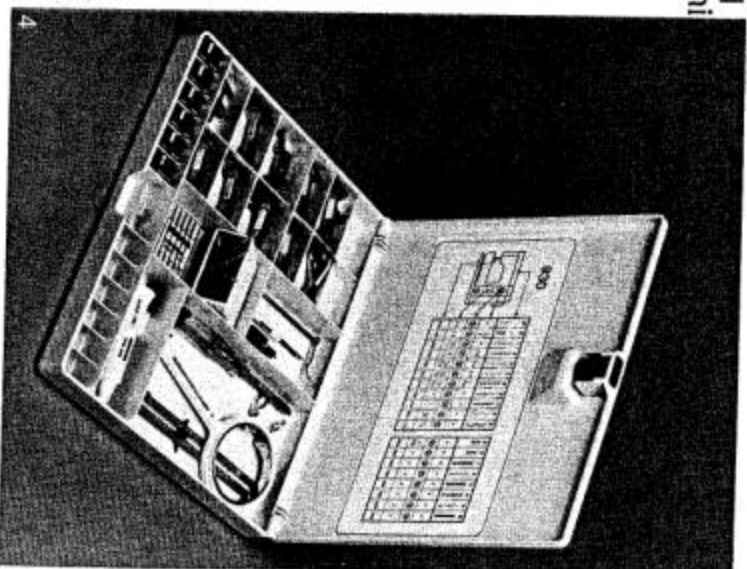
www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61
www.lockmachin

1

3

4

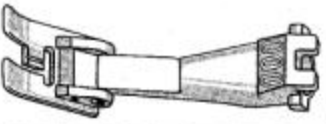

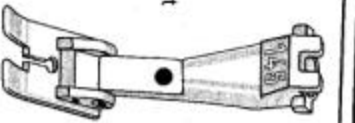

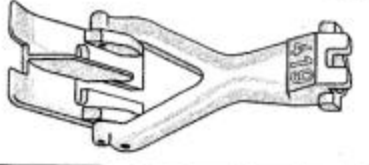
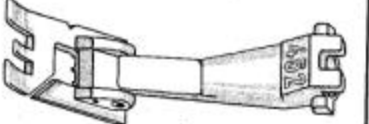
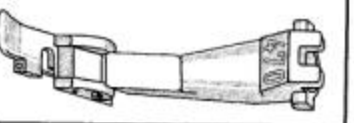
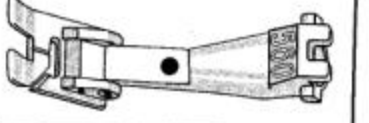
Naaivoeten

Naaivoeten zijn een belangrijke hulp. Ze zijn van allerlei hulpmiddelen voorzien. De juiste keuze van de naaivoet is mede van belang voor het weelslagen van Uw werkzaamheden.

De naaivoeten zijn niet alleen voor één enkele functie te gebruiken, maar vaak ook voor andere dingen b.v. Knoopsgatvoet =

knoopsgaten maken, maar kan ook voor rimpelen worden gebruikt.

Enkele naaivoeten zien er ogenschijnlijk hetzelfde uit. Daarom zijn ze voorzien van nummers. De op deze blz. afgebeelde naaivoeten behoren in diverse landen tot het normale toebehoren. Hierop zijn echter ook afwijkingen mogelijk. Voor zelden voorkomende of speciale werkzaamheden zijn speciaal-voeten verkrijgbaar. Vraag Uw Bernina vakhandelaar hiernaar.

<p>000</p> <p>Naaivoet voor groene steken</p> <p>Rechtsteek Zigzag Groene gebruikstekken</p>	<p>007</p> <p>Ritsvoet</p> <p>Ritsen inzetten Koord naaien Rechtsteek dicht langs dikke naad</p>	<p>016</p> <p>Blindzoomvoet</p> <p>Blindzoom Langs storkant naaien</p>	<p>* 030</p> <p>Kordonvoet</p> <p>Siersteken Kordonsteken Applikatie Over parelgaren naaien Woldraad meenaaien</p>	<p>145</p> <p>blauwe punt</p> <p>Jeansvoet</p> <p>Rechtsteek naaien over dikke harde stoffen en over dikke naden</p>
<p>285</p> <p>Stopvoet</p> <p>Stoppen Monogrammen Stiksel uit vrije hand</p>	<p>419 *</p> <p>Doorslaanvoet</p> <p>Doorslaan Sierlussen</p>	<p>452</p> <p>Knoopsgatvoet</p> <p>Knoopsgaten Rimpelen</p>	<p>470</p> <p>Overlockvoet</p> <p>Vari-overlocksteek Vari-overlockzoom Naden afwerken</p>	<p>560</p> <p>rode punt</p> <p>Naaivoet voor rode steken</p> <p>Rode gebruikstekken</p>

* Voor klasse 931 extra toebehoren

Naald en draad

Attentie:

Uw Bernina heeft
naaldsysteem
130/705H

Let U bij aanschaf van
nieuwe naalden zeer
goed op, dat U naalden
koopt met het systeem
130/705H.

Normaal gebruikelijke
naalden hebben een dikte
varierend van 70 tot 120.
Hoe lager het nummer
hoe dunner de naald en
omgekeerd. Bij garen is
het precies andersom,
hoe dunner het garen hoe
hoger het nummer.

Welke naaldikte ge-
bruikt dient te worden
hangt af van het door U
gekozen garen, **de naald**
moet bij het garen pas-
sen.

Welke naald bij welk
garen past, kunt U uit
onderstaande tabel op-
maken.

Naald	70	80	90	100	110- 120
Stopgaren	*	*			
Naaigaren nr. 30		*			
Naaigaren katoen gemerceriseerd		*	*		
Naaigaren synthetisch		*	*		
Naaigaren grof katoen gemerc. synthetisch			*	*	
Knoopsgatgaren voor siersteek- naden (Kordonnet)				*	*

10

Speciale naalden

Speciale naalden helpen
om moeilijke stoffen goed
te verwerken.

Balpoint naalden
beschadigen fijne weef-
sels niet.

Systeem 130/705 H-SES =
met fijne ronde kop voor
dunne weefsels in 't
bizonder synthetische.

Systeem 130/705 H-SUK =
middelgrote ronde kop
voor middel tot grove
weefsels in 't bizonder
synthetisch.

Systeem 130/705 H-S =
Stretchnaalden alleen
dikte nr. 90 speciaal voor
stretchstoffen.

Jeansnaalden zijn
speciaal voor harde en
dikke stoffen.

Systeem 130/705 H-J =
slanke puntnaald voor
jeans en andere dichte
weefsels.

Leernaalden verwerken
leer eenvoudiger.

Systeem 130/705 H-LR =
snijpunt voor hard leer.

Een juist geleiden van de stof bevordert een goede afwerking.

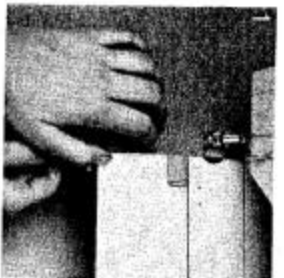
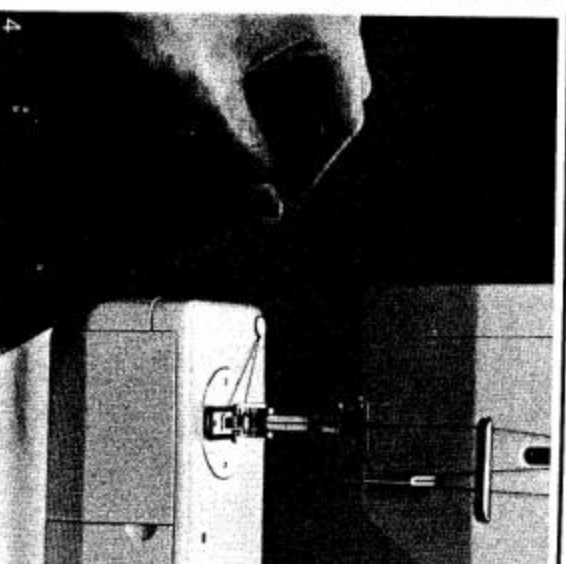
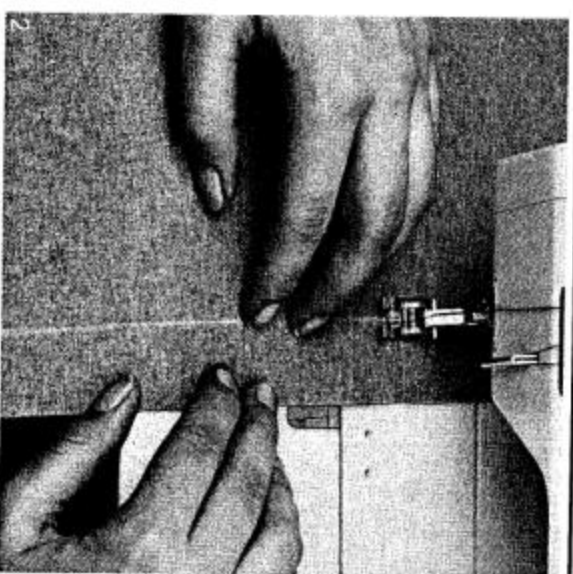
Enkele opmerkingen

Zet Uw Bernina ver-ge-noeg op de tafel, zodat de kniehevel bijna tegen de tafelrand komt. Gaat U niet midden voor de machine zitten, maar voor de naald, zodat U recht voor het naaiwerk zit, dit voorkomt vermoeienis. Overtuig U of de zithoogte niet te laag is voor de machine.

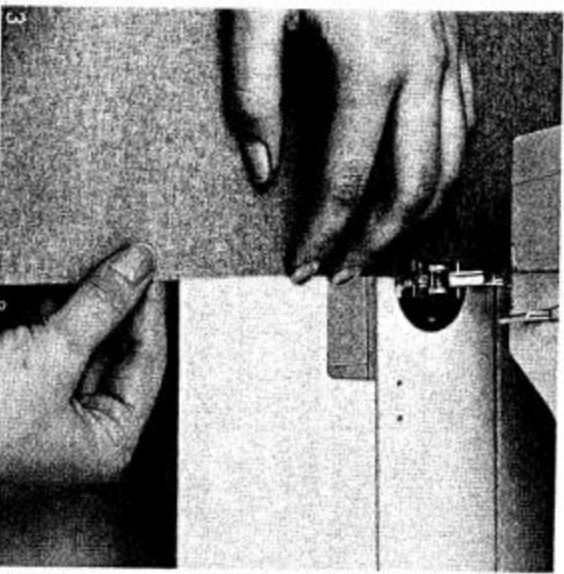
De stof kunt U het beste geleiden met de vingers van Uw linkerhand vanaf de zijkant (afb. 2).

Bij moeilijke stoffen is het beter de stof niet onder de hand te geleiden, maar vanuit de hand, stukje voor stukje.

Het naaien van stofkanten, afwerken, kant aanzetten etc. gaat gemakkelijker indien U de stofkant geleidt (afb. 3).

Het geleiden van de stof aan de voorkant of achterkant is onjuist (afb. 1). Ook het trekken aan de stof dient te worden voorkomen.

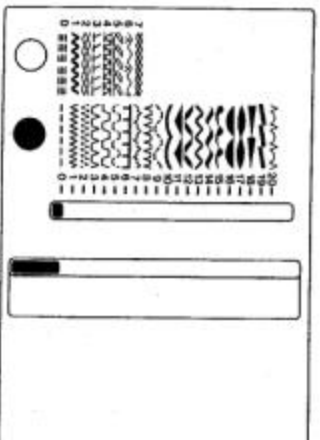

Bij het wegnemen van het naaiwerk de naivoet omhoog zetten, het naaigoed naar links achter weghalen en de beide draden door de draadafsnijder trekken. Bij het opnieuw naaien maken de draden zich vanzelf weer los.

Rechtsteek

Groen steek 0

Naivoet: 000

Garen: aan de stof aangepast
Naald: behorend bij de draad
zie naald-draadtabel blz. 10

Steekkeuze: 0

Steekbreedte: 0

Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: naar keuze
1-4
normale steek-
lengte is
1½-2

Transporteur: naaien

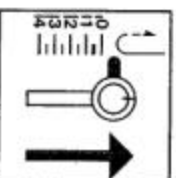
Kleurindicator: 12

Voorruit naaien

Met de aangegeven instellingen naait de machine voorruit. De steeklengte wordt al naar gelang de stofsoort ingesteld.

Achterruit naaien

Steeklengteknoop naar boven over 0 schuiven en vasthouden tot het achterruit naaien beëindigd is. Wanneer U de knop loslaat naait de machine met dezelfde steeklengte weer voorruit.

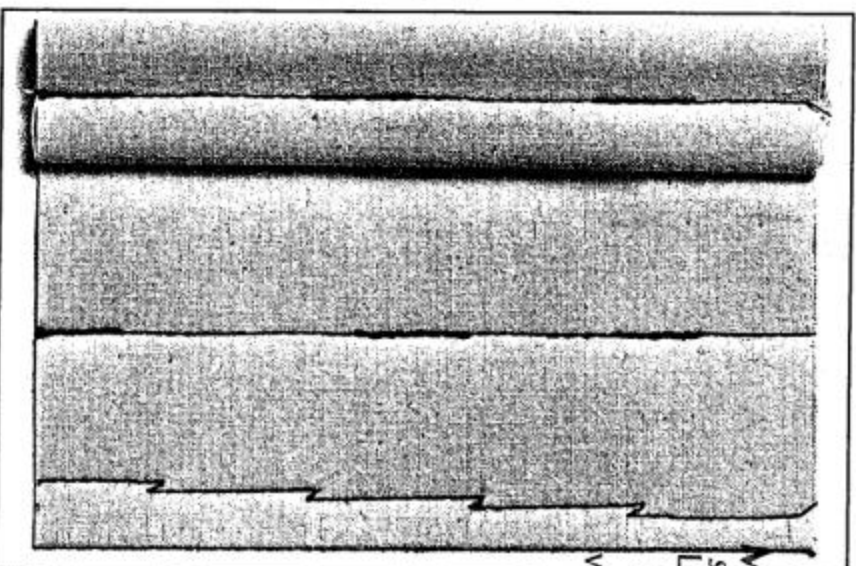

Aftrechten

Bij naalbegin en einde ca. 1 cm achterruit en daarna voorruit naaien.

Dikke naden verwerken

Bij het omschakelen van achterruit naar voorruit naaien, de machine stopzetten. Dank zij de naald-stop blijft de naald altijd omhoog staan. Daardoor voorkomt U dat de naald verbogen wordt.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

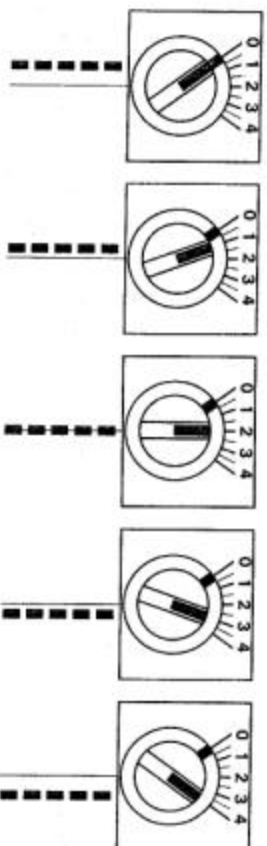
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Vijf naaldposities

Met de instelknop voor naaldstanden kunt U de stand van de naald van links naar rechts en omgekeerd verzetten, t.w. in vijf posities.

Voor normaal naaiwerk staat de naald in het midden.

Gebruiksvoorbeelden:
Blindzoom blz. 24
Afwerken blz. 25
Rits inzetten blz. 22

Zigzag

Zigzag instelling

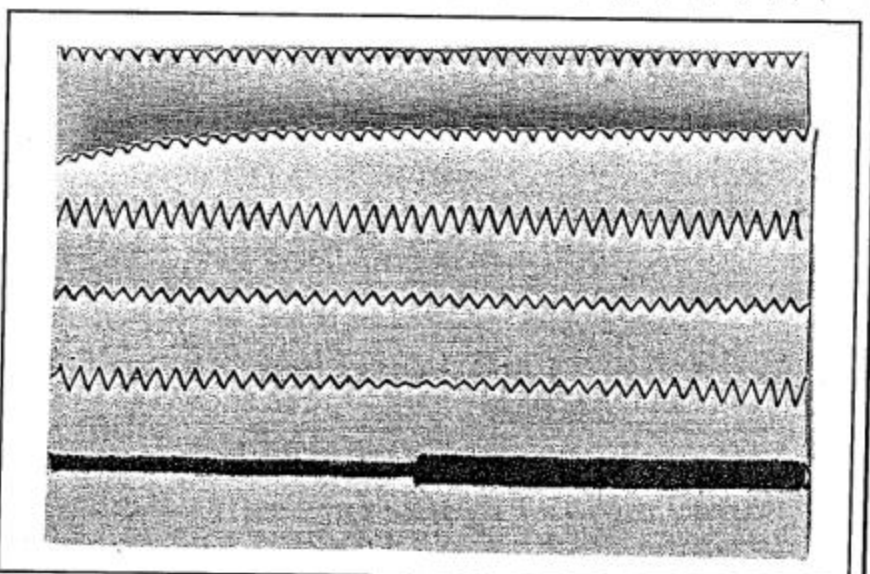
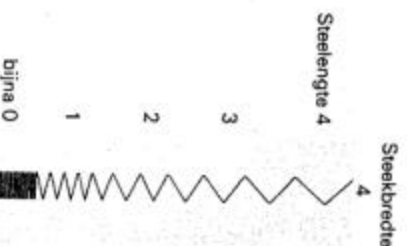
Naalvoet:	000
Garen:	aangepast aan stof
Naald:	aangepast aan garen
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	1-4
Steeklengte:	1-4
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zigzagbreedte instellen:

De breedte van de zigzag kan met de zigzagknop ingesteld worden. Ze kan traploos tot 4 mm ingesteld worden.

De breedte kan tijdens het naaien en bij stilstand gewijzigd worden.

Bij stilstand van de machine mag de naald niet in de stof blijven steken, indien U de breedte wilt wijzigen.

Kordonnaad = dichte zigzag

Naalvoet:	030*
Garen:	naaigaren 30
Naald:	80
Steekbreedte:	1½-4
Steeklengte:	bijs 0

Steeklengte instellen voor dichte zigzag:

* Voor klasse 931 extra toebehoren.

Steeklengteknop naar rechts draaien tot tegen de aanslag.

De steeklengte is nu 0.

Door een halve slag naar links te draaien krijgt U de basisinstelling van de steeklengte.

Al naar gelang de dikte van de stof dient U nu de steeklengte aan te passen. Naar links voor dikere stoffen en naar rechts voor dunner stoffen. Een naaiproof maken.

Afwerken

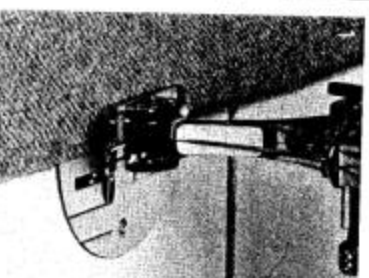
Naalvoet:	000
Garen:	Stopgaren evt. naaigaren
Naald:	80-70
Steekbreedte:	2½-4
Steeklengte:	1-4

Algemeen geldt: zigzag niet te lang. Stofkant niet te breed steeklengte eerst netjes afknippen.

Indien mogelijk stopgaren gebruiken, in ieder geval bij fijne stoffen.

Indien U de stofkant naait ook de stofkant geleiden (afb. 2).

De stofkant in het midden van de voet geleiden, zodat de naald aan de ene kant in de stof steekt en aan de andere kant naast de stof gaat (afb. 1).

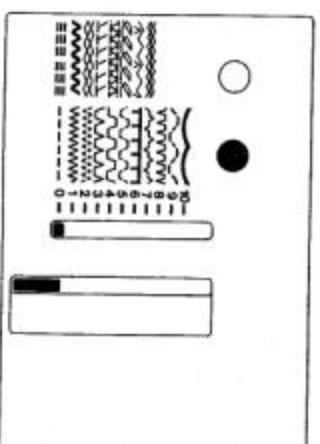
Rechtsteek

Groen steek 0

Naaivoet: 000

Garen: aan de stof aangepast
Naald: behorend bij de draad

zie naald-draadtabel blz. 10

Steekkeuze: 0

Steekbreedte: 0

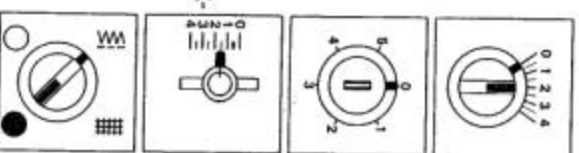
Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: naar keuze
1-4 normale steek-
lengte is 1½-2

Transporteur: naaien

Kleurindicator: 12a

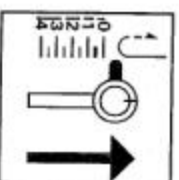

Vooruit naaien

Met de aangegeven instellingen naait de machine vooruit. De steeklengte wordt al naar gelang de stofsoort ingesteld.

Achteruit naaien

Steeklengteknoop naar boven over 0 schuiven en vasthouden tot het achteruit naaien beëindigd is. Wanneer U de knop loslaat naait de machine met dezelfde steeklengte weer vooruit.

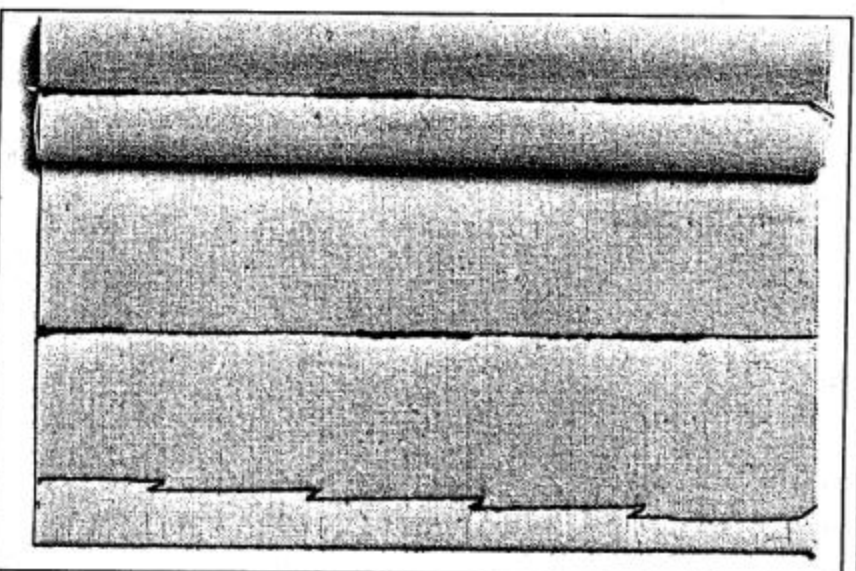

Aftrechten

Bij naalbegin en einde ca. 1 cm achteruit en daarna vooruit naaien.

Dikke naden verwerken

Bij het omschakelen van achteruit naar vooruit naaien, de machine stoppen. Dank zij de naaldstop blijft de naald altijd omhoog staan. Daardoor voorkomt U dat de naald verbogen wordt.

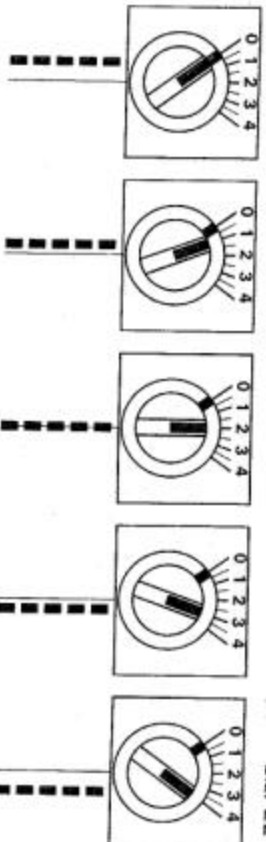
Vijf naaldposities

Met de instelknop voor naaldstanden kunt U de stand van de naald van links naar rechts en omgekeerd verzetten, t.w. in vijf posities.

Voor normaal naaiwerk staat de naald in het midden.

Gebruiksvoorbeelden:

Blindzoom blz. 24
Afwerken blz. 25
Rits inzetten blz. 22

Zigzag instelling

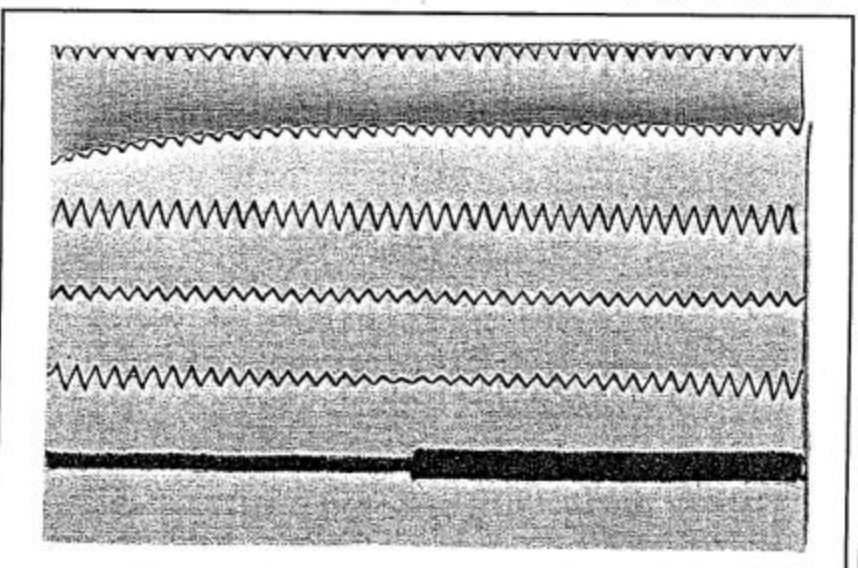
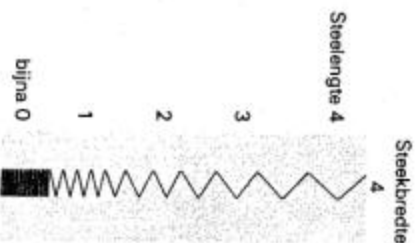
Naivoet:	000
Garen:	aangepast aan stof
Naald:	aangepast aan garen
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	1-4
Steeklengte:	1-4
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zigzagbreedte instellen:

De breedte van de zigzag kan met de zigzagknop ingesteld worden. Ze kan traploos tot 4 mm ingesteld worden.

De breedte kan tijdens het naaien en bij stilstand gewijzigd worden.

Bij stilstand van de machine mag de naald niet in de stof blijven steeken, indien U de breedte wilt wijzigen.

Kordonnaad = dichte zigzag

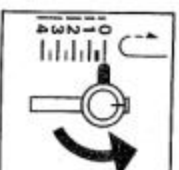
Naivoet:	000
Garen:	naaigaren 30
Naald:	80
Steekbreedte:	1 1/2 - 4
Steeklengte:	bijna 0

Steeklengte instellen voor dichte zigzag:

Steeklengteknop naar rechts draaien tot tegen de aanslag.

De steeklengte is nu 0.

Door een halve slag naar links te draaien krijgt U de basisinstelling van de steeklengte.

Al naar gelang de dikte van de stof dient U nu de steeklengte aan te passen. Naar links voor dikere stoffen en naar rechts voor dünnere stoffen. Een naaioproef maken.

Afwerken

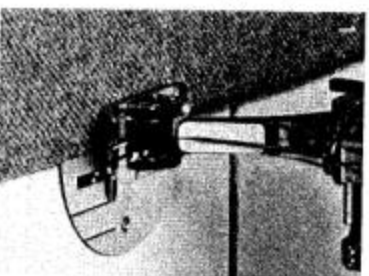
Naivoet:	000
Garen:	Stopgaren evt. naaigaren
Naald:	80-70
Steekbreedte:	2 1/2 - 4
Steeklengte:	1-4

Algemeen geldt: zigzag niet te lang. Stofkant niet te breed steeklengte eerst netjes afknippen.

Indien mogelijk stopgaren gebruiken, in ieder geval bij fijne stoffen.

Indien U de stofkant naait ook de stofkant geleiden (afb. 2).

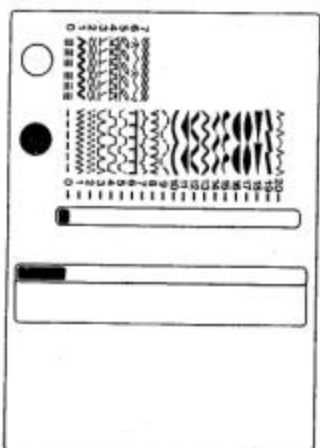
De stofkant in het midden van de voet geleiden, zodat de naald aan de ene kant in de stof steekt en aan de andere kant naast de stof gaat (afb. 1).

Keuzen van de groene steken

Steken 0 ... 20

Naaivoet: 000

Garen: aangepast aan stof
Naald: aangepast aan garen

Steekkeuze: 0-20

- Steekkeuzehevel naar rechts drukken en de gewenste steek instellen van 0 ... 20.

- Kleurindicatorknop op groen draaien.

Gebruiksvoorbeelden van groene steken 0 ... 20 zie blz. 17.

Steekbreedte: 1-4

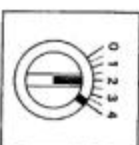
Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: 1-4

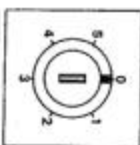
Transporteur: naaien

Kleurindicator: 14

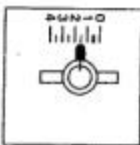
Universeelsteek 4

Steekkeuze:	4
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1

Schelpsteek 10

Steekkeuze:	10
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1/4

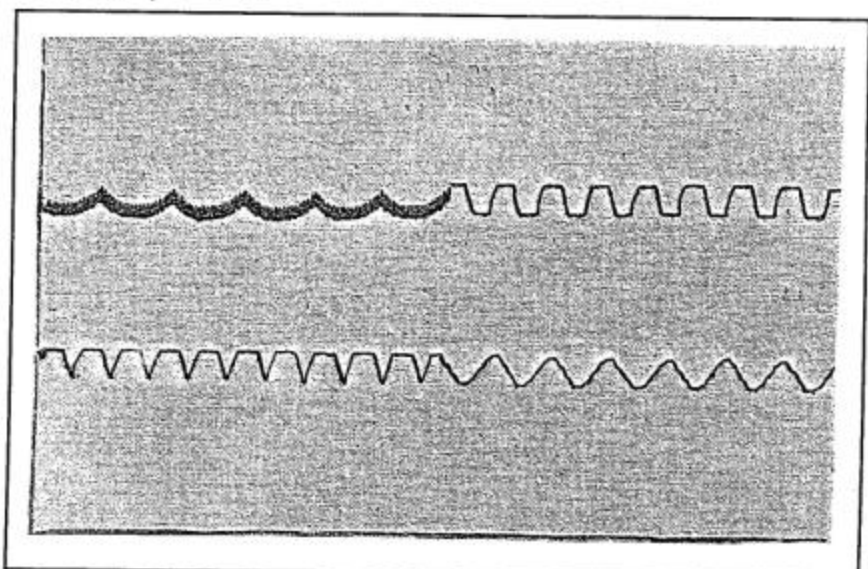
Boognaad 9

Steekkeuze:	9
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1 1/2

Vari-overlock 8

Steekkeuze:	8
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1-1 1/2
Naaldstand:	rechts

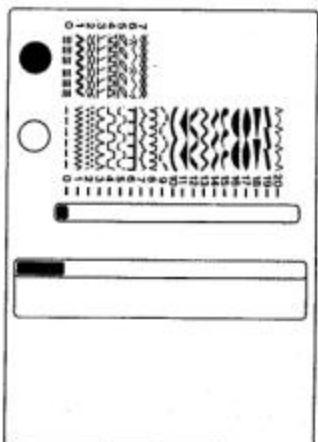
Keuze van de rode steken

Steken 0-7

Steken 0

Naaivoet: 560

Garen: aangepast aan stof
Naald: aangepast aan garen

Steken 0

Steekbreedte 0 geeft de stretchrechtsteek.

Steekbreedte 1-4 geeft de stretchzigzagsteek, al naar gelang de instelling van de steekbreedte.

Gebruiksmogelijkheden zie blz. 16.

Steekkeuze: 0-7

Steekbreedte: 4

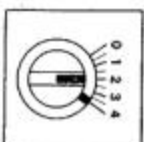
Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: 2-3

Transporteur: naaien

Kleurindicator: ●

Stretchrechtsteek 0

Steekkeuze: 0

Steekbreedte: 0

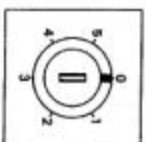
Steeklengte: 2

Stretchzigzagsteek 1

Steekkeuze: 1

Steekbreedte: 4

Steeklengte: 2

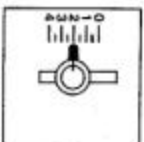

Tricotsteek 5

Steekkeuze: 5

Steekbreedte: 4

Steeklengte: 2

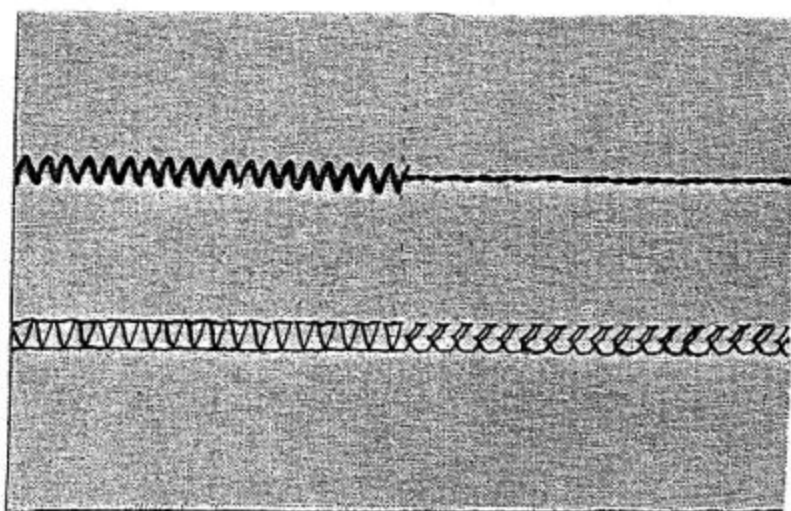

Dubbele overlock 4

Steekkeuze: 4

Steekbreedte: 4

Steeklengte: 2

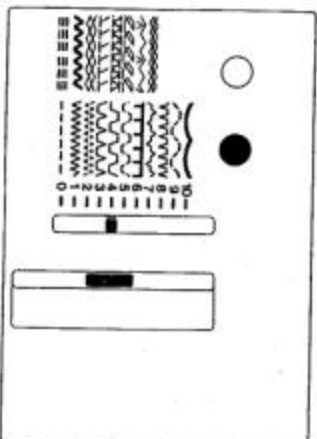
Keuzen van de groene steken

Steken 0 ... 10

Naivoet: 000

Garen: aangepast aan stof

Naald: aangepast aan garen

- Steekkeuzehevel naar rechts drukken en de gewenste steek instellen van 0 ... 10.

- Kleurindicatorknop op groen draaien.

Gebruiksvoorbeelden van groene steken 0 ... 10 zie blz. 17a.

Steekkeuze: 0-10

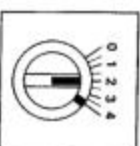
Steekbreedte: 1-4

Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: 1-4

Transporteur: naaien

Kleurindicator:
14a

Universeelsteek 4

Steekkeuze: 4
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 2

Schelpsteek 10

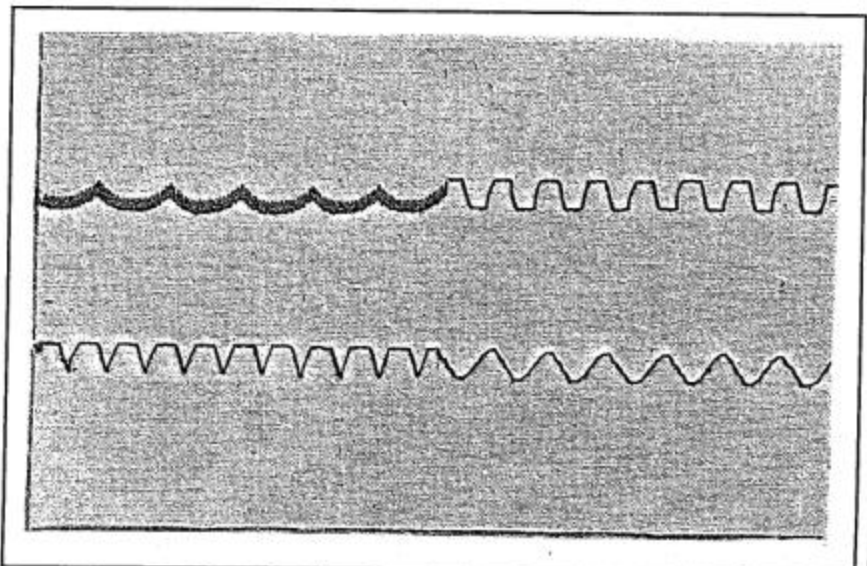
Steekkeuze: 10
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 1/4

Boognaad 9

Steekkeuze: 9
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 1 1/2

Vari-overlock 8

Steekkeuze: 8
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 1-1 1/2
Naaldstand: rechts

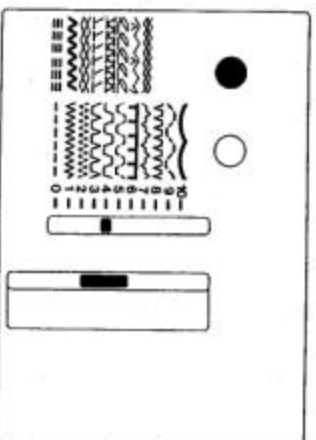
Keuze van de rode steken

Steken 0 ... 7

Steken 0

Naivoet: 560

Garen: aangepast aan stof
Naald: aangepast aan garen

- Steekkeuzehevel naar rechts drukken en de gewenste steek instellen van 0 ... 10.

- Kleurindicatorknop op groen draaien.

Gebruiksvoorbeelden van groene steken 0 ... 10 zie blz. 16a.

Steekkeuze: 0-7

Steekbreedte: 4

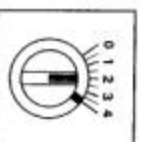
Naaldstand: midden

Knoopsgat: 0

Steeklengte: 2-3

Transporteur: naaien

Kleurindicator: ●

Stretchrechtsteek 0

Steekkeuze: 0
Steekbreedte: 0
Steeklengte: 2

Stretchzigzagsteek 1

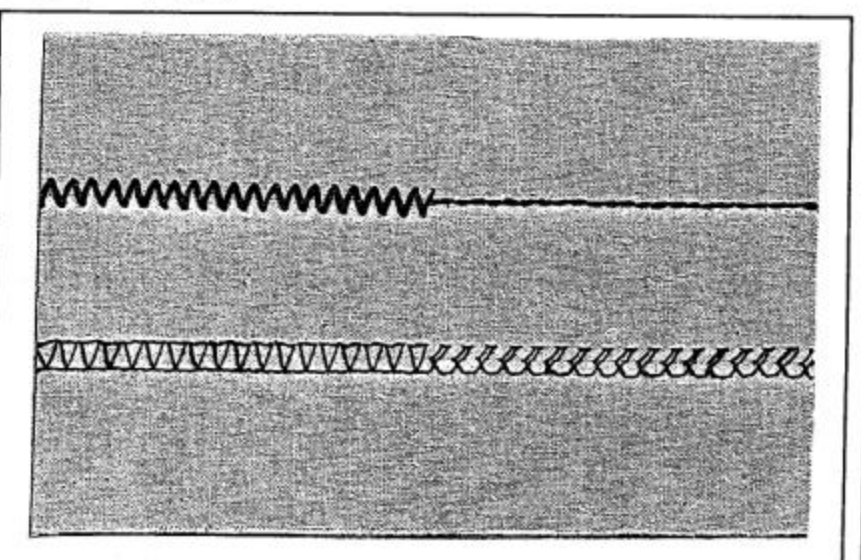
Steekkeuze: 1
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 2

Tricotsteek 5

Steekkeuze: 5
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 2

Dubbele overlock 4

Steekkeuze: 4
Steekbreedte: 4
Steeklengte: 2

0 Drievoudige rechte steek	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Manchesterstoffen, jeansstoffen, overkleding, ligstoelvertrekken, vloerkleedranden, rugzakken, slaapzakken etc. Sterke naden voor het samenvoegen van stukken stof of voor het afwerken.
1 Drievoudige zigzag	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jeansstoffen, manchester, leer, decoratie, lichte gordijnstoffen etc. Zichtbare zoom band aanzetten etc. voor sportkleding woldekens, slaapzakken, rugzakken etc.
2 Wafelsteek	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Veel soorten tricots en voor gladder stoffen Zichtbare naad en zoom voor T-shirts, pulis, ondergoed tafellakens en knutselwerk etc.
3 Taksteek	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vooral voor jeansstoffen, leer en andere stevige weefsels Plakke verbinding, naad, zichtbare zoom voor strandkleding, knutselwerken
4 Dubbele overlock	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Alle soorten gebreide stoffen zowel met de hand als met de breimachine gemaakt. Overlocksteek = naaien en afwerken in één keer
5 Tricotsteek	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tricots met stretch of synthetisch weefsel Zichtbare zoom en naad vooral in ondergoed en truien, elastiek opnaaien etc.
6 Randsteek	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Div. soorten stoffen Zichtbare zoom aanzetten van kant en bandjes van allerlei soort, sleraden etc.
7 Combi Zigzag	<p>Voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Grove stoffen en weefsels Zichtbare zoom, afdekken van naden etc.

Siersteken

1 Zigzag	Voor de meeste soorten stof Voor alle eenvoudige zigzag werkzaamheden zoals afwerken, vooral dunne stoffen, elastiek aanzetten en kant aanzetten etc.
2 Stikkende zigzag	Voor de meeste soorten stof Afwerken van los geweven stoffen, stofkanten versterken en verbeteren, siernaad
3 Blindzoom	Voor de meeste soorten stof Blindzoom, in zachte jersey en fijne stof, siernaad
4 Universeelsteek	Voor dickere stoffen en weefsels, evenals vilt, leer. Vlaakse verbindingssteek, zichtbare zoom, herstelwerk, elastiek aanzetten, siernaad
5 Lycraasteek	Speciaal voor lycrastoffen Vlaakse verbindingsnaad en zoom. Overnaaien van naden in korsetten etc.
6 Stretchsteek	Voor stoffen met erg veel rek. Zeer elastische naad voor ski-, paardensport- en wandelkleding.
7 Rimpelsteek	Voor allerlei soorten stof Inrijgen met parelgaren Voegnaad = omgevouwen stofkanten aan elkaar naaien
8 Vari-overlock	Vooral voor synthetische stoffen en zijde, helanca en jersey Zeer elastische overlocknaad en zoom, in het bijzonder voor sportonderkleding, pyjama, t-shirt, trainingspakken etc.
9 Boognaad	Voor allerlei soorten stof Stoppen met de boognaad, stofkanten versterken etc.
10 Schelpsteek	Voor allerlei weefsels Afwerking van tafellakens, kragen, manchetten etc.
11-20 Siersteken	20- 19- 18- 17- 16- 15- 14- 13- 12- 11-

Gebruik van de rode steken

0 Drievoudige rechte steek	 <p>Voor: Manchesterstoffen, jeansstoffen, over- kleding, ligstoel- vertrekken, vloer- kleedranden, rug- zakken, slaapzak- ken etc.</p> <p>Sterke naden voor het samenvoegen van stukken stof of voor het afwerken.</p>
1 Drievoudige zigzag	 <p>Voor: Jeansstoffen, manchester, leer, decoratie, lichte gordijnstoffen etc.</p> <p>Zichtbare zoom band aanzetten etc. voor sport- kleding woldakens, slaap- zakken, rugzakken etc.</p>
2 Wafelsteek	 <p>Voor: Vele soorten tricot en voor gladde stoffen</p> <p>Zichtbare naad en zoom voor T-shirts, puls, ondergoed tafelakens en knutselwerk etc.</p>
3 Taksteek	 <p>Voor al voor jeans- stoffen, leer en andere stevige weefsels</p> <p>Vlaakse verbind- dingsnaad, zicht- bare zoom voor strandkleding, knutselwerken</p>
4 Dubbele overlock	 <p>Voor: Allerlei soorten gebreide stoffen zowel met de hand als met de brei- machine gemaakt.</p> <p>Overlocksteek = naaien en af- werken in één keer</p>
5 Tricotsteek	 <p>Voor: Tricots met stretch of synthetisch weefsel</p> <p>Zichtbare zoom en naad vooral in on- dergoed en truien, elastiek opnaaien etc.</p>
6 Randsteek	 <p>Voor: Div. soorten stof- fen</p> <p>Zichtbare zoom aanzetten van kant en bandjes van al- lerlei soort, sier- naden etc.</p>
7 Combi Zigzag	 <p>Voor: Grove stoffen en weefsels</p> <p>Zichtbare zoom, afdekken van na- den etc.</p>

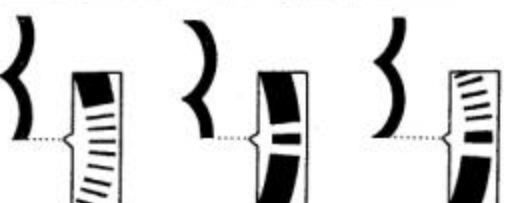
1 Zigzag	Voor de meeste soorten stof Voor alle eenvoudige zigzag werkzaamheden zoals afwerken, vooral dunne stoffen, elastiek aanzetten en kant aanzetten etc.
2 Stikkende zigzag	Voor de meeste soorten stof Afwerken van losse geweven stoffen, stofkanten versterken en verbeteren, siernaad
3 Blindzoom	Voor de meeste soorten stof Blindzoom, in zachte jersey en fijne stof, siernaad
4 Universeelsteek	Voor dickere stoffen en weefsels, evenals vilt, leer. Vlakke verbindingssteek, zichtbare zoom, herstelwerk, elastiek aanzetten, siernaad
5 Lycraasteek	Speciaal voor lycrastoffen Vlakke verbindingsnaad en zoom. Overnaaien van naden in korsetten etc.
6 Stretchsteek	Voor stoffen met erg veel rek. Zeer elastische naad voor ski-, paardensport- en wandelkleding.
7 Rimpelsteek	Voor allerlei soorten stof Inrijgen met parelgaren Voegnaad = omgevouwen stofkanten aan elkaar naaien
8 Vari-overlock	Vooral voor synthetische stoffen en zijde, helanca en jersey Zeer elastische overlocknaad en zoom, in het bijzonder voor sportonderkleding, pyjama, t-shirt, trainingspakken etc.
9 Boognaad	Voor allerlei soorten stof Stoppen met de boognaad, stofkanten versterken etc.
10 Schelpsteek	Voor allerlei weefsels Afwerking van tafellakens, kragen, manchetten etc.

De siersteekindicator
De siersteekindicator toont hoe ver de siersteek is afgewerkt.

a) De rode streep geeft het begin en einde van de steek aan.

b) De zwarte streep geeft de helft van de siersteek aan.

c) De onderbroken balk (verticale zwarte strepen) is een aankondiging, dat de siersteek bijna beëindigd is.

Naaien van rekbaar stoffen

b.v. tricot, jersey

Voor het naaien van rekbaar stoffen geldt in het algemeen:

1. Goede perfecte naald gebruiken. Zelfs een naald met een klein beetje beschadigde punt kan het weefsel beschadigen en naar verloop van tijd ontstaan gaten.
2. Dun garen gebruiken in het bijzonder bij dunne jersey stoffen. Dikke garen kunnen eveneens het weefsel beschadigen.
3. Voor rijgen stopgaren gebruiken. Stopgaren kan gemakkelijker verwijderd worden als het gebruikelijke rijgaren.
4. De naden gelijk nadat U ze genaaid hebt, strijken. Dit vergemakkelijkt de verdere werkzaamheden.
5. Een naai- en rekproef maken. De gebruikte steek moet net zo rekbaar als de verwerkte stof zijn. Daar de rekbaarheid van de verschillende stoffen enorm verschillend is, kunt U de basisinstelling van de machine - indien nodig - wijzigen.

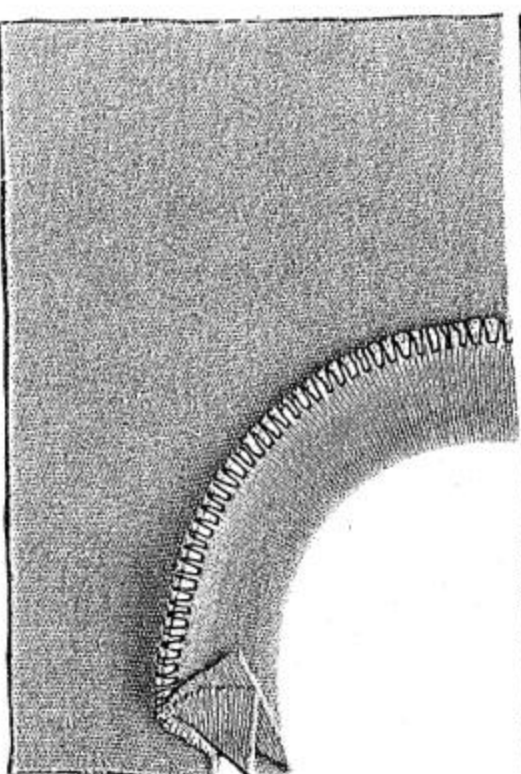
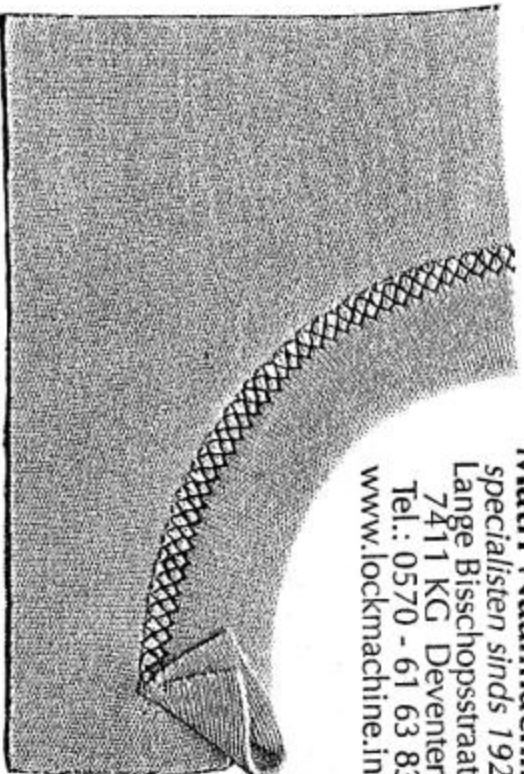
Voor zeer elastische stoffen de steeklengte evenveel iets korter instellen en de steekbreedte iets groter. De naad krijgt hierdoor meer garen en wordt daardoor elastischer.

18

www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Een band aanzetten met zichtbare naad.

Voor al voor pyjamas, t-shirts, sportonderkleding etc.

Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	2
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zuiver geknipte stukken voor de helft strijken. Op de rechter kant op de halsuitsnijding vastzetten evt. rijgsteek, steeklengte 1). Aansluiten met de wafelsteek vast.

Een band aanzetten met overlocksteek

Voor alle soorten jersey

Naaivoet:	470
Garen:	naaigaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	8
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	ca. 1
Naalstand:	rechts
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zuiver geknipte stukken voor de helft strijken. Op de rechter zijde aan de halsuitsnijding vastspelden. U dient bij het naaien de stofkant exakt langs de zijkant van de overlockvoet te geleiden.

Zomen met gebruiksteken

Algemeen geldt:

Zoom rijgen – gewenste
breedte aftekenen –
naaien – resterende stof
afknippen.
Voor alle tricotsoorten
geldt de tips als op
blz. 18.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

Zichtbare zoom met tricotsteek

Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	5
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zichtbare zoom met vari-overlock

Naaivoet:	470
Garen:	naaigaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	8
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	ca. 1
Naaldstand:	rechts
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

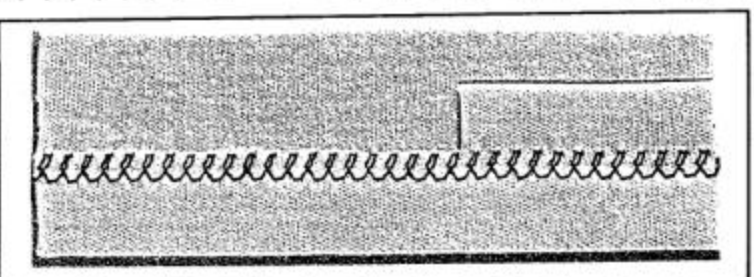
Zichtbare zoom met drevoudige zigzag

Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zichtbare zoom met tricotsteek

Elastische zichtbare zoom voor tricot, fijne wol, synthetische en gemengde weefsels.
Pyjamas, t-shirts, ondergoed en sportonderkleding.

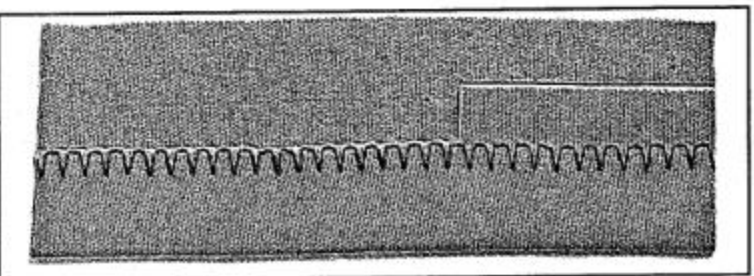
Zoom vastspelden of rijgen met rijgsteekauto-maat. Er kan ook direct over de stofkant worden genaaid.

Zichtbare zoom met vari-overlock

Zeel elastische zichtbare zoom voor alle zeer rek-bare jerseys, helanca etc.

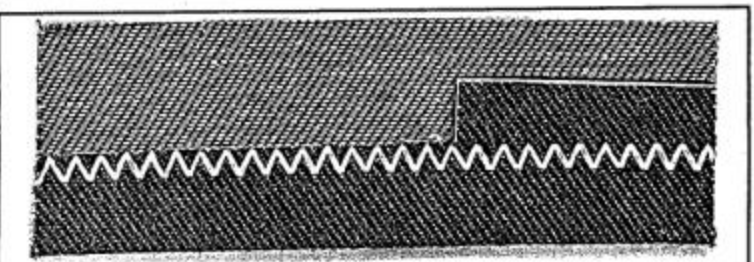
Zoom vastspelden of rijgen met de rijgsteekauto-maat. Zoom ca. 1 cm vanaf de stofkant naaien en de resterende stof afknippen.

Zichtbare zoom met drevoudige zigzag

Oersterke zichtbare zoom voor werkpakken, jeans en dergelijke.

Zoom vastspelden of met rijgsteekauto-maat vastzetten. Zoom ca. 1 cm van de stofkant naaien. Resterende stof afknippen.

Naden met gebruiksteken

De keuze van de naad-
soort hangt af van het
voortwerp. De keuze van
de gebruiksteken hangt af
van het materiaal.

Wij onderscheiden drie
naadsoorten:

Open naden:

Zijn naden, die uit elkaar
gestreken worden.
— vlakke naden, welke
niet op de stof liggen
— U kunt er kledingstuk-
ken mee verlengen.
Gebruik: kleren, broeken,
rokken, mantels, jacks
etc.

Overlocknaden:

Zijn naden, welke in één
keer zowel genaaid als
afgeveerd worden.
— U kunt ze snel naaien
— ze zijn smal, voor ver-
lengen van kleding
echter niet geschikt
Gebruik:
rekbare kleding, pull-
overs, jacks, jersey-blou-
ses, ondergoed, zowel
hand- als machine ge-
breide stoffen en kleding.

Vlaakse samenvoeg- naden:

Zijn naden, waarbij U
twee stofkanten over el-
kaar legt en aansluitend
vastnaait.

— ze liggen vlak
— zijn smal en kunnen
niet als verlenging die-
nen
— is geen gerolde zoom

Gebruik:
Strandkleding, vrijetijds-
kleding, etc.

Drievoudige rechtsteek open naad

Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80-90
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	2-3
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zigzagnaad open naad

Naaivoet:	000
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	1
Steeklengte:	1-1½
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

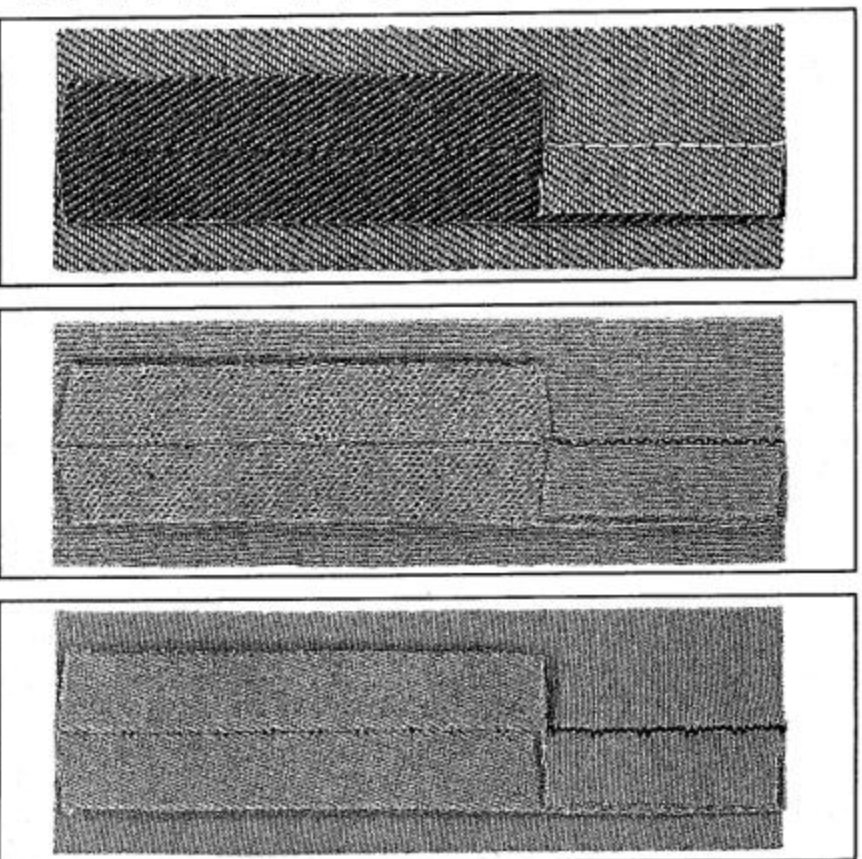
Stretchnaad open naad

Naaivoet:	000
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	6
Steekbreedte:	1-1½
Steeklengte:	½-1
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

**Drievoudige recht-
steek**
open naad
sterke naad voor harde en
dikke weefsels

Zigzagnaad
open naad
elastische naad voor wol-
len tricot, synthetische
weefsels, evenals zijde en
jersey.

Stretchnaad
open naad
zeer elastische naad voor
stretch stoffen, in het bi-
zonder voor sportkleding
etc.

Naden met gebruiksteken

Vari-overlocknaad

Naaivoet:	470
Garen:	naaigaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	8
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1 ca.
Naalstand:	rechts
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Vari-overlocknaad

Zeer elastische overlocksteek voor alle dunne en **fijne** jersey-kleding, blouses, ondergoed, sportonderkleding.

Dubbele overlocknaad

Elastische overlocksteek voor alle grove gebreide stoffen en dikke tricot.

Vlaakse samenvoegnaad

Vlaakse samenvoegnaad

Zichtbare naad voor badstof, vilt, leer, jeans, vilt, tijkleding, etc. www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KC Deventer

Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

Dubbele overlocknaad

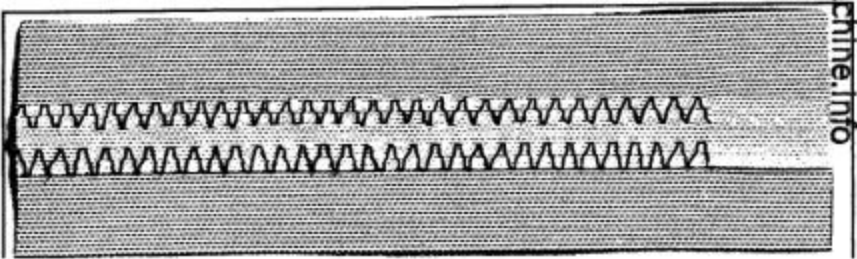
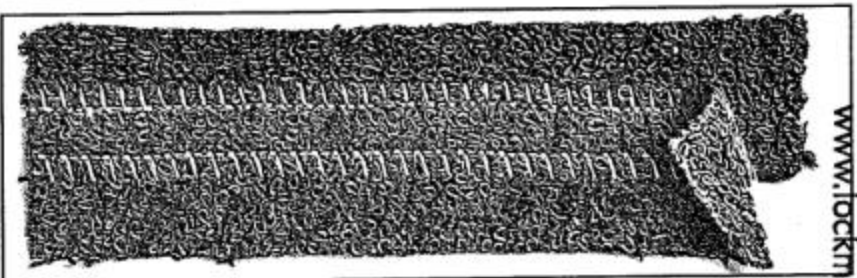
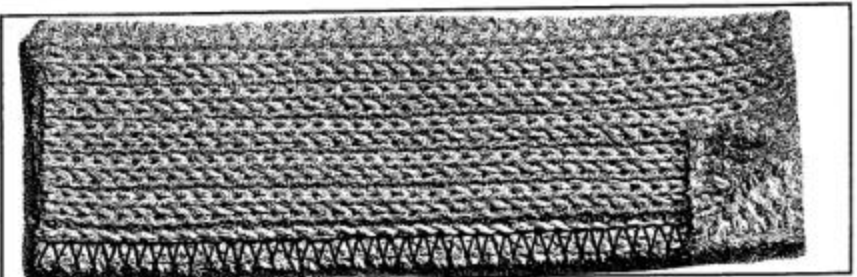
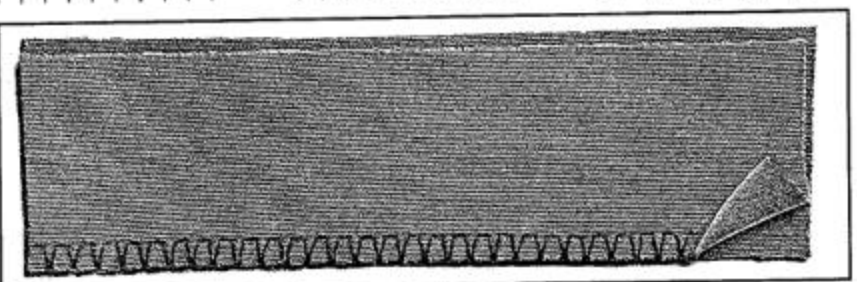
Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	4
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2-3
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Vlaakse samenvoegnaad

Naaivoet:	560
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	3
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Vlaakse samenvoegnaad

Naaivoet:	000
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	5
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	3/4-1
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

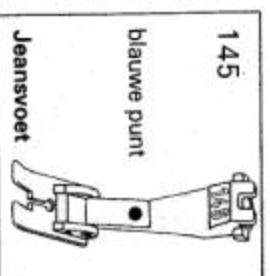
Ritssluiting

Jeansvoet

Plastik / Leer

Vlak ingenaaide
ritssluiting

Naaivoet:	007
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	ca. 2
Naaldstand:	links / rechts
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Voorbereiding:

Gehele naad met rijgsteekautomaat vastmaken. Lengte van de rits atekenen en de naad tot de ritsopening naaien.

Rijgaren verwijderen. De gehele naad strijken, gelijkmatig afknippen en verder afwerken.

De rits zo inzetten, dat de tandjes van de rits door de stof afgedekt worden.

Beide zijden van de rits van boven naar beneden zowel met linker als rechter naaldstand eenmaal vastnaaien.

Met de jeansvoet kunt U abnormale dikke en harde

naden probleemloos naaien. De steeklengte naar wens tussen 2 en 3,5 mm instellen.

Attentie: de naaldstand moet «midden» en de **steekbreedte moet «0»** zijn.

Naald Nr. 100

Plastik

Evenals synthetische weefsels wordt ook plastik gefabriceerd uit diverse verschillende grondstoffen. Al naar gelang materiaal, oppervlakte en samenstelling moet bij het naaien een verschillende behandeling worden toegepast.

Wanneer het materiaal niet goed transporteert, kunt U met een wafje, dat in een stukje fijne stof gestopt is, een klein beetje olie op de bovenlaag aanbrengen.

Anders dient U gebruik te maken van een rollenvoet of een teflonvoet.

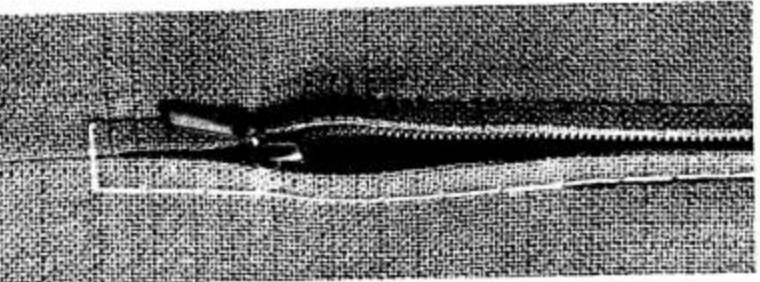
Plastik steeds met grote steeklengte naaien om te voorkomen, dat steken fout gaan.

Leer en imitaties

Vanzelfsprekend kan ook leer worden verwerkt.

Voor hard leer eventueel een leernaald gebruiken.

Eerst een proefstukje naaien. Steeklengte niet te kort instellen. Eventueel een rollenvoet of een teflonvoet gebruiken.

Zadelsteek-automaat / Rijgsteek-automaat

De schakelaar voor de zadelsteek-automaat heeft 3 instellingen.

Zadelsteek en rijgsteek zijn uitgeschakeld. Machine naait normaal.

Zadelsteek is ingeschakeld.

Rijgsteek is ingeschakeld.

kunt herkennen, b.v. bij het opnaaien van zakken, dient U deze eerst met stopgaren te rijgen. Goede contrastkleur wordt aangeraden. De rijgsteek toont de juiste naalijn aan de achterzijde van de stof en kan later eenvoudig verwijderd worden.

Rijgsteek-automaat	
Naalvoet:	000
Garen:	naalgaren / rijggaren
Naald:	80
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	1 1/2-4
Naaldstand:	alle posities
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Zadelsteek-automaat

Naald insteken; langsteekmatisch inschakelen. Met de ingeschakelde zadelsteek-automaat naait de machine elke tweede steek. Daardoor ontstaan

lange siersteeknaden,

langste steek 8 mm. De

lange steken kunnen bij

elke naaldstand worden

genaaid. U hebt 5 naald-

standen.

Naalvoet:	000
Garen:	naalgaren
Naald:	80
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	2-4
Naaldstand:	alle posities
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Siersteeknaden met knoopsgatgaren

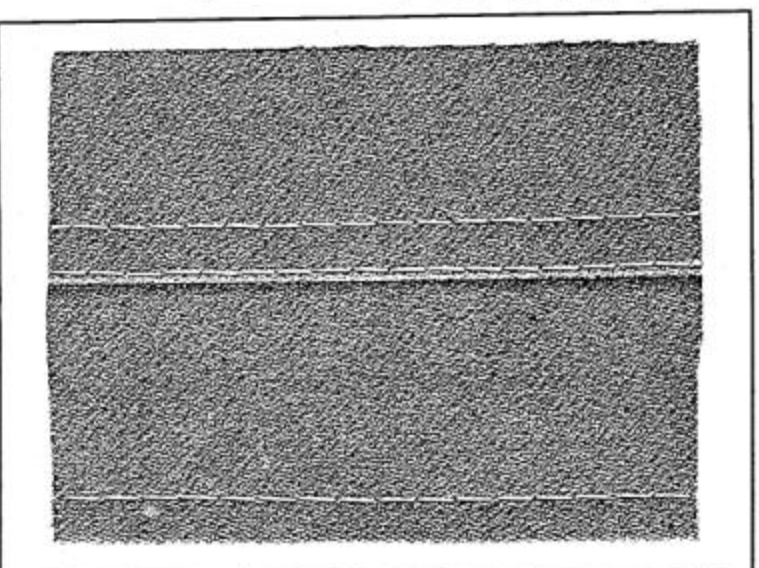
a) Knoopsgatgaren als bovengaren

Uitgangsregel:
naald 110

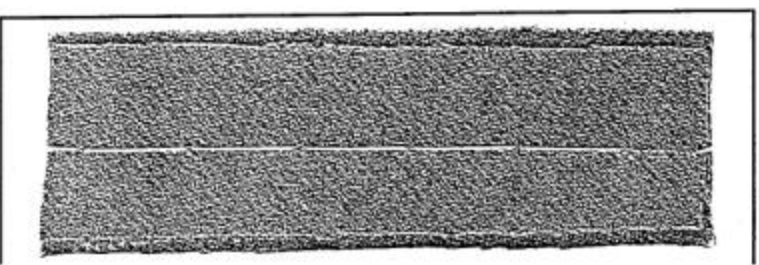
Het is evenwel goed mogelijk om bij diverse soorten stof naald 100 te gebruiken. Proeflapje maken.

b) Knoopsgatgaren als onderdraad.

Is de dikke naald voor het naaigoed niet juist, dan dient U het knoopsgatgaren als onderdraad te gebruiken. In dit geval dient U de achterzijde van de stof aan de bovenkant te leggen. Wanneer U de naalijn niet

Met de ingeschakelde rijgsteek-automaat naait de machine elke zesde steek. Daardoor ontstaan lange rijgsteken tot aan 2,4 cm toe. De rijgsteek kan met alle naaldstanden worden genaaid. Bij het begin van de naad enkele steken naaien, dan naald in het naaiwerk steken en hechtmatig inschakelen en enige steken naaien.

Blindzoom

Naaivoet:	016
Garen:	naaigaren / stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	3
Steekbreedte:	ca. 2 1/2
Steeklengte:	2-2 1/2
Naaldstand:	rechts
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Geleiden van de stof
Op deze wijze controleert men of de zoom goed verwerkt wordt.
Tip: De stof tijdens het naaien iets tegenhouden (afb. 2).

Belangrijk

Een dunne stof vereist – net als naaien met de hand – een dun garen en een dunne naald. Dit werk kan het beste met een lage snelheid worden gedaan.

Voorbereiding

De zoom voorbereiden net als bijwerken met de hand: stoffkant afgewerkt, geregen, gestreken.

Leggen van de zoom

Zo wordt de stof onder de naaivoet gelegd (zie afb. 1).

Proeftlapje

(op een restlapje of direct op de zoom). I.v.m. de verschillende diktes van stoffen verdient een proeftlapje aanbeveling; de naald moet de stoffkant net raken, net zoals met de hand.

Basisinstelling is altijd steekbreedte 2,5. De verschillende diktes in

stof verlangen eventueel een kleine aanpassing.

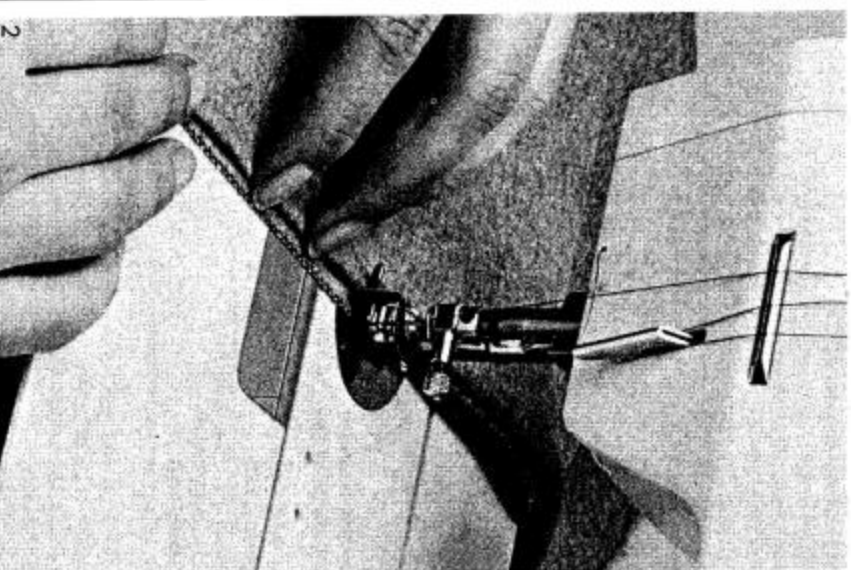
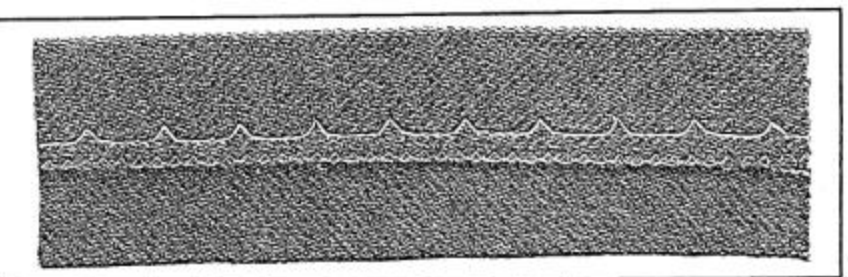
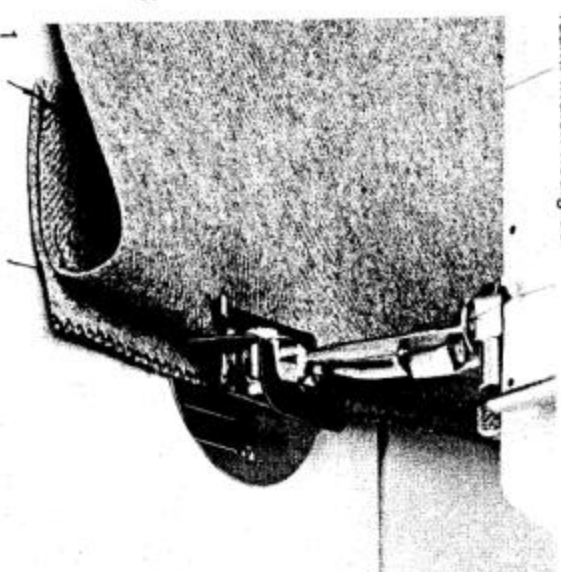
Proef:

Langzaam naaien tot de naald naar links uitslaat.

Met behulp van het handwiel de naald tot vlak boven de stof brengen en checken of de naald de stoffkant net raakt. Indien nodig de

steekbreedte iets aanpassen: smaller wanneer de naald te ver de stoffkant raakt breder indien de stoffkant niet wordt geraakt.

De volgende steek ook afchecken, hierna ca. 10 cm naaien en nogmaals controleren.

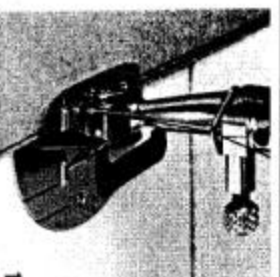

Afwerken met behulp van naaldstanden

Stofkant smal afwerken
kragen, manchetten, revers, zomen etc.

Naaivoet:	016
Garen:	naalgaren
Naald:	80
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	1 1/2-4
Naaldstand:	links / half links
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Stofkant links tegen de blindzoomvoet aanleggen (afb. 1). Naaldstand links of half-links instellen. Voor lange steken even-tueel de zadelseek in-schakelen.

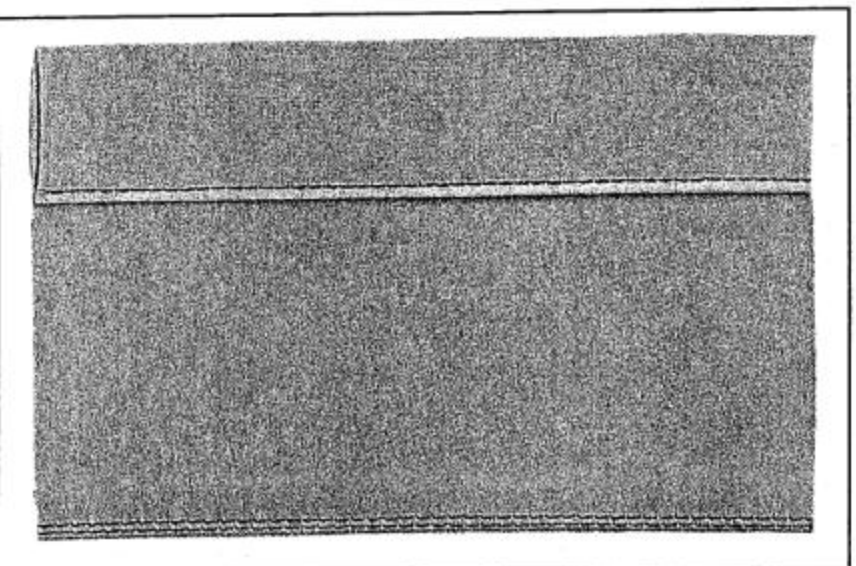

1

Stofkant breed afwerken eveneens voor alle stoffen

Naaivoet:	000
Garen:	naalgaren
Naald:	80
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	1 1/2-4
Naaldstand:	alle posities
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Stofkant langs de naaivoet of markeringslijn leggen en afwerken.

www.matri.nl

Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Afwerkbreedte:
a) Naaivoetbreedte = 7 mm (afb. 2)

b) Markeringslijn op steekplaat 1 = 10 mm (afb. 3)

c) Markeringslijn 2 = 15 mm (afb. 4)

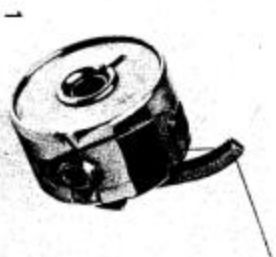

Met behulp van de naaldstanden links, half-links, rechts en halfrechts kunnen andere breedtes genaaid worden.

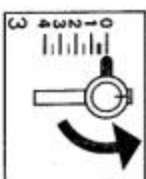
Knoops gat

Naaivoet:	452
Garen:	naaiaren / stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	schakelt auto- matisch in
Steeklengte:	bijna 0
Naaldstand:	schakelt auto- matisch in
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Voor het naaien van het knoopsgat de onderdraad door de vinger van de spoelhuls inlijgen (afb. 1).

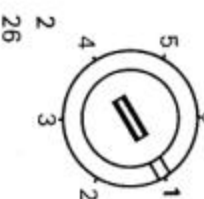

2. Steeklengte instellen: knop naar rechts draaien tot tegen de aanslag. Steeklengte is 0 en de wijzer staat boven (afb. 3).
Door een halve draai

naar links hebt U de basisinstelling voor steeklengte.

3. Instellen knoopsgat-automat
1. Knoopsgatknop op positie 1 instellen (afb. 2).

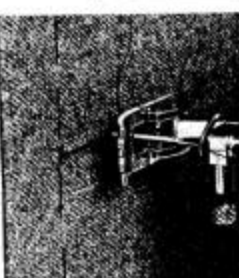

Al naar gelang de dikte van de stof dient U de steeklengte aan te passen. Dikke stof grotere steeklengte etc.
Altijd op een lapje een proefknoopsgat naaien.

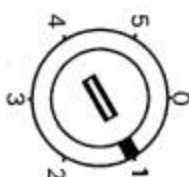
Knoopsgat maken:

Stof zo onder naaivoet leggen, dat de stofkant voor de naaivoet ligt (afb. 4).

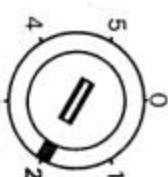
Naald met behulp van handwiel naar beneden

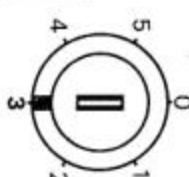
zetten en kijken of de naald in het midden van de voet insteekt, zo niet éénmaal naaldstop gebruiken. Stof onder de voet leggen en de naald aan het begin van het knoopsgat in de stof zetten. Naaivoet laten zakken en knoopsgat naaien.

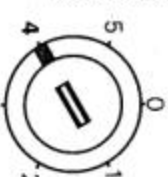
Knop op 1
Machine naait eerste kordon vooruit

Knop op 2
Machine naait trens

Knop op 3
Machine naait tweede kordon achteruit

Knop op 4
Machine naait trens

Knop op 5
Afhechten

Indien U meerdere knoopsgaten wilt maken, knop weer op 1 zetten en het geheel herhalen. Voor normale werkzaamheden knop weer op 0 zetten.

Opensnijden van knoopsgat

Vanuit beide trensen naar het midden toesnijden (afb. 5). Het doorsnijden van de trens wordt zo doende voorkomen.

Knoopsgat met vuldraad.

De vuldraad versterkt het knoopsgat.

In alle grove weefsels of gebreide weefsels etc. is het naaien van een knoopsgat met vuldraad belangrijk, zodat het knoopsgat niet uit model raakt.

De sterkte van de vuldraad hangt af van de stof. Goed te gebruiken zijn: parelgaren nr. 8, knoopsgatzijsje, sterke handnaaigaren.

Proeflapje naaien.

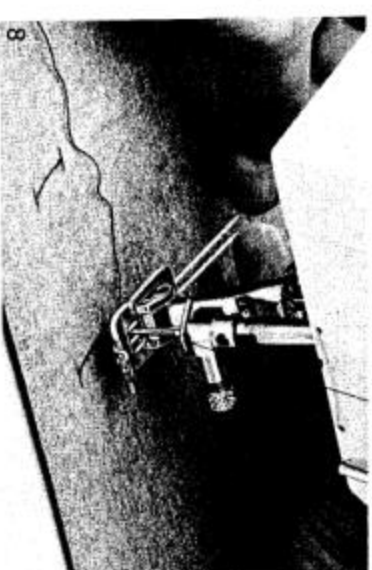
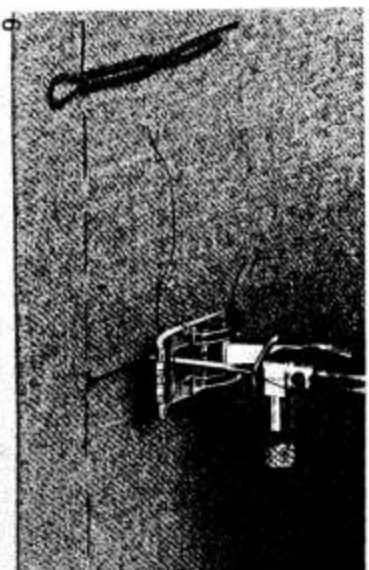
De stof zo onder de naai-voet leggen, dat de lus van de vuldraad naar de stofkant wijst. Hierdoor komt de druk van de knoop op het sterkste deel van de vuldraad (afb. 6).

Naaien met vuldraad

Het inleggen van de vuldraad is het gemakkelijkst als de naald in de stof steekt.

1. Naald d.m.v. handwiel naar beneden zetten en controleren of de naald in het midden van de stof steekt. Zo niet naaldstop 1 X gebruiken. Stof onder de voet leggen en naald bij knoopsgat-begint in stof steken. Naai-voet nog niet laten zakken.

2. Vuldraad over uitstekende punt aan voorzijde van naai-voet leggen (afb. 7) en beide einden onder de voet naar achteren leggen (afb. 8), naai-voet laten zakken en **controlleren of de vuldraad kan meeglijden**, dus niet klem zit.

Tot slot de vuldraad aantrekken. In gebreide stoffen de uiteinden van de vuldraad met een handnaald naar achteren trekken (afb. 9) en daarna een knoop leggen of afwerken. In gewone stof het restant vuldraad afknippen.

3. Knoopsgat naaien, vuldraad hierbij niet vasthouden.

Herstellen van tricot

Stuk opzetten met tricotsteek

Vooral voor het herstellen van tricotondergoed

Naivoet:	560
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	5
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Kleine beschadigde stukken kan men het beste stoppen. Zie blz. 30. Bij grote dunne of beschadigde stukken kunt U het beste een stuk inzetten, omdat de elasticiteit bewaard blijft.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

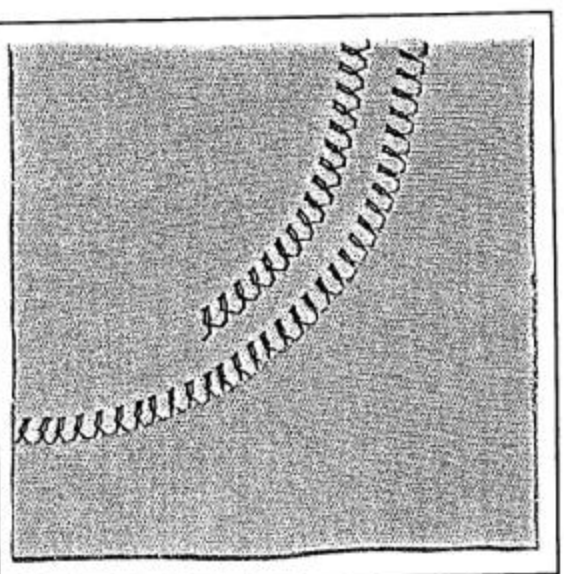
specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

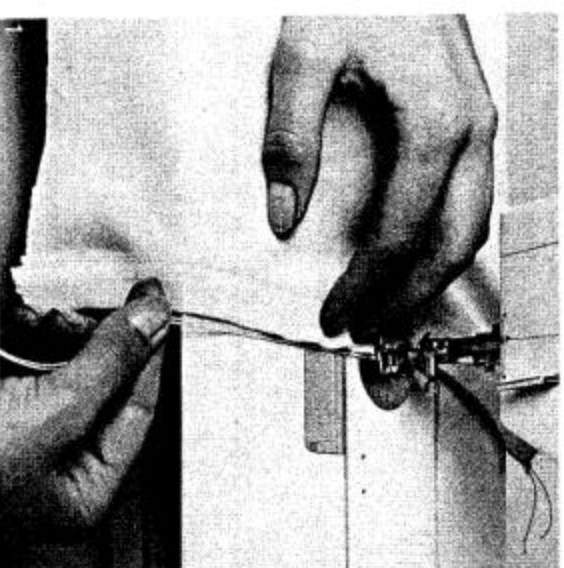

Inzetstuk, eventueel uit een reststuk van een nog goed deel of iets wat niet meer gedragen wordt, uitknippen. Indien mogelijk rond zonder hoeken, zodat de elasticiteit in alle richtingen aanwezig blijft. Het inzetstuk vastzetten met een kleine rijsteek, indien mogelijk langs de buitenkant van het inzetstuk, hierna met de tricotsteek vastnaaien éénmaal of tweemaal, daarna het beschadigde deel uitknippen.

Stofkant met elastiek afwerken
Het elastiek dient ervoor de stofkant in oorspronkelijke staat te brengen of te houden.

Naivoet:	000
Garen:	stopgaren
Naald:	80
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	3
Steeklengte:	1-1½
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Twee elastiekdraden langs de stofkant leggen en met zigzag vastnaaien. Het elastiek een klein beetje aantrekken (afb. 1).

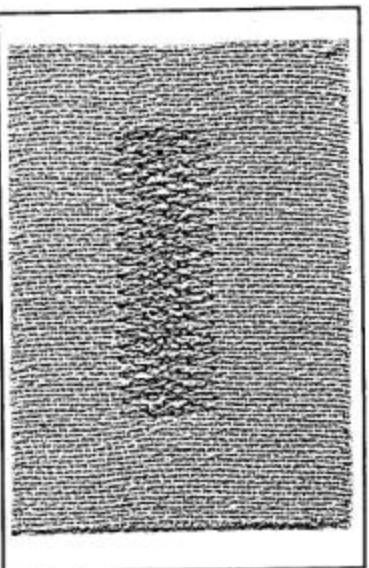
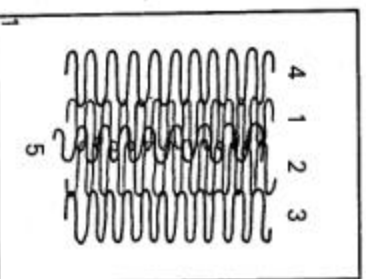
Herstellen van stof

Scheuren herstellen met boognaad
Modern herstellen van scheuren en dunne stukken in praktisch alle stoffen.

Naaivoet:	000
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	9
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	bijsa 0-1/4
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Altijd dunne stof onderleggen. Scheuren al naar gelang het materiaal 3-5 rijen boognaad naaien (afb. 1).

Bij dunne stukken zoveel rijen naaien tot het gat dicht is. De steken iets over elkaar laten vallen.

Stukken opzetten met wafelsteek
voor overkleding en kindergezants

Naaivoet:	560
Garen:	stopgaren
Naald:	80
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien

1. handeling

Rijgsteek inschakelen

Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	ca. 1
Kleurindicator:	●

Beschadigd stuk niet uitknippen. Vervangingsstuk rechts opspelden en

langs stoffkant met rijgsteek vastzetten. (Stopgaren)

2. handeling

Rijgsteek uitschakelen

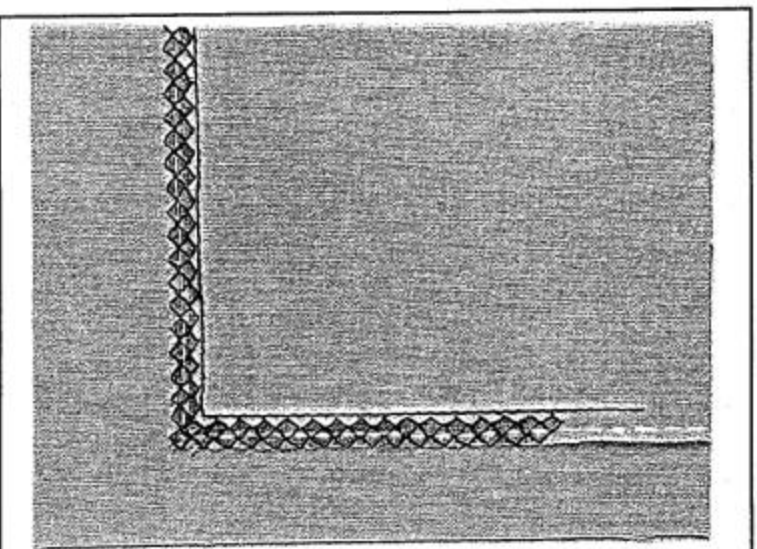
Steekkeuze:	2
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	2
Kleurindicator:	●

Stoffkant met wafelsteek naaien. Er op letten, dat de wafelsteek op het vervangingsstuk genaaid wordt en dat de naald net naast de rand van het vervangingsstuk in de stof steekt.

3. handeling

Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	ca. 1/2
Kleurindicator:	●

Langs de binnenste rand — langs de wafelsteek — een rechtsteek naaien, daarna het beschadigde stuk eruit knippen. Deze rechtsteeknaad vergemakkelijkt het knippen.

Stoppen

Basis voor

stoppen

Voor het stoppen moet de transporteur verzonken worden zodat de stof niet meer wordt getransporteerd. De stof wordt met de hand heen en weer bewogen. Belangrijk hierbij is het regelmatig heen en weer bewegen, hiervoor is enige oefening vereist.

Raad

- Stopring gebruiken, hierdoor blijft de stof gelijkmatig gespannen.
- Stopring gelijkmatig **zonder drukken** of hard trekken heen en weer be-

wegen, daar anders scheuren ontstaan.

— Altijd van links naar rechts werken en altijd **van voor naar achteren** dus niet dwars. Voor het geheel afdekken stopring en stof draaien.

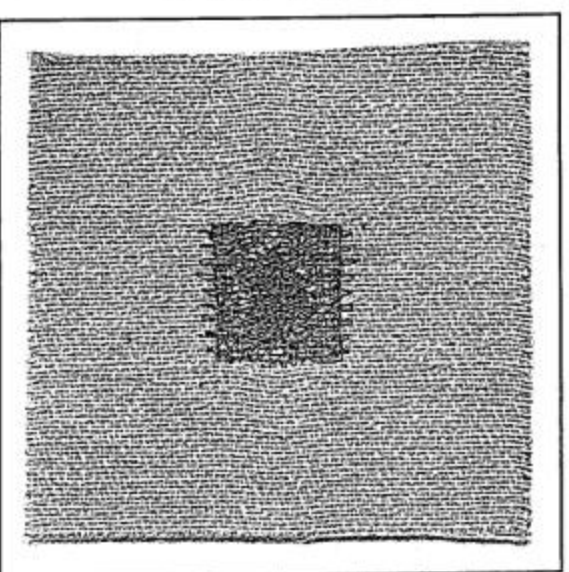
— Juiste wijze voor het vasthouden van de stopring: beide duimen en pinken stevig tegen buitzijde van stopring drukken, daardoor kunt U de stopring goed geleiden.

— Aanschuiftafel gebruiken en met beide ellebogen als mogelijk op de tafel steunen. Hiervoor de machine iets verder op tafel zetten.

Stoptechniek

Er zijn verschillende stoptechnieken, onderstaand één, welke gemakkelijk te leren is:

Naivoet:	285
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	0
Steekbreedte:	0
Steeklengte:	0
Naaldstand:	midden
Transporteur:	verzonken
Kleurindicator:	●

Fouten:

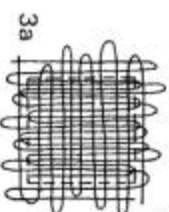
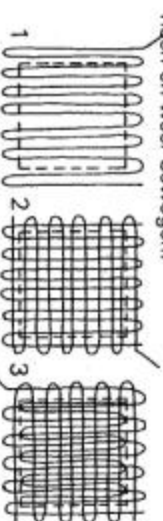
Garen breekt vaak:

- Naaigoed werd **onregelmatig geleid**.

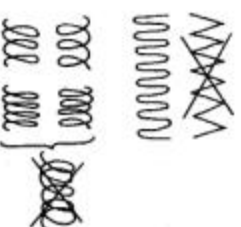
De steek is niet mooi, garen ligt boven op de stof:

- Naaigoed werd **te snel** heen en weer bewogen.

Aan de onderzijde zijn kleine verknoppingen:
— Naaigoed werd **te langzaam** bewogen.

Belangrijk: Niet hoeking, doch met ronde bewegingen stoppen. De L- en M-beweging kan goed gebruikt worden. Er op letten, dat U geen volledige rondjes maakt.

De drie handelingen:
1. Stof spannen en 1/4 slag draaien.
2. Overnaaien echter niet te dik, zodat de rand t.o.v. stof niet een te dikke rand geeft. Stof 1/2 slag draaien.
3. Volledig stoppen, ca. 2 rijen over de goede stof, deze rijen dient U uit het oog te verliezen, nadat het geheel is gestopt. Het gestopte gedeelte moet overlopen in de goede stof.
3a. Zodra men de techniek van het stoppen goed beheerst, moet de draad op de goede stof in onregelmatige lengte worden verwerkt.

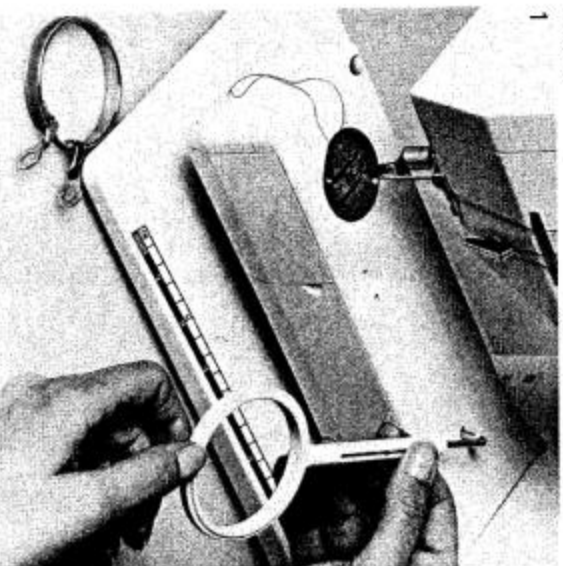

De kleine stopring

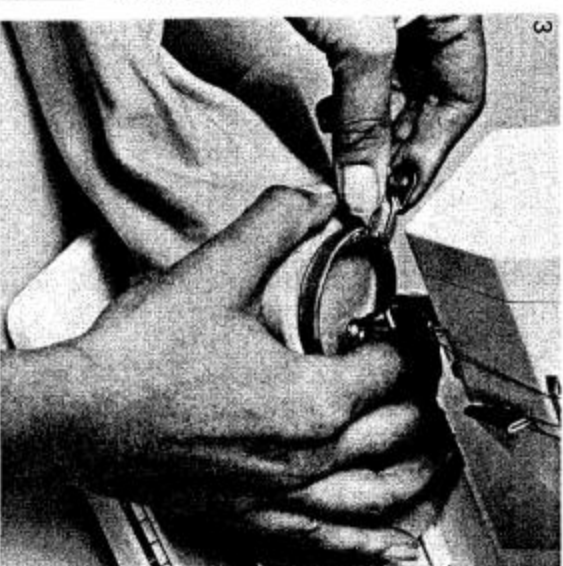
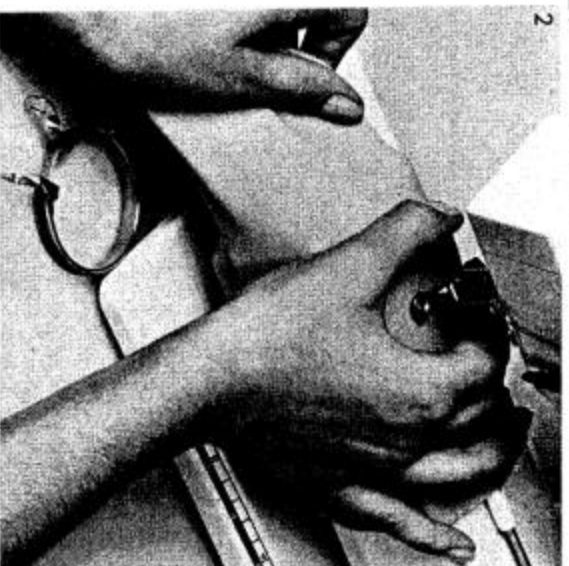
De kleine stopring is bijzonder praktisch om kleine beschadigingen in dunne stoffen te stoppen evenals allerlei soorten ondergoed, dunne sokken, pullovers etc.

Spannen stopring

- Stopringarm op de vrijearm bevestigen (afb. 1).
- Stof over stopring gelijkmatig strak heenleggen.

- Stopringarm naar links trekken.
- Wijsvinger en duim van de rechterhand en ring vormen en op de stopring leggen (afb. 2).

- Met de linkerhand de stof voldoende spannen. De bereikte spanning met de rechter wijsvinger en duim vasthouden.

- Met de linkerhand de spanning als volgt monteren: Spanning samenknijpen en daarna onder de wijsvinger van de rechterhand steken en vasthouden. Dan eerst de spanning volledig in de stopring drukken (afb. 3).

Stoptechniek

In armsmouwen of broekspijpen wordt in de regel in de dwarsrichting gespannen en in de lengterichting gestopt, omdat de stof niet gedraaid kan worden.

Sierafwerking van stofkant

Dunne kantafwerking

Voor halsdoeken, servetten etc.

Naaivoet:	000
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	1 1/2-2
Steeklengte:	1/2 ca.
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Kant aan stof zetten

Naaivoet:	000
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	0
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Schelpsteekafwerking

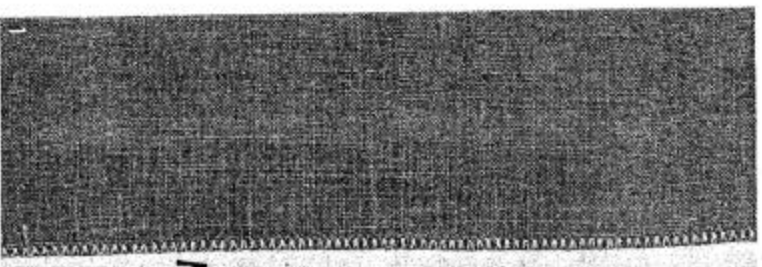
Voor kragen, manchetten, halsdoeken, tafellakens, etc.

Naaivoet:	030*
Garen:	borduurgaren 30
Naald:	80
Steekkeuze:	10
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	bijna 0
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

* Voor klasse 931 extra toebehoren.

Stofkant ca. 1 cm omvouden en strijken. Over deze stofkant met zigzag naaien. Stofkant in het midden van de naaivoet geleiden. Hierna de resterende stof aan de achterzijde langs de zigzag-naad afknippen (afb. 1).

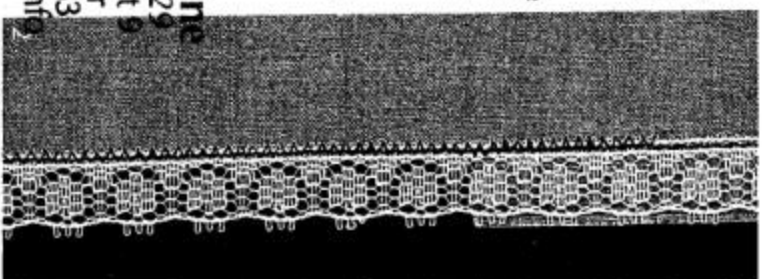
Tip: Stofkant tijdens het naaien een klein beetje terughouden.

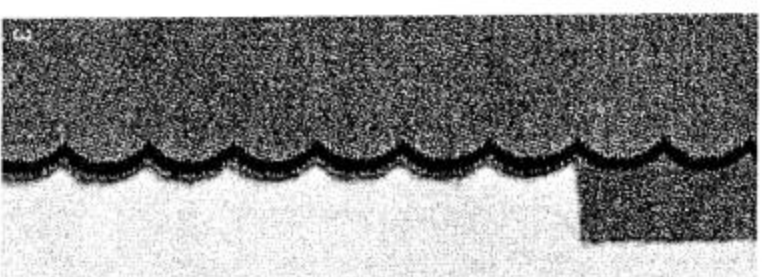
1. handeling
Steekbreedte: 0
Steeklengte: ca. 1
Kant opspelden, rijgen en met rechtsteek naaien.

2. handeling
Steekbreedte: 1 1/2-2 1/2
(al naar gelang de kant)
Steeklengte: 1/4-1/2
(al naar gelang de kant)

Stofkant naar onderzijde strijken. Op de rechter kant van het kant met zigzag naaien. Op achterzijde resterende stof afknippen (afb. 2).

Gewenste lijn aftekenen. Papier onder de stof rijgen. Schelpsteek naaien. Papier verwijderen, schelp uitknippen (afb. 3).

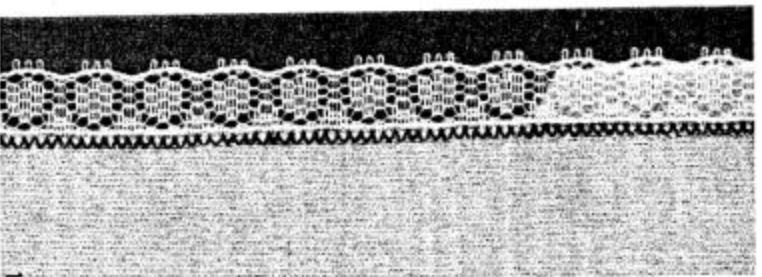

Afwerking van tricot

Kant aan tricot zetten

Naaivoet:	000
Garen:	stopgaren
Naald:	80-70
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	1 1/2-2
Steeklengte:	ca. 1/2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

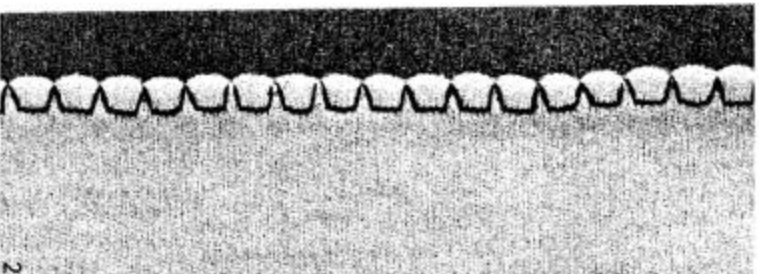
Kant vastspelden en met korte rijgsteek vastzetten, met zigzag vastnaaien over de vlakke kant van het kant. Op rugzijde resterend tricot langs zigzag naad afknippen (afb. 1).

Schelpzoom voor dunne stoffen en jersey

Naaivoet:	000
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	3
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Stof zo onder de naaivoet leggen, dat de stofkant voor de schelpzoom links ligt. De machine moet elke keer aan de zijkant naast de stof steken (afb. 2).

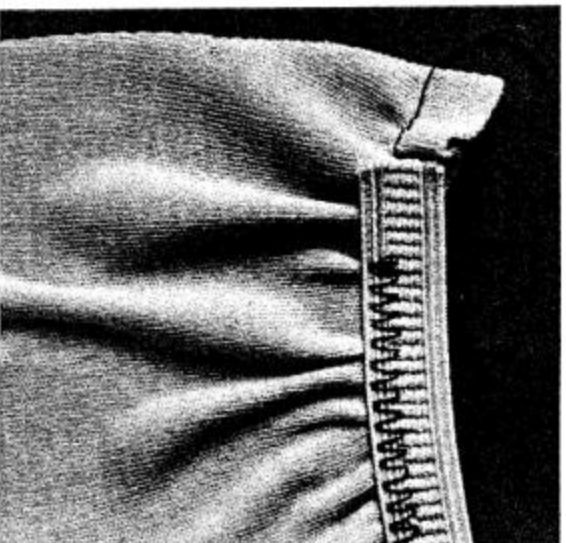

Elastiek voor ondergoed en sport- onderkleding

Naaivoet:	000
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	4
Steekbreedte:	3
Steeklengte:	1
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Het gemakkelijkste is het tricot eerst in te rijgen: lange rechtsteek naaien, daarna de onderdraad aantrekken en het tricot op de gewenste breedte samentrekken.

Elastiek opnaaien. Op rugzijde resterende stof afknippen (afb. 3). Elastiek tijdens het naaien niet uittrekken.

Doorslaan

Met de doorslagvoet kunt u eenvoudig een patroon op een andere stof overbrengen.

Naaivoet:	419
Garen:	naaigaren
Naald:	80 (70/90)
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	2
Steeklengte:	4
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

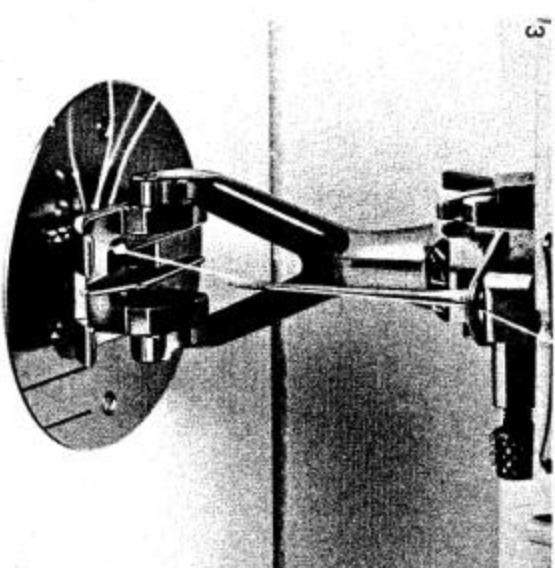
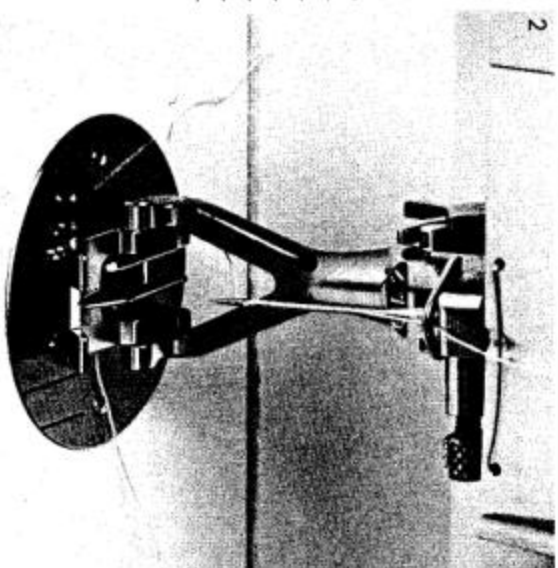
Voorbereiding:

1. Eerst steekbreedte instellen. Kontrolleren of naald boven staat. **Daarna pas naaivoet aanzetten.**

2. Bovendraadsparing loszetten (afb. 1a), zodat zich lussen gaan vormen. **Na het doorslaan spanning weer goed zetten** (afb. 1b).

3. Garen door de doorslagvoet naar achteren trekken (afb. 2). Bij begin garen schuin achterwaarts onder de naaivoet leggen (afb. 3).

De eerste twee steken langzaam naaien.

Doorslaan met stopgaren
(dunne stoffen)

Naald: 70

Doorslaan met naaigaren

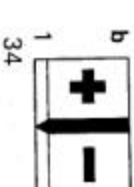
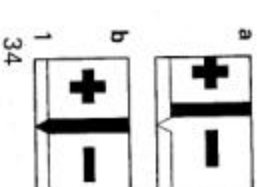
Naald: 80

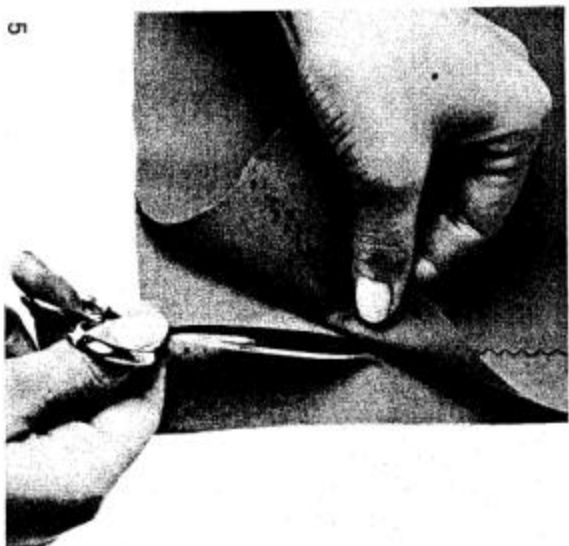
Doorslaan met rijgaren
(wollen stoffen)

Naald: ev. 90

Rijgaren alleen boven; onder normaal garen.

Bij het doorslaan met de hand gaat men langs het monster op. Voor het tijdsbesparende doorslaan met de machine kunt U het monster beter eerst aantekenen op de stof (afb. 4) en de stofdelen voor het doorslaan vast te spelden, zodat deze niet kunnen verschuiven.

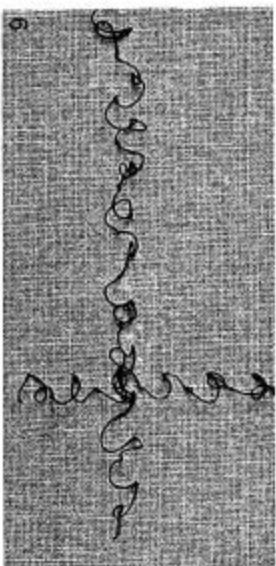

Lange naden hoeft U niet af te tekenen, enkele doorslagsteken naaien. Stof ca. 5 cm naar achteren trekken en weer enige steken naaien etc. (afb. 8 links). Voor het openknippen de lange lussen steken op beide zijden doorknippen (afb. 8 rechts).

5

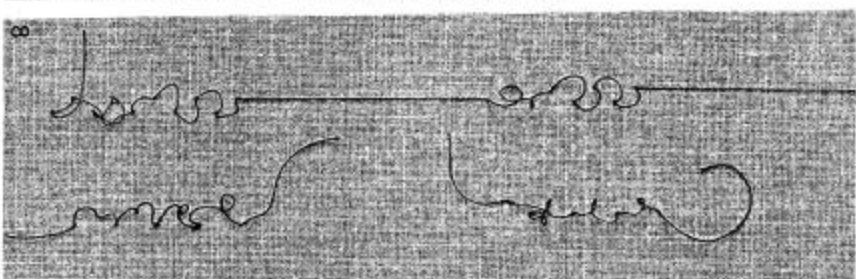
Daarna trekt U beide stofhelften uit elkaar en knipt U de draden door (afb. 5). Hierna knipt U op de onderzijde enkele malen de onderdraad door. Zo kunt U de hoeken doorslaan ... (afb. 6)

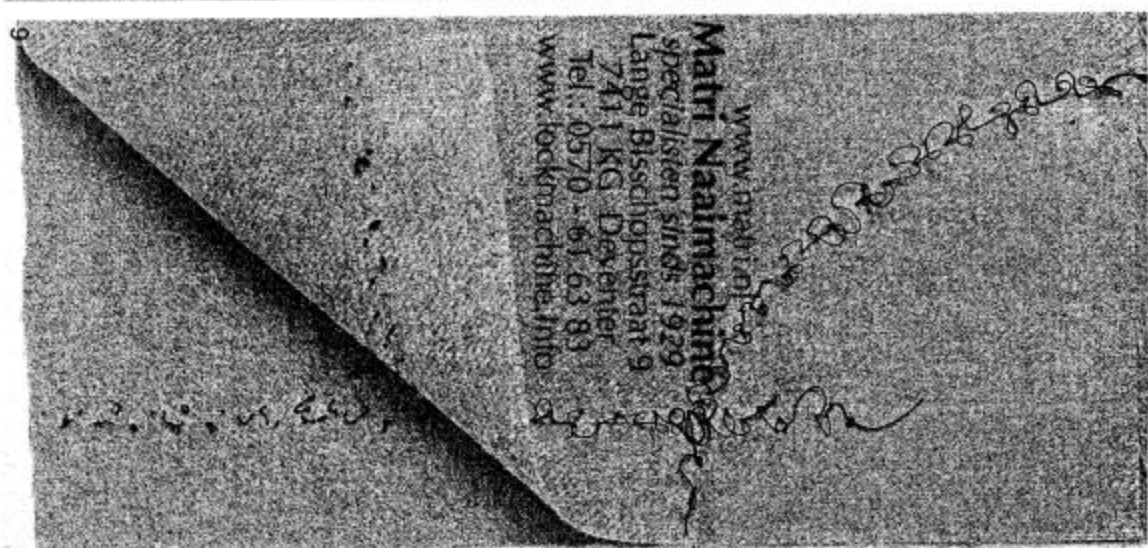
6

7

8

9

www.matri.nl
Matri Naaimachine
 specialisten sinds 1929
 Lange Blusschipsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.nl

en zo de afwerking
 (afb. 7).

Rimpelen

Rimpelen met parelgaren

Naaivoet:	452
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	7
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1-2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Beide rimpelrijen kunnen in een keer genaaid worden.

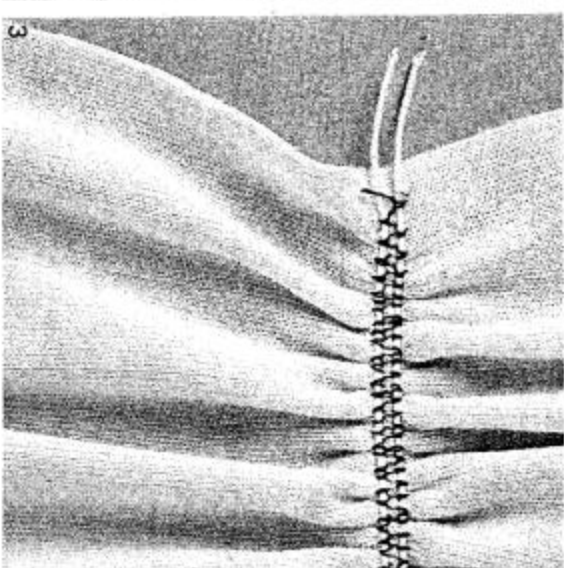
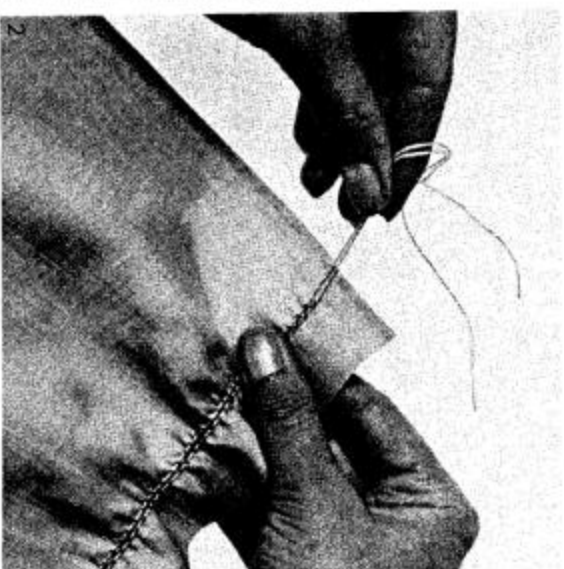
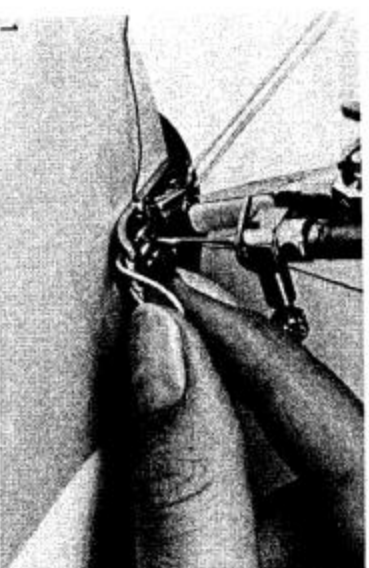
Werkwijze:

Kontroleren of de naald in het midden van de naaivoet staat. Stof linkerzijde boven onder de naaivoet leggen, naald in de stof steken, naaivoet nog niet laten zakken. Parelgaren (2 x benodigde lengte + 20 cm) dubbel, lus over uitstekende punt voorzijde voet leggen en zoals bij het

knoopsgat naar achteren leggen. Naaivoet laten zakken.

De lus van de voet losmaken (afb. 1) en het garen naar voren trekken, zover tot het garen aan de achterzijde nog ca. 10 cm oversteekt. Aansluitend naaien.

U naait over het garen, dat in beide gleuven meeloopt. Tenslotte aan beide einden van de draad trekken en de stof inimpelen (afb. 2).

Het normale rimpelen

Naaivoet 000 gebruiken. Kleine stukken of zeer dunne stoffen kunnen als volgt worden gerimpeld:

Steekbreedte:	0
Steeklengte:	4

Twee rechtsteeknaden naaien. Daarna beide draden vasthouden en de stof op gewenste lengte samentrekken.

Rimpelen met elastiek

Naaivoet:	452
Garen:	naaigaren
Naald:	80
Steekkeuze:	7
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	1½-2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

De werkwijze met elastiek is gelijk aan die van parelgaren, alleen wordt het elastiek tijdens het naaien aangehouden. Al naar gelang men meer of minder wil rimpelen dient men de

stof meer of minder aan te trekken (afb. 3). Proeflapjes maken.

Monogrammen

De navolgende aanwijzingen gelden voor vrijgeborduurde monogrammen.

Naaivoet:	— (evt. 285)
Garen:	stopgaren / borduurg. 30
Naald:	80
Steekkeuze:	1
Steekbreedte:	4-2
Steeklengte:	0
Naaldstand:	midden
Transporteur:	stoppen
Kleurindicator:	●

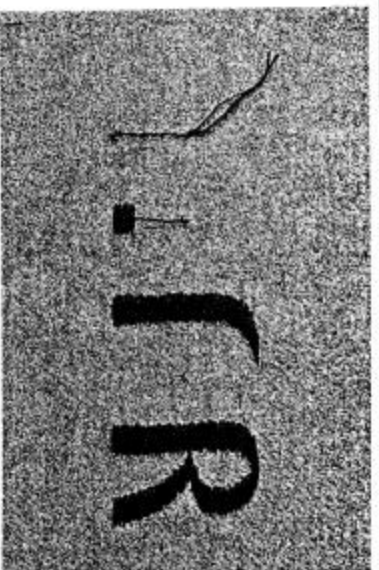
Monogrammen kunnen op verschillende wijze

Leren en oefenen

— Monogrammen **niet** voortekenen, maar vrij schrijven. Concentreert U zich alleen op het geleiden van de stopring.
— Altijd steekbreedte 4 kiezen en letters niet groter als 2 cm naaien (grotere monogrammen vereisen een grotere beweging, hetgeen om in te oefenen moeilijker is).
— De letters R en B zijn erg goed om te oefenen.

Zonder naaivoet naaien. Maar de naaivoethevel wel naar beneden zetten, anders krijgt U lussen. Stof in een stopring spannen. Bij dunne stoffen ook papier onderleggen.

Wie bang is om zonder naaivoet te werken kan ook naaivoet 285 als hulp gebruiken. In de meeste gevallen gebruikt men stopgaren. Voor grote monogrammen kunt U ook borduurgaren 30 gebruiken.

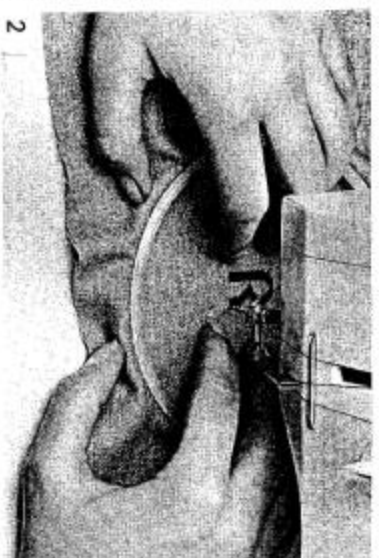
Werkwijze: (afb. 1)

a) Onderdraad door de stof naar boven halen door enkele rechtsteken te naaien. Beide draad-einden afknippen.

b) Zigzag instellen en met behulp van handwiel 1-2 controlesteken naaien, er op letten dat de hechsteken afgedekt worden.

c) Stopring zo bewegen alsof men wil schrijven, **de stopring echter nooit draaien**, de brede en smalle lijnen komen vanzelf door zijwaartse bewegingen.

d) Tenslotte met rechtsteekafrechten.

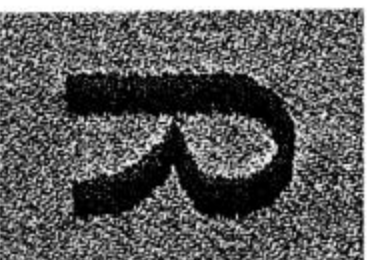
2

Geleiden van de stopring

Of een monogram mooi afgewerkt wordt houdt in eerste instantie verband met het geleiden van de stopring. Hoe beter de geleiding, hoe beter het monogram. Stopring vasthouden net als bij het stoppen (afb. 2). Er op letten dat alleen de stopring begeleidt wordt. Elk drukken op de stof e.d. geeft een onregelmatige monogramwerking: de stopring ook regelmatig bewegen, dus niet met schokken.

Belangrijk:

Indien mogelijk in het midden van de stopring werken, anders wordt het gelijkmatig bewegen van de stopring moeilijker.

Kleine letters zijn moeilijker, oefent U eerst met d wat grotere lettertypes.

Applikaties

Applikaties zijn voorbeelden, welke op de stof genaaid worden. Hiermede kunt U Uw fantasie de vrije loop laten. Onderstaand geven wij U een basistechniek hiervoor.

Geleiden van de stof

Er kan zowel met als zonder stopring gewerkt worden. De gespannen stof is gemakkelijker te leiden. Om te leren dus met stopring.

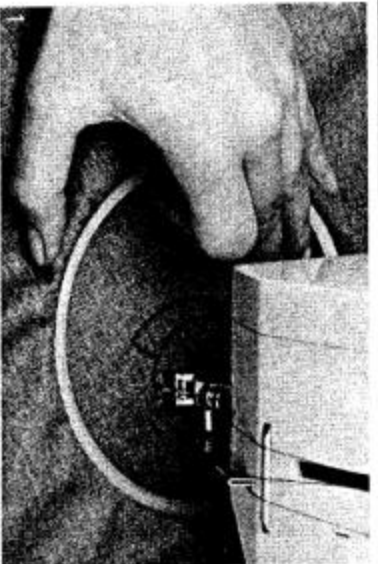
De belangrijkste basisregels:

- Naaiwerk in de opening van het naairoefje goed in het oog houden.
- Om de hand te wisselen, machine stoppen!
- De stof alleen tijdens het naaien draaien, anders ontstaan hoeken.
- Uitzondering: zeer kleine hoekjes.

Geleiden met stopring

De stopring wordt voornameel met de linkerhand geleid. Goed vasthouden en gemakkelijk kunnen draaien. De rechterhand moet elk ogenblik het handwiel kunnen bedienen.

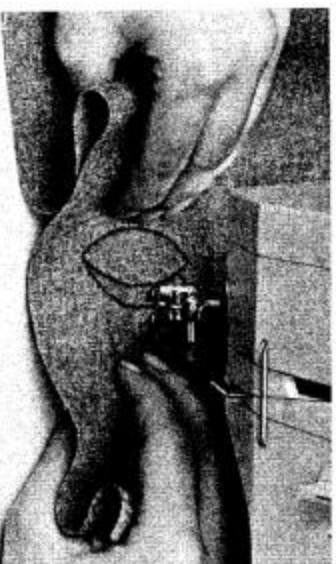
38

Instelling van de handen eerst zoals bij het stoppen, dan de wijsvinger intrekken zie (afb. 1), tot aan de binnenrand van de stopring. Middel- en ringvinger blijven gestrekt.

Goed opletten:

Wijsvinger niet parallel aan de duim leggen, anders kunt U de hand niet goed bewegen.

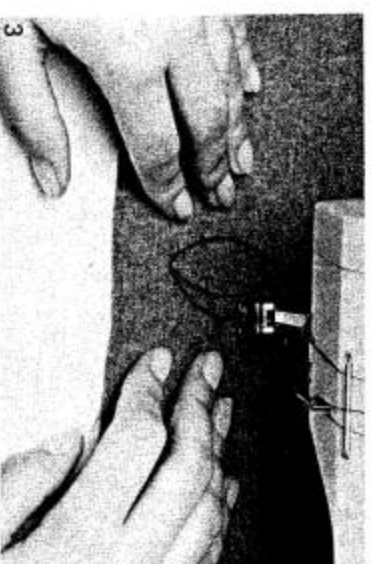
2

Geleiden zonder stopring.

Enkele stoffen b.v. fluweel kunnen niet in een stopring gespannen worden. Toch moeten ze zo strak mogelijk worden geleid.

De duimen liggen onder de stof. Bij grotere stukken stof een plooi leggen. Dichtbij de voet geleiden. Op deze wijze kan de stof gespannen en toch goed gedraaid worden (afb. 2).

Deze wijze is niet zo gunstig, er ontstaat gemakkelijk druk op de stof en het gelijkmatige geleiden is moeilijk (afb. 3).

3

Eenkleurige applikaties

Naaivoet:	030*
Garen:	stopgaren/bordurgaren
Gaai:	80
Naald:	1
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

* Voor klasse 931 extra toebehoren.

Volgorde

Motteven omgekeerd met overtrekpapier op de rugzijde van de stof opbrengen.

De tekening kan ook op strijklisseline worden overgebracht en vervolgens op de verkeerde kant van de stof gestreken worden. Aanbevolen voor grove en onregelmatige weefsels.

Applikatiestof met strijklisseline voeren (voor de stevigheid) en op de rechterkant vastspelden.

2. Bewerking

Steekbreedte:	1 1/2
Steeklengte:	bijsa 0

Op de goede kant over de rand een kordomaad aanbrengen. Hoekjes en kleine bogen steek voor steek naaien. Tenslotte lijnen, die niet geaplikeerd werden, op de goede kant overbrengen en borduren.

Hoeken en kleine rondingen

a) Rechte hoeken:

Naald op uiterste puntje van de buitenkant van de naad insteken, werk draaien en verder naaien. Daarbij wordt de hoek dubbel genaaid.

b) Scherpe hoek:

Naaien tot 1/2 cm voor de hoek. Dan zigzag onder het naaien tot 0 terugdraaien. Voetje omhoog doen en werk draaien. Zigzag weer op 1,5 in-

stellen en zorgvuldig verder naaien.

c) Stompe hoek: Naaien tot de naad precies in het midden van de hoek staat. Dan hoek straal-

vormig naaien, d.z.w. na iedere steek naald weer in het midden van de hoek steken, voetje naar boven en werk heel weinig draaien.

d) Bogen: Eveneens straalvormig naaien.

Applikatie met verschillende kleuren

De applikaties moeten elkaar overlappen.

Onderste laag:

1. Applikatiestof alleen voor dit deel vastspelden. Eerste rand naaien: Waar verschillende kleuren over elkaar heen komen alleen met rechtsteek, de overige lijnen zigzag (afb. 5).

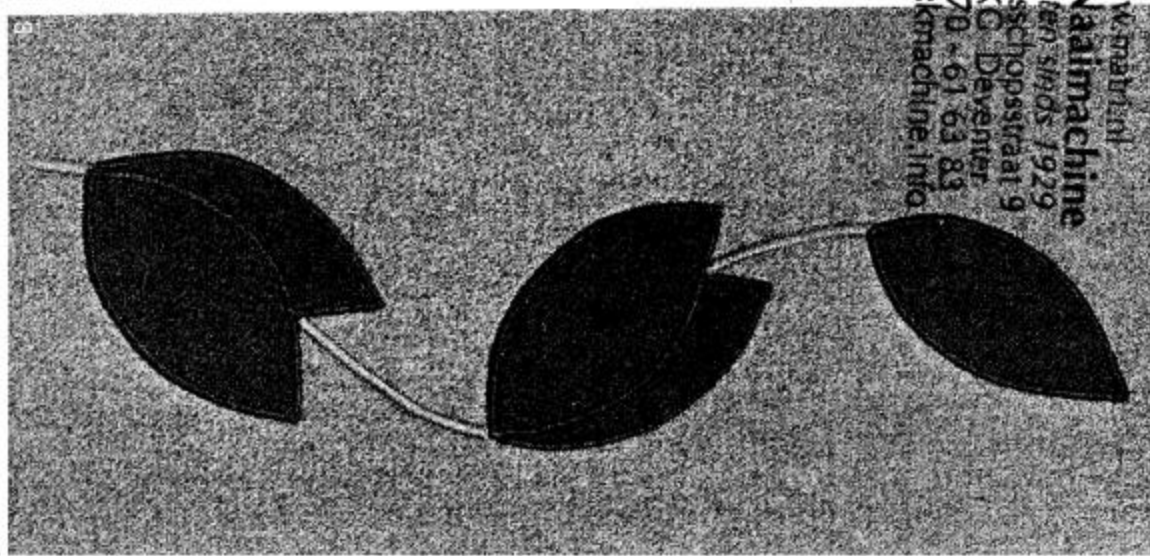
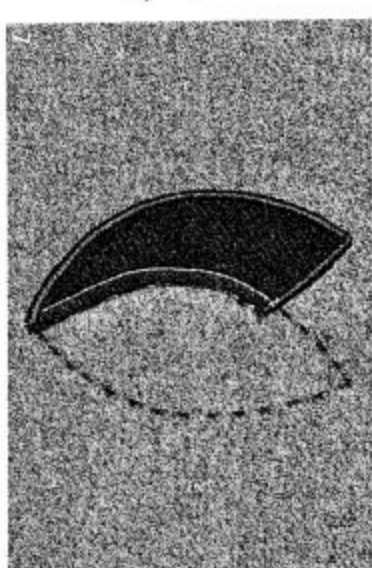
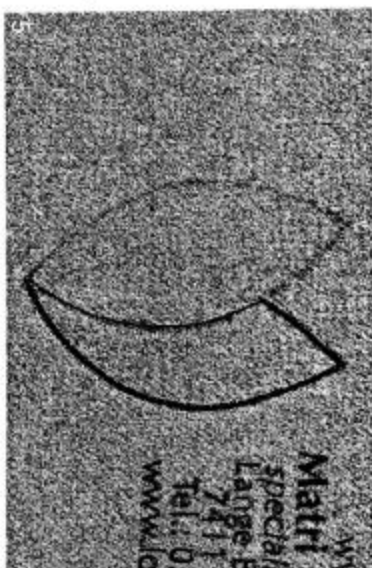
2. Overtoellige applikatiestof afknippen. **Attentie:**

Waar alleen rechtsteken zijn genaaid, stof op 2 mm van de naad afknippen; bij zigzagnaden vlak langs de steken knippen (afb. 6).

3. Alleen een kordon-naad over de met zigzag genaaide randen aanbrengen, de rechte naden niet bewerken. Deze komen bij de volgende kleur aan de beurt (afb. 7).

Bovenste laag:

Op dezelfde wijze als applikatie in een kleur.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
 specialiteiten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Siersteeknaaien

Voor het wevelagen van het werk vereist het naaien van siersteken met een naaimachine evenzo enige oefening als het handwerken, knopen van kleden etc.

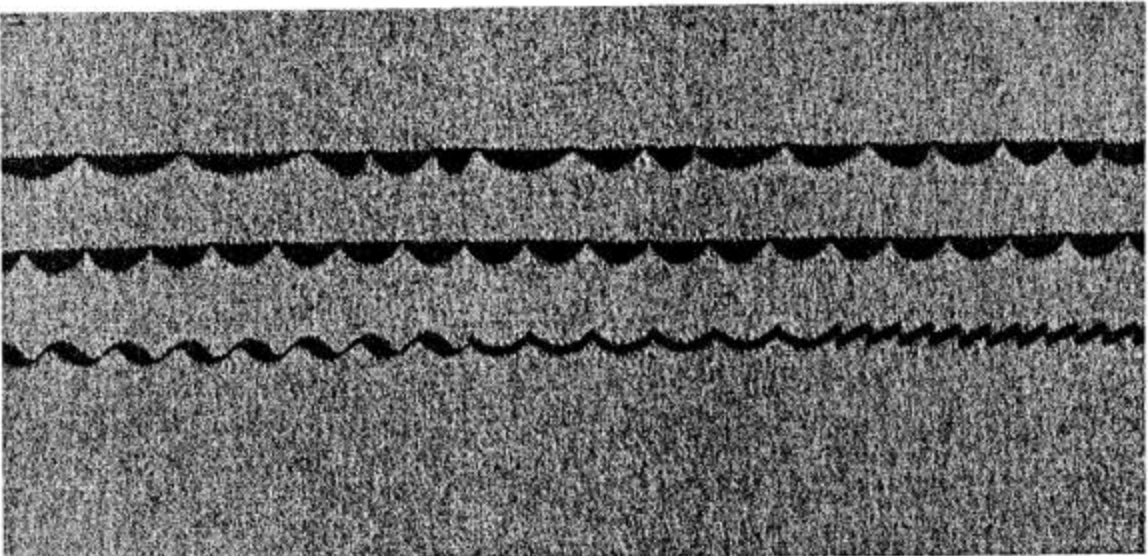
Enige oefening loont zich vanzelf, daar U dan in staat bent eigen kunstwerken te creëren naar eigen inzicht. Oefent U conform de aanwijzingen, want telkens gaan we een stapje verder. Ook oefenen geeft voldoening.

Basisoefening voor siersteken naaien

1. Bladeren
2. Bloemen
3. Parallel naaien van voorbeelden
4. Naaien en berekenen van hoeken
5. Naaien en berekenen van rondingen

Om te oefenen is een wat lichte katoenstof, dubbel gevouwen, het beste. Indien nodig, de stof iets verstevigen.

40

Geleiden van de stof
Er op letten dat de stof gelijkmatig onder de naaivoet door gaat. Trekken, duwen etc. van de stof geeft een onregelmatig beeld (afb. 1).

Aanschuitafel gebruiken!
Machine tegen de tafelrand zetten.

Papier onderleggen
Om te zorgen dat de stof door de breedte van de steken niet samentrekt, even papier aan onderzijde vastspelden (afb. 2). Daarvoor is voorbeeldpapier of schijfmachinepapier geschikt, evt. ook

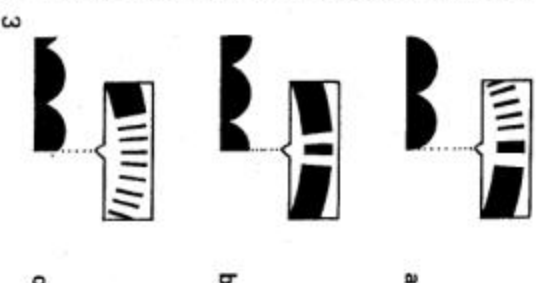
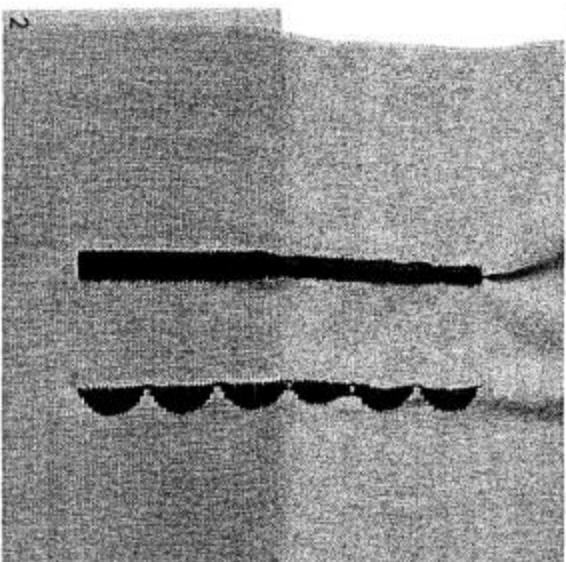
onbedrukt krantenpapier. Bij doorzichtige stoffen ook doorzichtig papier gebruiken.

De siersteekindicator
(afb. 3)
De siersteekindicator toont hoe ver de siersteek is afgewerkt.

a) De rode streep geeft het begin en einde van de steek aan.

b) De zwarte streep geeft de helft van de siersteek aan.

c) De onderbroken balk (verticale zwarte strepen) is een aankondiging, dat de siersteek bijna beëindigd is.

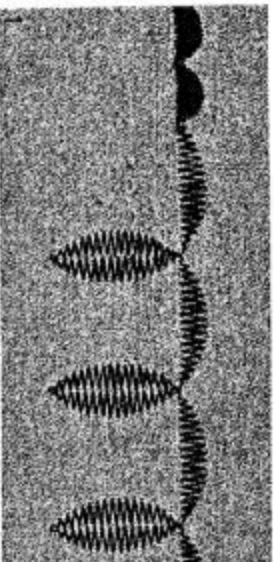

1. Bladeren

Oefening voor het gadeslaan van siersteekindicator

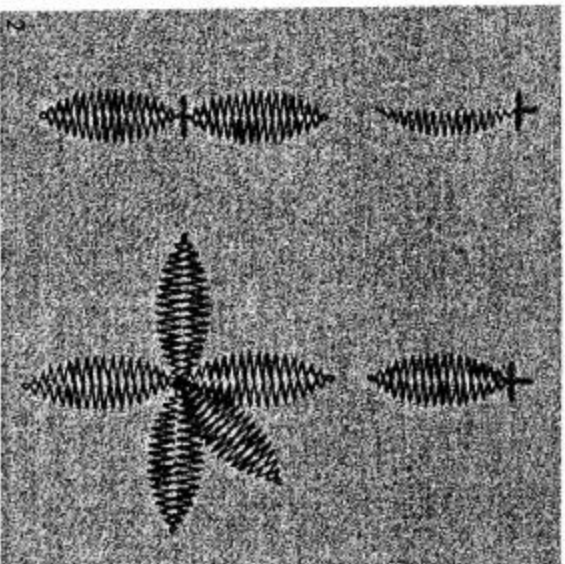
Naaivoet:	030
Garen:	borduurgaren 30
Naald:	80
Steekkeuze:	15
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	ca. 1/2
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

1. Voorbeeld naaien tot iets over het midden. In deze tijd alleen de stof bekijken.
Na het midden van het voorbeeld langzaam naaien, zodat niet verder genaaid wordt als tot het einde van het voorbeeld. Tegen het einde van het voorbeeld vaststellen op de indicator of het motief beëindigd is. Alleen in deze laatste periode op de indicator kijken.
2. Naald in de stof steken (door handwiel te draaien)
3. Stof draaien en het volgende motief op dezelfde wijze naaien (afb. 1).

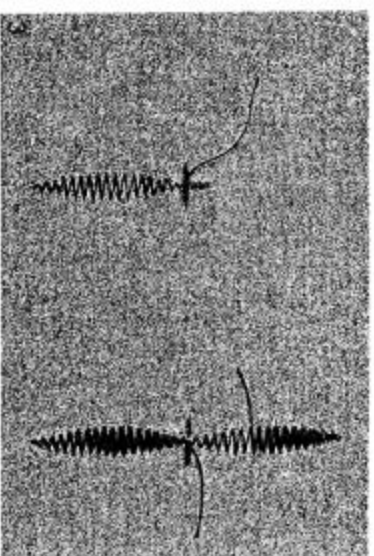

2. Bloemen (afb. 2)

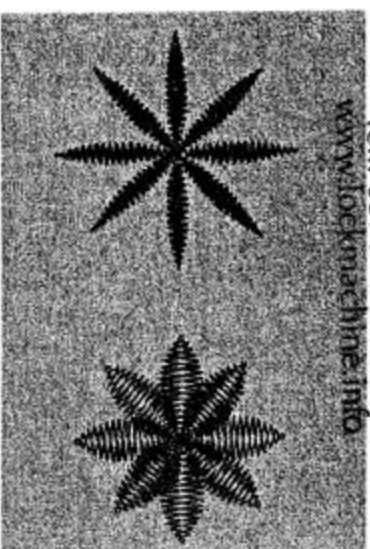
1. Altijd in het midden beginnen.
2. Bij het naaien van de tweede helft tegen het middelpunt van de bloem, niet over de rode streep van de indicator heen naaien, anders wordt

3. Staat de naald in het midden, dit telkens weer controleren. Zo niet naald eerst goed instellen.

Bij dit voorbeeld wordt elk blad direct nogmaals genaaid, zodat men niet telkens opnieuw moet beginnen (afb. 3).

www.matri.nl
Matri Naaimachine
 specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

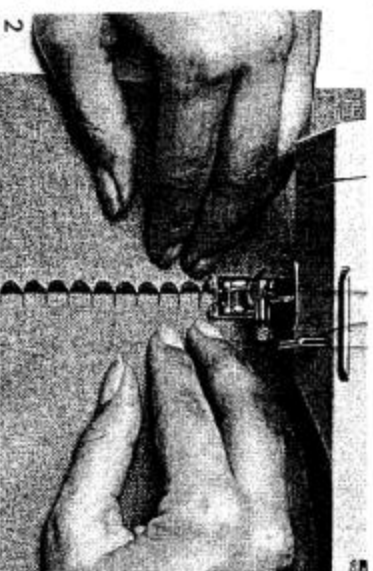
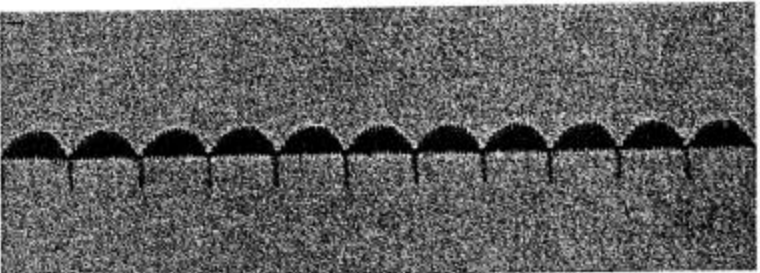
Siersteek naaien

3. Parallel naaien van voorbeelden

Naivoet:	030
Garen:	borduurgaren 30
Naald:	80
Steekkeuze:	15
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	ca. 1/4
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

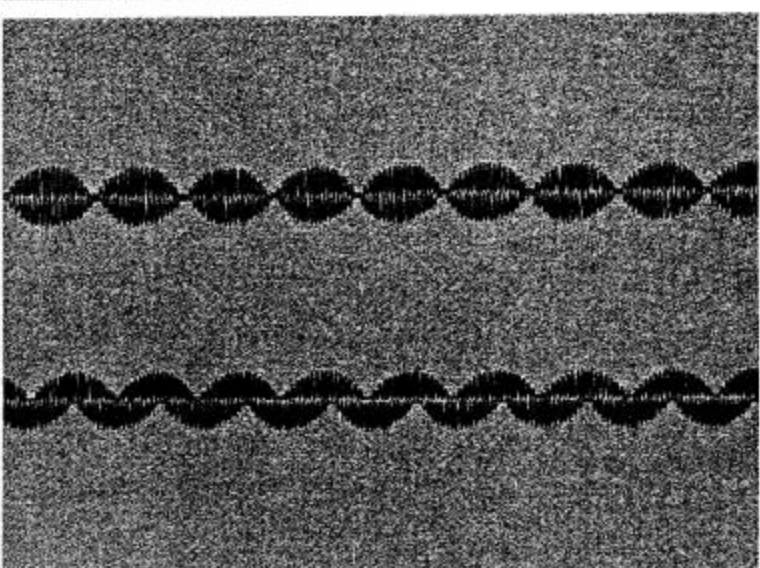
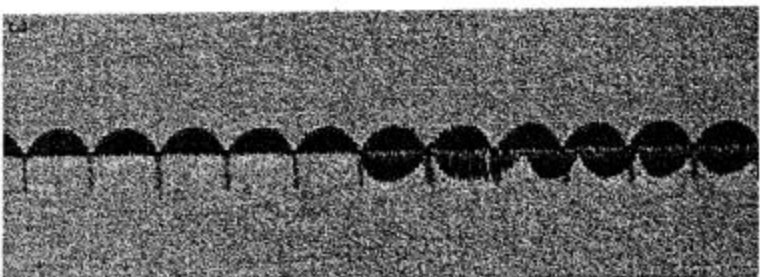
Wanneer twee motieven tegenover elkaar worden geplaatst, loopt een kant van het voetje altijd over de reeds gemaakte siernaad. Daardoor wordt het transport een beetje bemoeilijkt met het gevolg, dat de motieven niet meer exact tegenover elkaar liggen. Om dit te vermijden een beetje meehelpen bij het transporteren en na een beetje oefenen zult U zien, dat het gaat.

1. Eerste kant naaien. Werk omdraaien en alle eindpunten van het motief van een streepje voorzien – alleen om te oefenen (afb. 1).

2. Bij het verder naaien heel dicht bij het voetje geleiden en wel zo, dat alle vingers op de stof liggen. U geleidt echter in hoofdzaak met Uw middelvingers. Deze moeten altijd precies op het hulplijntje liggen (afb. 2). De vingers worden na ieder motief naar voren geplaatst, dus van het einde van het ene motief naar het volgende.

Meestal lukt het niet om de eerste motieven precies tegenover elkaar te krijgen, omdat U het gevoel voor het geleiden nog niet in Uw vingers heeft. Desondanks het voetje in geen geval omhoog doen en de naald aan het begin van een motief opnieuw insteken. Wanneer de motieven niet meer tegenover el-

kaar liggen, gewoon de vingers op de volgende hulplijn leggen en proberen de stof te dwingen het motief nu op de juiste plaats te naaien. Daardoor wordt het weliswaar veel langer maar het einde van het motief komt toch weer tegenover het andere te liggen (afb. 3). Zo gaat U door tot Uw vingers automatisch van het ene hulplijntje naar

het volgende gaan en U er geen moeite meer mee hebt.

4. Naaien en berekenen van hoeken

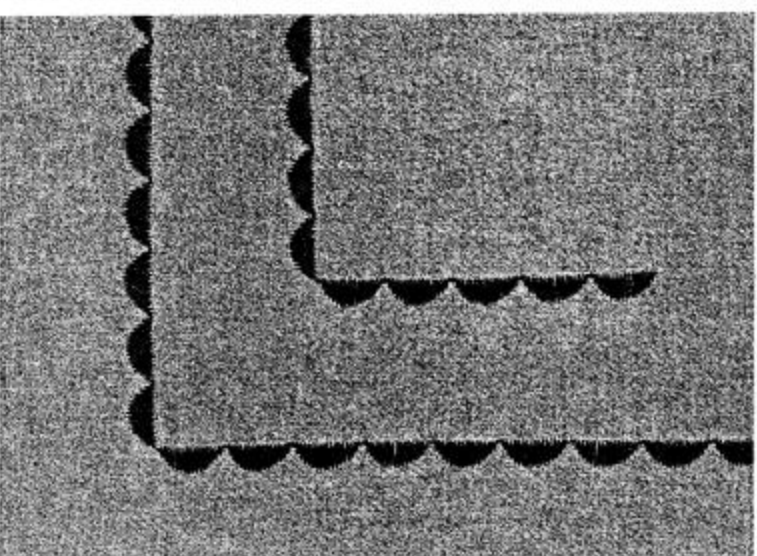
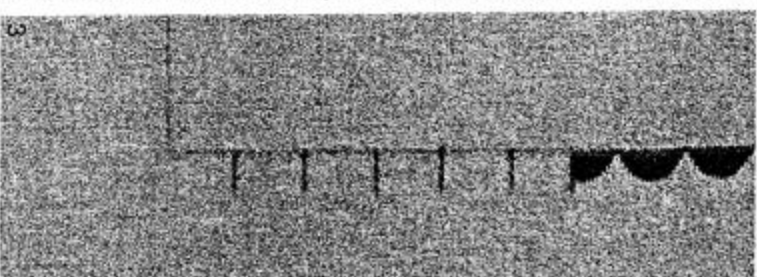
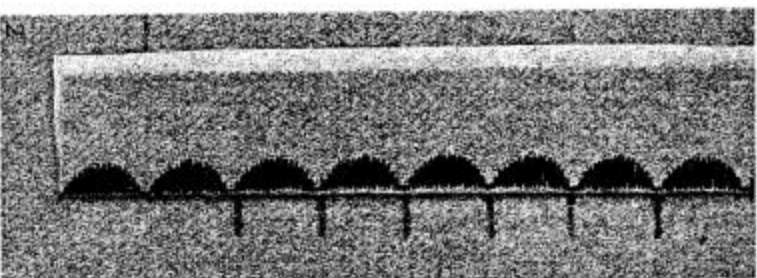
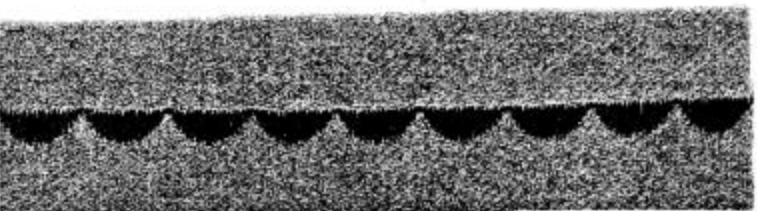
Naaivoet:	030
Garen:	bordurgaren 30
Naald:	80
Steekkeuze:	15
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	ca. 1/4
Naaldstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

Bij het naaien naar een bepaalde hoek kan het zijn, dat het motief niet precies in de hoek valt. Dat dit wel gebeurt, kunt U als volgt berekenen:

1. Op een zelfde stukje reststof ten minste 6 motieven naaien – ook papier onderleggen (afb. 1).

2. Dit proeflapje op de opgetekende hoek leggen en op de stof overbrengen, minstens 6 motieven (afb. 2).

3. Zo is het gemakkelijk vast te stellen of men uitkomt tot in de hoek, of evt. de stof een beetje ingehouden of doorgeschoven moet worden (afb. 3).

5. Naaien en berekenen van bogen

Naaivoet:	030
Garen:	borduurgaren 30
Naald:	80
Steekkeuze:	15
Steekbreedte:	4
Steeklengte:	bijs 0
Naalstand:	midden
Transporteur:	naaien
Kleurindicator:	●

1. Naaien van bogen

Stelt U zich voor, dat een boog uit kleine rechte stukjes is samengesteld. U begrijpt dan, dat de afzonderlijke motieven van een boog zonder meer recht genaaid kunnen worden. Daaruit volgt: Zodra een motief klaar is, naald insteken, voetje naar boven, werk een beetje draaien. Houdt U zich aan het volgende: De punt van de boog aan de voorzijde van het voetje moet precies op de voorwaartse richting van de naald liggen (afb. 1).

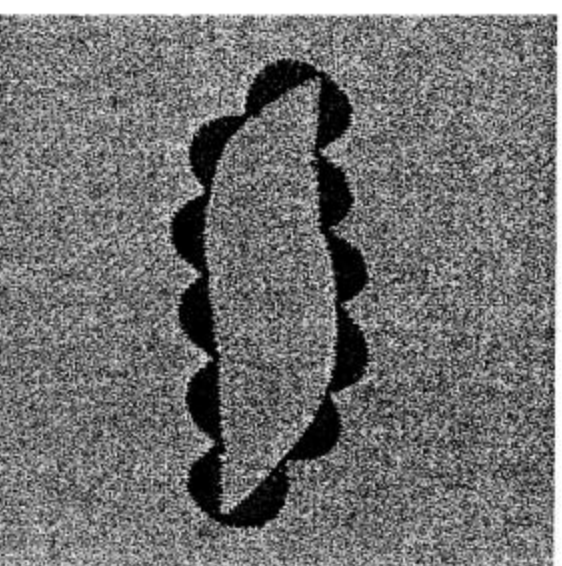
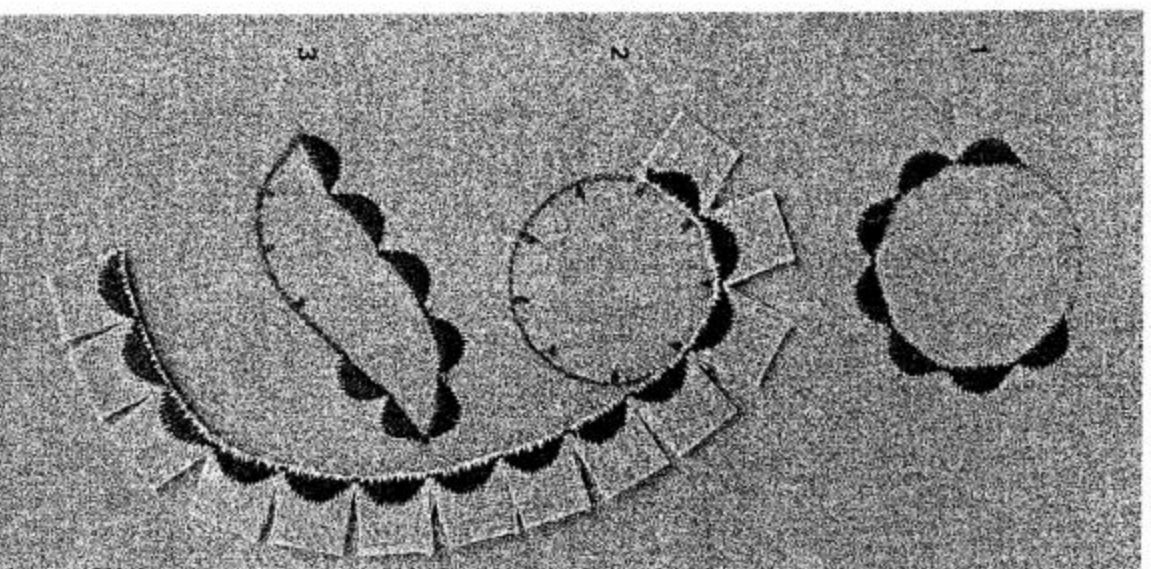
Bij heel sterke bogen kan onder het naaien een beetje geholpen worden om de stof in de juiste richting te draaien.

2. Berekenen van rondingen of gesloten figuren

Moet een gesloten ring (b. v. $\varnothing$ 2,5 cm) genaaid worden, dient U de lengte van het te gebruiken motief uit te rekenen.

Werkwijze: (afb. 2 en 3)

— Een voldoende groot proeflapje naaien (papier onderleggen). De storkant kort afknippen. Dit voorbeeld legt U op de te maken figuur of ring en U kunt nagaan of U uitkomt of niet. Is het totaal te groot dient U de steeklengte kleiner te zetten, hierdoor komen de motieven korter bij elkaar te liggen. Hetzelfde geldt in het omgekeerde geval.

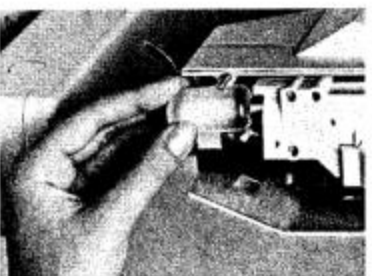

Lampje 15 watt met bajonetstuiting gebruiken

• Stekker uit stop-kontakt trekken!

• Lampekap verwijderen: (afb. 1)

- Door met de schroevendraaier tegen de bevestigingsveer te drukken, dus niet draaien, laat de lampkap los
- De lampkap gelijkmatig verwijderen

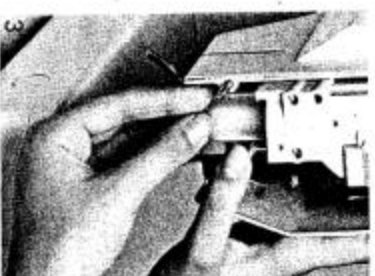

• Oud lampje verwijderen: (afb. 2)

- Lampje naar boven drukken, naar links draaien en eruit halen

• Nieuw lampje monteren: (afb. 3)

- Veiligheidsbeugel met rechterhand naar rechts drukken, met linkerhand nieuw lampje inzetten, naar boven drukken en naar rechts draaien tot de aanslag

Indien de machine in een koude ruimte wordt opgeslagen, verdient het aanbeveling de machine ca. 1 uur voor naaibegin in een warme kamer neer te zetten. De olie in de lagers wordt hierdoor weer vloeibaar.

Schoonmaken

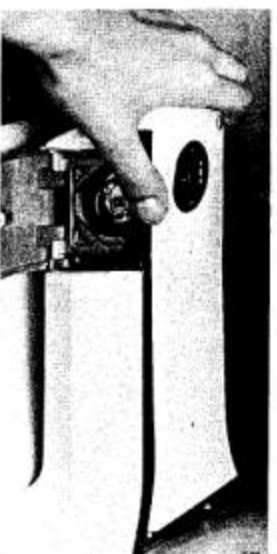
Tijdens het naaien vormen zich draadresten onder de steekplaat en bij de gripper. Deze resten moeten van tijd tot tijd worden verwijderd. Daarvoor moet U de vrije-arm deksel verwijderen.

• Hoofdschakelaar op

- zetten
- Naalvoet en naald verwijderen
- Vrije-arm deksel verwijderen
- Met de rechter wijsvinger op de bovenste ontkoppelingsschakelaar drukken (afb. 4)

- Vrije-arm deksel verwijderen (afb. 5)
- Transporteur, onderzijde van de steekplaat schoonmaken.

Oliën van de gripper: Na 3-4 uur naaien 1-2 druppels olie

Schoonmaken en oliën van de gripper

• Hoofdschakelaar op

- zetten
- Spoelhuis verwijderen, zie blz. 5
- Met linkerduim onderste ontkoppelingsschakelaar links drukken (afb. 6).

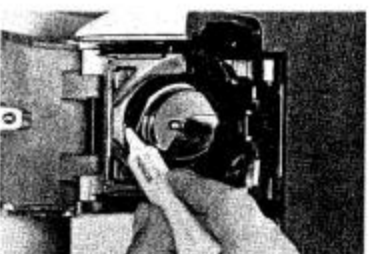
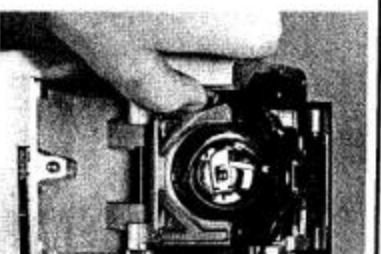
De halfronde afsluitbeugel met de zwarte gripperbaanring klapt nu naar voren

• Gripper verwijderen (afb. 7)

- Gripperbaan onder en boven schoonmaken, met kwastje en stuk katoenenlap. Voor het verwijderen van draadresten nooit schroevendraaiers of scharen gebruiken
- Gripperbaan licht oliën, 1-2 druppels (afb. 8)

• Gripper inzetten, indien nodig aan het handwiel draaien tot de drijver links staat

- Zwarte gripperbaanring afsluitbeugel sluiten. De klink moet dichtklappen
- Ter controle handwiel draaien
- Spoelhuis inzetten.

Voorkomen van storingen

Wanneer de machine niet goed werkt is in de meeste gevallen een bedieningsfout gemaakt.

Kontroleer
het volgende:

- Boven- en onderdraad juist ingereggen - Naald juist gemonteerd, vlakke kant naar achteren - Dikte van de naald juist? Zie naald- en garentabel blz. 10 - De machine schoon-gemaakt? Draadresten verwijderen - De grijperbaan schoongemaakt en geolied - Tussen de draadspanningsschijven of onder de spoelhuisspanningsveer draadresten? - Knoopsgatknop staat op 0.	- Bovendraad breekt - Bovenspanning te strak - Slechte kwaliteit naalden - Naald fout gemonteerd, vlakke kant naar achteren - Naald bot of krom - Slecht garen, garen met verknoppingen, oud of uitgedroogd garen - Steekplaat of grijper beschadigd, machine naar Uw vakhandelaar brengen. - Onderdraad breekt - Onderspanning te strak - Onderdraad klemt in de spoelhuis, spoeltje controleren of vervangen	- Steekplaat beschadigd, dient door vakhandelaar hersteld te worden - Naald krom of bot. - Steken overslaan - Foutieve naalden, uitsluitend naaldsysteem 705 H - Naald krom of bot of niet goed ingezet - Slechte kwaliteitnaald - Juiste naald voor juiste stof, b.v. leer — leer-naald etc. - Onderdraad is nog door de vinger van de spoelhuis ingereggen. - Naald breekt - Naaldhouderschroef aandraaien - Stof werd naar voren i.p.v. naar achteren onder de naai voet ver-wijderd. - Tijdens het naaien over dikke lagen werd aan de stof getrokken, terwijl naald in de stof stak. - Slecht garen, slecht getwijd of verknoot. - Machine loopt niet of langzaam - Stekker niet goed aangesloten - Hoofschakelaar staat op 0 - Garenspoeldekseel niet gesloten - Hoofschakelaar staat op 0, gereduceerde snelheid - Foutieve olie gebruikt, raadpleeg de vakhandelaar - Machine komt uit een koude kamer.	- Bij omhoog gezette naai voet ingereggen - Foutief ingereggen, boven- en onderdraad controleren.

- Garen door de vinger van de spoelhuis ingereggen, hetgeen uitsluitend voor knoopsgaten gebruikt wordt

Indien U Uw machine naar de vakhandelaar brengt, altijd met voetweerstand en toebehoren!

Belangrijk!

Veiligheidsvoorschriften

- Veiligheidsvoorschriften van de SEV en de VDE (officiële controlebureaus in Zwitserland en de Bondsrepubliek). De navolgende veiligheidsvoorschriften moet U absoluut in de gaten houden:
- De bewegende naald is een gevaar voor Uw vingers. Het naaioppervlak dient U dan ook altijd in de gaten te houden, wanneer U naait.
  - Handelingen binnen het bereik van de naald, b.v. verwisselen van de naald, verwisselen van het naaivoetje, wisselen steekplaat etc. Dit mag uitsluitend indien U de hoofdschakelaar op hebt gezet. Hetzelfde geldt voor het verwisselen van spoelklosje etc.
  - Bij onderhoudswerkzaamheden (schoonmaken of oliën) en onderbreking van het naaien met de machine, bij wisselen van lampje, of bij beëindiging van Uw werkzaamheden, dient U ten alle tijde de stekker uit het stopcontact te verwijderen. Reparaties aan het elektronische gedeelte, met name het wisselen van de aansluitkabel naar de voetweerstand, mogen alleen door een van onze dealers worden verricht.

De inhoud van dit «Mijn Bernina boek» omvat alleen de basiswerkzaamheden, met name praktische alledaagse werkzaamheden en de basis voor het siersteek naaien. Uw Bernina biedt u natuurlijk nog veel meer mogelijkheden, vooral op het gebied van het steken en het ontwerpen bijv:

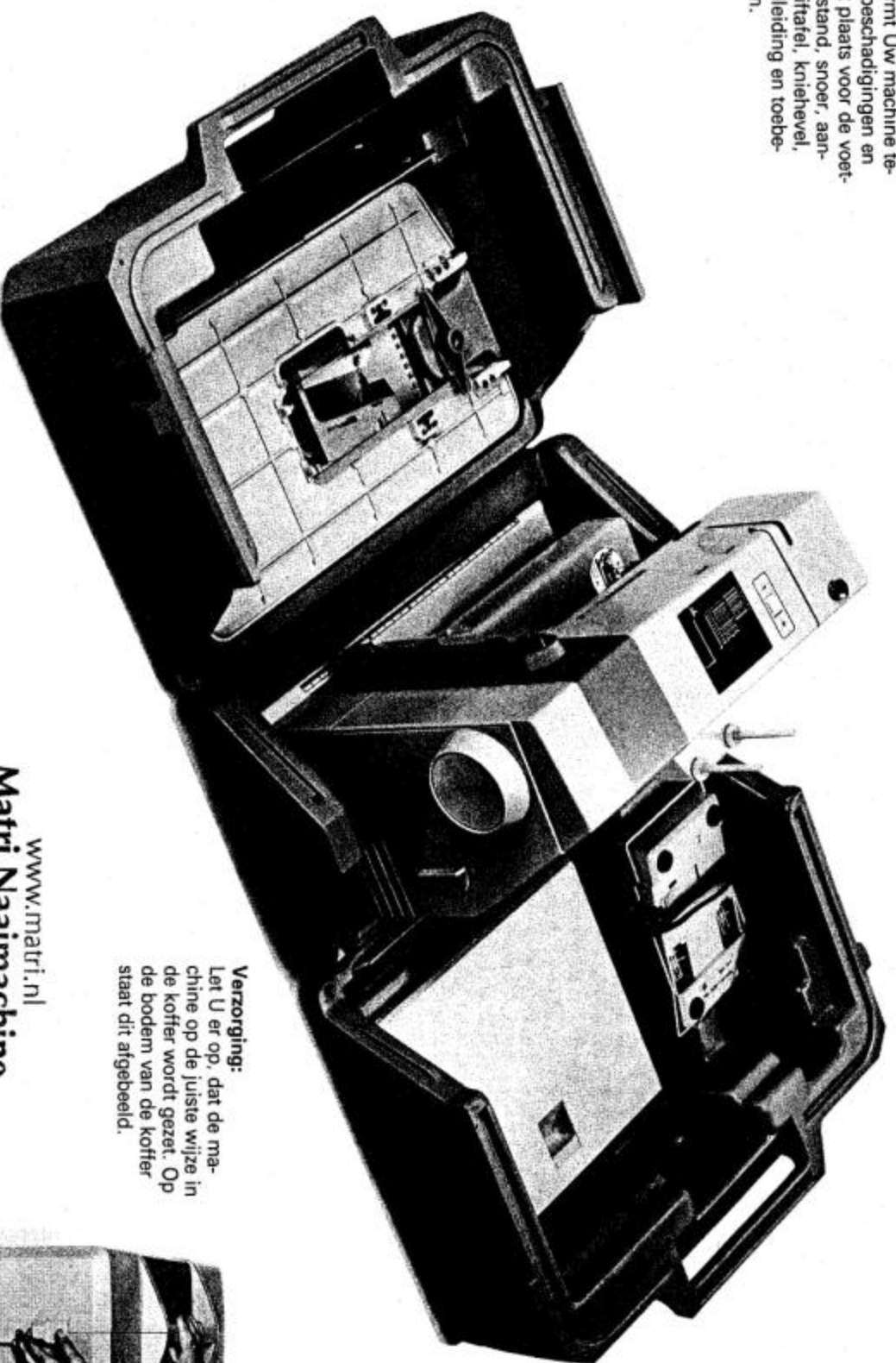
- knoopsgat naaien
- rondingen naaien
- biezen/rimpelen
- 2- en 3-naald werkzaamheden
- vrij naaien
- doorslaan
- naaien met parelgaren/wol
- naaien met ijzergaren
- kordon naad
- smok imitatie
- praktisch gebruik van decorsteken
- knoop aannaaien
- zomen/schelpzoom etc.
- Voor deze werkzaamheden is een speciale voet of extra toebehoren verkrijgbaar.

Uw BERNINA handelaar zal u gaarne advies en informatie geven over de extra mogelijkheden van uw Bernina.

Opbergen in de koffer

Model 930 931

De ruime koffer beschermt Uw machine tegen beschadigingen en biedt plaats voor de voetweerstand, snoer, aansluitafzel, kniehevel, handleiding en toebehoren.

Verzorging:
Let U er op, dat de machine op de juiste wijze in de koffer wordt gezet. Op de bodem van de koffer staat dit afgebeeld.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

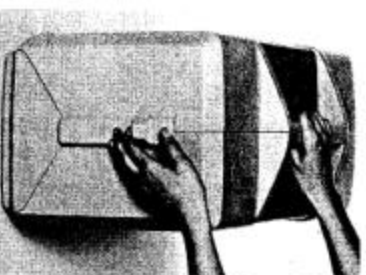
specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

Opmerkingen

Opmerkingen van de Bernina vakhandelaar betreffende service en garantie.

[illegible]

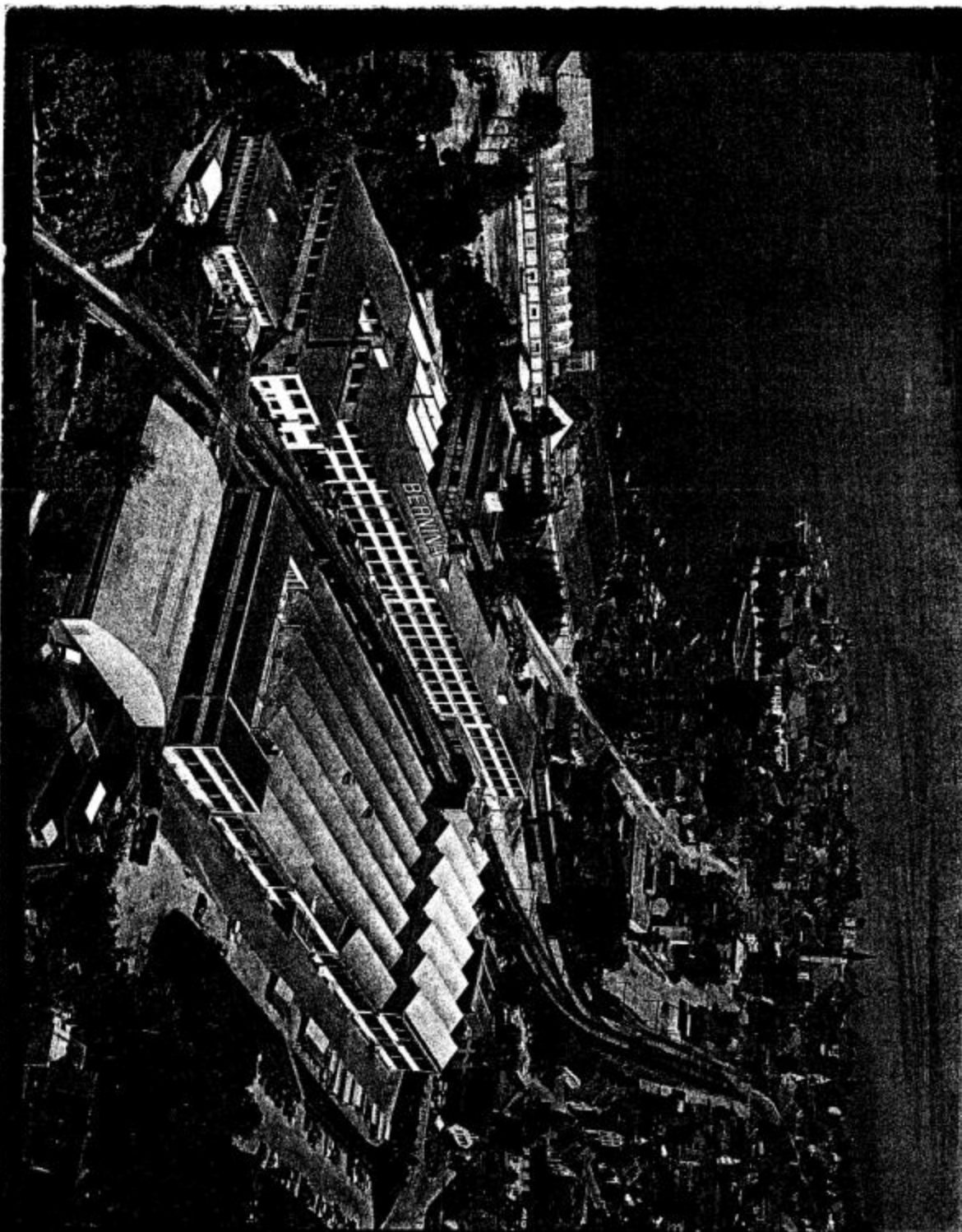
Fritz Gegauf AG, Bernina-Nähmaschinenfabrik, CH-8266 Steckborn, Schweiz ☎ 054/82921

.....

Onderhoud voorkomt reparatie !!

sinds 1929 **matri**

Naaimachinespecialisten sinds 1929

Veel onderhoud kunt U zelf doen , kijk op onze site voor extra tips

Wilt U Uw naaimachine in onderhoud geven ?

Matri naaimachine specialisten beschikt over een eigen technische dienst met Vakkundige monteurs voor alle bekende merken naaimachines , en lockmachines

- Actie onderhoudsbeurt naaimachine v.a. 17.50
- Actie onderhoudsbeurt lockmachine v.a 27.50
- We kunnen ook de messen slijpen van U lockmachine .
- Voor reparatie altijd eerst gratis prijsopgaaf
- Snel service !! klaar terwijl U winkelt . (alleen op afspraak) .
- Inruil van U (defecte) naai / lockmachine is mogelijk informeer voor inruilactie !!

www.lockmachine.info

www.matri.nl